■) ! 'J, EDIȚIA SOCIETĂȚII PSIHOLOGICE DE LA MOSCOVA CU ASISTENŢA SOCIETĂŢII FILOZOFICE S PETERSBURG ÎNTREBĂRI DE FILOZOFIE PSIHOLOGII JURNAL, fondat de prof N Ya Grotom și A A Abrikosov ANUL XX Editat de L M Lopatin Carte și ( ) ' MARTIE-APRILIE - MOSCOVA , Tip-litografie a Parteneriatului IN Kushnerov și K(r) str Pzhmenovskhal, se b hom* Biblioteca Runiverse Biblioteca "Runivers " CONŢINUT P , Panmetodismul în etică (Pentru a caracteriza învățăturile lui Ko- gena) Prințul Evgenii Trubetskoy Ideea mirosului în vechea biserică orientală I V Popova Cu privire la problema metodologiei și epistemologiei lui Descartes - M Rubinstein Pe problema naturii dramei Maximilian Fota Psihologie funcțională (Cu privire la opera lui Stumpf: Erschheimingen and psychische Funktionen) A Greenbaum Învățăturile lui L I Petrazhitsky despre drept și cerințele sale prealabile (Studiu critic și metodologic) V Gintsberg Raționamentul patologic al lui S Sukhanov Critică și bibliografie I Recenzie de cărți Hugo Munsterberg Philosophie der Werthe Grundzüge einer Weltanschauung S VIII " Leipzig loh Ambrosia Barth B Yakovenko IL Pliant bibliografic Societatea Psihologică din Moscova (Raport cu privire la ședința administrativă anuală Lista membrilor Societății de Psihologie) Anunturi Biblioteca "Runivers" Biblioteca "Runivers " Panmetodismul în etică (Pentru a caracteriza învățăturile lui Cohen) eu "Cine scrie etică, el, parcă, se așează într-o casă de sticlă" *) Această zicală a lui Cohen este mai puțin justificată de propria sa "Etica voinței pure" În loc de "pereți de sticlă", cititorul găsește aici un labirint complex învăluit în ceață deasă Încă de la primele cuvinte întâmpină o serie de nedumeriri În primul rând, însuși subiectul de studiu este neclar La începutul studiului, autorul spune că așa este omul: el ocupă un loc central în etică, care la rândul ei este disciplina centrală în filosofie; prin urmare, omul este centrul și conținutul tuturor valorilor acestora din urmă) Totuși, alături de aceasta, se dovedește că în Fundația eticii, omul se află pe plan secund Aici, potrivit lui Cohen, problema unei persoane juridice, artificiale, pare a fi mai semnificativă și mai importantă Nu este de mirare că în mijlocul cercetării sale autorul se întreabă dacă etica lui este aplicabilă omului) În Etica Voinței Pure, pe lângă Fundație, există și un etaj superior, unde o persoană pare să fie scopul Dar acest scop are o proprietate ciudată: oferă) Etica d reinen Willens, p VIII) Ibid , s) Ibid , p - Întrebări de filosofie, carte , Biblioteca "Runivers" KN EVGENY TRUBETSKOY se îndepărtează de noi de îndată ce încercăm să ne apropiem de ea Și aici trebuie să căutăm un bărbat în timpul zilei cu Lanterna Mai mult, din raționamentul autorului reiese că adevărata persoană, chiar cea care este subiectul eticii, este menită să rămână eternul căutat: esența unei persoane, "selfitatea" sa, nu poate fi niciodată și în niciun caz dat: ne este dat doar nouă: este o sarcină care nu poate fi rezolvată niciodată *) Drept urmare, etica voinţei pure caută şi găseşte adevăratul suflet al unei persoane "ca de cealaltă parte" a fenomenului individual a) Un individ adevărat este doar o idee) Cum se leagă această învățătură cu omul empiric, dat? În principiu o neagă: căci nu recunoaște absolut nimic dat Opoziţia dintre etică şi religie constă tocmai în faptul că în religie problema soartei individului este centrul în jurul căruia se învârte totul*) Între timp, etica voinței pure trimite orice doctrină a vieții de apoi a individului la tărâmul mitologiei Întrebată despre soarta lui supremă, despre nemurirea lui, ea răspunde scurt și clar: "Nu pot să știu și, prin urmare, nu vreau să știu ") Adevărat, include întrebări, "de unde și de unde" acest lucru lume și om, nu elimină problema nemuririi; dar ea le pune și le discută

"după regulile metodologiei ei", cu alte cuvinte, pur și simplu le anulează: le înlocuiește cu întrebarea "eternității", care, după cum vom vedea, nu are nimic de-a face cu nemurirea individuală * *) Însăși "unitatea personală" a individului nu este altceva decât o prejudecată egoistă Unitatea imaginară a feței este de fapt doar "singularitate" (Einzelheit), !) Ibid , p , , , , zoo) Ibid , p) Ibid , p) Ibid , p s) Ibid , p , -' c) Ibid , p $, - $ Biblioteca "Runivers" PANMETODISM ÎN ETICĂ ceea ce face din om un exemplar, o parte dintr-o turmă, un animal, și nu o ființă morală Personalitatea este doar o abstractizare, un fel de mască; omul, ca ființă individuală, nu ne este dat, ci doar pare a fi dat Psihologia însăși oferă multe dovezi în acest sens În compoziția corpului uman există o schimbare continuă a părților De asemenea, în lumea lui interioară, are loc o tranziție constantă de la vigoare spirituală normală la creșterea sau scădere, de la slăbirea atenției la trezirea deplină a conștiinței "Nu este conștiința de sine și în sens psihologic un fel de ficțiune? Nu știm de existența unor filosofi care s-au îndoit de însăși realitatea "Eului" și au contestat-o și au pus în locul ei o colecție de idei?"*) Dacă în etica voinței pure obiectul și subiectul ei sunt astfel obscure, atunci cel puțin sarcina și scopul ei rămân la fel de obscure: căci vedem aici o "eternitate" care nu poate fi abordată, deoarece se află la o distanță infinit de departe de fiecare dintre ele punct de timp dat *) Și întrucât, în același timp, este inaccesibil unei persoane spirituale adevărate, nu este clar cum îi poate servi ca sarcină "Etica voinței pure" După admiterea caracteristică a autorului său, ea este abstrasă din natură și din proprietățile naturale ale omului, pentru că numai în această abstracție își poate realiza puritatea; dar aşa este soarta care o cântăreşte, încât trebuie să renunţe la natură şi totuşi să fie legată de ea): căci sarcina morală nu poate fi îndeplinită în afară de omul firesc şi de umanitate Pe de o parte, curat *) Ibid , - , , - , J-) Ibid ; cf Natorp) Religion innerhalb der Grenzen der Humanitât, v) Ibid, ' * Biblioteca "Runivers" KN EVGENY TRUBETSKOY voința nu este voința unei persoane spirituale, fizice; pe de altă parte, pentru prosperitatea sa, este nevoie de o persoană, în plus, de o persoană cu un stomac sănătos *) Avem de-a face aici cu contradicții reale sau aparente? Pentru a răspunde la această întrebare, trebuie să ne adâncim în particularitățile acelei metode "transcendentale" sau "pure" a lui Cohen, care este sufletul filozofiei sale Este esențial pentru această metodă să facă abstracție de la omul individual, să pornească nu din sufletul său și să nu se concentreze asupra lui: este o "metodă a purității", care pornește din gândirea pură și renunță la tot ce este exterior, concret, dat Propozitia generala pe care se construiesc atat etica, cat si logica lui Cohen este ca nimic nu este dat gandirii pure din afara: ea produce tot ceea ce este "dat" din sine: nu exista un astfel de "ceva" care i-ar servi drept fundament final *) Primul punct de la care trebuie să pornească investigația nu este lucrul, ci cunoașterea lucrurilor în sine, în măsura în care este dată în știință: numai prin cercetarea cunoașterii pot fi stabilite lucrurile înseși Nefiind dăruite nouă în realitate, lucrurile par doar a fi date nouă: sunt obiecte (Vorwürfe), adică existenţa lor se rezumă la faptul că gândul îi aruncă înaintea lui (r)) Din acest punct de vedere, ne devine clară atitudinea negativă a "Eticii Voinței Pure" față de persoana vie și psihicul său Pentru ea, adevăratul subiect nu poate fi nimic empiric, ci doar o astfel de persoană, care, la rândul ei, este o creație a gândirii pure Lucru-obiect îi corespunde subiectului ca subiect, ceea ce gândul pune sub ceva, unitatea pe care o pune Ibid ,

o) Ibid , ιoí-sud) Ibid , ; Logic d' reinen Erkenntniss, , , , - Biblioteca "Runivers" PANMETODISM ÎN ETICĂ baza oricărei activități De aceea, în etică, cel mai important rezultat al "metodei purității" este separarea elementului etic de elementul mental în conceptul subiectului * *) Subiectul etic nu este un suflet, nu este ceva născut sau născut: însuși conceptul de caracter, voință bună sau rea, este prejudecata Tocmai aceasta, potrivit lui Cohen, determină enorma semnificație pozitivă a "metodelor purității" pentru etică Dacă subiectul ar fi ceva dat, născut și crescut într-un anumit mediu, etica nu ar avea sens și nu ar fi posibilă: ar fi absorbită complet de antropologie și sociologie *) "Pur" este în general neamestecat, adică lipsit de orice conținut empiric'); în consecință, subiectul eticii nu este un subiect empiric: "voința pură" a acestui subiect trebuie înțeleasă ca opusul direct a tot ceea ce este dat În această voință pură diferă de dorință; acesta din urmă este îndreptat către un obiect exterior, fie el hrană sau posesie sau dominare Dimpotrivă, "voința pură", la fel ca gândirea pură calìa, își produce tot conținutul din sine *)· P Omul viu nu-și găsește loc pentru sine în Etica Voinței Pure, deoarece aici el este înlocuit de un concept abstract, mai precis, o metodă, o metodă de gândire științifică despre om Necesitatea acestei înlocuiri își are rădăcinile în însăși esența a "metodei purităţii" "Numai ceea ce gândul însuși poate produce"); "numai ceea ce trebuie considerat dat gândirii pe care el însuși poate găsi") Ființa în general nu se întemeiază în sine: !) Ibid , · S) Ibid , s) Ibid , *) Ibid , s) Logik , ") Ibid , Biblioteca "Runivers" KN EVGENY TRUBETSKOY apare pentru prima dată în gândire*) "Gândirea creează bazele (Grundlagen) ființei Ideile sunt aceste fundații, aceste fundații (Grunlegungen) a) Sensul tuturor acestor judecăți pare să fie că gândul pur pentru Cohen este absolutul Și într-adevăr, el învață că gândul în sine își are începutul sau izvorul * * * *) Ea posedă o independență creativă fără margini În conceptul său, infinit de mic, este cuprinsă acea absolutitate care fundamentează originea existentului *) În fine, găsim la Cohen cea mai decisivă afirmare a identității gândirii și ființei Întregul sens al logicii, după el, stă în această poziție a străvechiului Parmenide: "nu există nicio problemă a ființei, pentru soluția căreia nu ar exista înclinații în gândire *) Ființa este ființa gândirii Prin urmare, gândirea ca gând al ființei este un gând al cunoașterii ,) Această doctrină a identității pentru Cohen exprimă astfel principiul cunoașterii adevărate, încât de la strămoșul său, Parmenide, el conduce începutul filosofiei științifice Să adăugăm la aceasta recunoașterea caracteristică a lui Cohen că în spatele logicii, tocmai ca urmare a doctrinei sale despre identitate, rămâne domeniul de interes al vechii metafizici, iar doctrina luată în considerare ni se va părea extrem de asemănătoare cu panlogismul lui Hegel Cu toate acestea, la o examinare mai atentă, această asemănare se dovedește a fi iluzorie: de fapt, există un întreg abis între cele două învățături Diferența dintre Cohen și Hegel constă în faptul că, recunoscând identitatea gândirii și a ființei, primul nu ") Ibid) Ibid , $) Ibid , ii) Ibid , ") Ibid , n e) Ibid ,) Ibid ,) Ibid , e) Ibid , Biblioteca Runiverse PANMETODISM ȘI ETICĂ • conducând de aici o concluzie logică directă că gândirea este o ființă Acceptând o doctrină care nu poate avea sens decât într-un anumit sistem metafizic, monist, el renunță în același timp la orice metafizică El vede cea mai profundă neînțelegere a doctrinei platonice în înțelegerea ei metafizică a ideii *) El îi reproșează lui Kant că este, în Critica rațiunii pure*, prizonierul vechii metaoisici *) și vede esența idealismului etic în renunțarea la orice fel de

metafizică); în raport cu acesta din urmă, etica şi logica idealiste constituie o opoziţie metodologică) Principala diferență dintre ambii gânditori constă în faptul că în Hegel gândirea este ipostazată, se transformă într-o esență mondială: identitatea gândirii și a ființei este exprimată aici în conceptul de spirit absolut și, în consecință, întregul proces mondial este înțeles ca un proces dialectic Dimpotrivă, în gândirea lui Cohen, care este identică cu ființa, este o gândire științifică, exprimată în faptul cunoașterii științifice, adică în cele din urmă, gândul la om Prin urmare, pentru el, "adevărul însuși constă în recunoașterea rațiunii științifice: se bazează pe ea"') Înțelegerea gândirii ca "existentă" îi este complet străină; el este departe de monismul metafizic şi vede în substanţă doar un set de moduri) El neagă categoric substanţa absolută în sensul hegelian) Aici diferența se arată cât se poate de clar: dacă învățătura lui Hegel este panlogismul, atunci punctul de vedere al lui Cohen poate fi caracterizat drept panmetodism Pentru Hegel, adevărul este însuși procesul obiectiv de revelare a Rațiunii Existente; dimpotrivă, pentru Cohen este doar calea corectă *) Ibid ,) Ethik d reinen Willens, -) Ibid , - că în asociații și în general în relațiile contractuale, nu un afect, ci gândul pur însuși îi determină pe oameni să se completeze unul pe celălalt') Aceasta este însăși asociația oamenilor în care se exprimă idealul moral al "Eticii Voinței Pure" d) Et , -) Et ,) Ibid , (- , - Biblioteca "Runivers" PANMETODISMUL în etică Cititorul se întreabă în mod firesc cum gândul pur poate uni datele în experiență, oamenii empiric Dar, în esență, această întrebare nu se referă la sistemul lui Cohen: el nu vorbește despre oameni empiric El admite direct că toate construcțiile "Eticii Voinței Pure" ar fi insuportabile dacă "cealaltă persoană" ar fi doar un obiect al experienței Și încearcă să construiască "celălalt om" a priori: "eu și celălalt eu" (alter ego), concepte corelative: unul nu poate fi conștient de sine fără celălalt și, în consecință, unul este condiționat a priori de celălalt * *) constituie presupunerea necesară care condiţionează însăşi posibilitatea unei "etici a voinţei pure" IV Din toate cele de mai sus, este clar că conținutul "Eticii voinței pure" este legea: în afara legii, din punctul ei de vedere, morala este goală) : etica pură este etica doctrinei dreptului și statul ') Ca cel mai înalt nivel de persoană juridică, statul ocupă aici o poziţie centrală Ea exprimă esența unei persoane, conținutul conștiinței sale de sine, scopul, sensul, modelul și conceptul său ghid Inima omului trebuie să fie umplută cu ea pentru a deveni mare; mai mult, statul este viața individului uman, chiar lucrul care îl face uman În general, Cohen nu se zgârieşte cu cuvintele pentru a exalta statul: se alătură "gândului mare" !) EL , -) Et ,) Et , *) Et , , Întrebări de filosofie, carte , Biblioteca "Runivers" KN EVGENY TRUBETSKOY Platon, pentru care sufletul de stat este ceva ca "sufletul lumii * ") El numește statul cel mai real, mai viu și mai înalt bine) și îl face centrul întregii culturi: de dragul statului poeții cântă, de dragul lui există filozofia și literatura: aceasta din urmă își găsește sensul în unitatea sa, chiar dacă se pare că gândurile politice sunt străine de poezia națională: filosofia și arta relevă conținutul interior al culturii naționale, al cărei centru este statul ·) Este "constituția duhurilor" și împărăția duhurilor De obicei, "împărăția duhurilor" se numește biserică; după Cohen, aceasta este o amăgire: dezvoltarea cunoașterii și, în consecință, a conștiinței, este încredințată de cultură nu bisericii, ci statului Este distribuitorul cunoștințelor teoretice, care constituie o condiție necesară pentru puterea morală

Astfel, în stat, "ficțiunea persoanei juridice devine ipoteza subiectului în expresia sa cea mai înaltă, ca spirit "* În ea este o descriere exactă și lipsită de ambiguitate a valorii conștiinței de sine morale) și a acesteia esență: căci o singură ființă fizică nu are adevărată conștiință de sine; aceasta din urmă ia naștere numai la spirit și în domeniul spiritelor, adică în starea c) Statul - "împărăția spiritelor" - cu Cohen ia locul bisericii: își însușește plenitudinea nelimitată a autorității morale în raport cu individul atât de stat, cât și de indie *) Et ,) Et , d) Et ,) Et , -) Et , c) Et , - Biblioteca "Runivers" PANMETODISM ÎN ETICĂ conștiința de sine vizuală: pentru individ trebuie să devină o "stea călăuzitoare" Numai în acest fel o persoană se poate ridica deasupra tărâmului existenței animale: căci, oricât de rea este fiecare lege individuală, ea este totuși un simbol al legea eternă și adevărată') Prin urmare, Cohen nu vede altă cale sigură de a ridica individul la conștiința de sine și de a-l elibera de egoism" decât ascultarea necondiționată de lege, oricare ar fi aceasta Aici autorul își ilustrează gândirea cu moartea lui Socrate - Pentru lumea morală, legea ateniană, pe baza căreia a fost executat Socrate, era o lacună și o contradicție, dar Socrate a umplut această lacună cu interpretarea sa: căci pentru ea conștiința de sine, legea ateniană, deși rea, a devenit început călăuzitor, care l-a ridicat la conștiință de sine și voință pură) Pentru sistemul panmetodismului, nimic nu poate fi mai caracteristic decât această explicație La prima vedere, poate părea că un principiu obiectiv, legea statului, stă deasupra personalității: totuși, la o examinare mai atentă, reiese că supremul principiul moral nu este legea în sine, ci modul de a te raporta la ea o persoană care poate face răul bine Socrate este un erou în ochii lui Cohen pentru că a aplicat legea corectă El a justificat legea ateniană prin faptul că a respectat-o Dar - aici se pune întrebarea de la sine: dacă legea, oricare ar fi ea, este justificată prin ascultarea noastră față de ea, atunci prin ce este îndreptățită ascultarea? Nu este clar că legea, care are nevoie de cea mai înaltă justificare și reabilitare în fața "lumii morale", nu poate fi ea însăși cel mai înalt criteriu moral! *) Et , -) Et , * Biblioteca "Runivers" KN EVGENY TRUBETSKOY Aici se dezvăluie eșecul complet al încercării de "orientare" a eticii în jurisprudență În jurisprudență, etica nu găsește în ea tocmai ceea ce caută Cohen - conținut moral În sine, o entitate juridică și în special statul este o formă goală în care poate fi încorporat orice conținut -moral, imoral sau, în cele din urmă, indiferent din punct de vedere moral Prin urmare, pentru a "orienta" etica în jurisprudență, vrând-nevrând, trebuie mai întâi să se orienteze jurisprudența însăși în etică De aici provin astfel de contradicții urâte: criteriul moral pentru Socrate este legea ateniană: dar conținutul moral din legea ateniană este pus de același Socrate Cercul vicios în care se încadrează aici Cohen nu este ceva întâmplător pentru sistemul său: el exprimă deficiența metodologică fundamentală a "eticii voinței pure " El numește etica logica jurisprudenței * Aceste cuvinte nu pot avea decât un singur sens, că etica este la jurisprudență așa cum forma este la conținut, că în etică sunt expuse acele moduri de gândire, metode, care sunt aplicate în jurisprudență și o fac posibilă Între Formă și conținut, între metodele științei și știința însăși, desigur, nu poate exista nicio divergență Așadar, din propoziția lui Cohen tocmai citată, s-ar părea că legea în toată compoziția sa trebuie să fie morală în același mod în care matematica în toată compoziția ei este logică: din acest punct de vedere, în drept nu poate exista doar nimic imoral, ci de

asemenea nimic indiferent din punct de vedere moral În realitate însă, între lege și morală există un perfect ") Et , Biblioteca "Runivers" SCOPUL ÎN ETICĂ fio este o atitudine diferită Nu este nevoie să vorbim despre moralitatea sau imoralitatea științei dreptului în sine Chiar dacă, în loc de multe doctrine controversate, am avea o singură doctrină de drept indiscutabilă, în cea mai mare parte ar fi supusă evaluării nu etice, ci doar logice Jurisprudența răspunde la două întrebări de bază - ce este legea și ce ar trebui să fie? Atâta timp cât se ocupă de prima întrebare, atât timp cât studiază doar raporturile juridice sau normele existente, nu se poate decât să se întrebe dacă este logic sau ilogic, este absurd să ne întrebăm dacă este moral sau imoral În ceea ce privește cele mai multe raporturi juridice, acestea nu exclud nici conținutul moral sau imoral Pe această bază a criticilor aduse lui Cohen, și în special în Rusia, domnul Spektorsky a subliniat deja imposibilitatea orientării eticii în jurisprudență, adică în însăşi doctrina dreptului Obiecându-se domnului Spektorsky, cel mai nou apolog rus pentru Cohen-V A Savalsky, modifică oarecum doctrina pe care o apără În opinia sa, Cohen "orientează" etica nu în teoriile existente despre drept, ci în însuși "Faptul dreptului statului și jurisprudența ca știință" *) Dar această explicație încurcă și mai mult întrebarea, pentru că, în primul rând, jurisprudența, ca știință, nu există în afara teoriilor contradictorii; iar în al doilea rând, însuși "Faptul" al dreptului și al statului este un amestec pestriț de bine și rău: orientând etica în astfel de fenomene precum statul atenian, suntem forțați să "corectăm" Faptele prin interpretare; dar în acest fel se poate "orienta" etica în orice, în pedeapsa cu moartea, în sclavie și chiar în canibalism *) Fundamentele filozofiei dreptului în idealismul științific, vol I, pp - Biblioteca "Runivers" YN EVGENY TROVETSKOY morala, cu excepția moralei în drept și în stat *) Și în zadar ar fi să ne gândim că aici vorbim de o stare ideală; Cohen înseamnă o stare care există de fapt: problema practicabilității în materialul istoric al acestei stări a principiilor eticii pure coincide pentru el cu problema aplicabilității, cea din urmă a) Aceasta arată că ar fi o greșeală să presupunem, împreună cu V A Savalsky, că etica lui Cohen este orientată doar în conceptele de bază ale jurisprudenței): de fapt, ea este orientată în toată diversitatea experienței juridice și statale Este remarcabil că Cohen nu și-a îndeplinit datoria de bază și elementară pe care i-a impus-o teoria lui; nu a făcut nicio încercare de a defini dreptul; prin urmare, rămâne necunoscut ce anume dorește să-și orienteze etica, care este fenomenul care este considerat în jurisprudență și cât de largă este sfera acesteia din urmă Este bine cunoscut faptul că există mari diferențe între juriști și pe acest punct De exemplu, din punctul de vedere al profesorului G F Shershenevich, domeniul dreptului în sensul strict al cuvântului nu include doar dreptul internațional, ci și dreptul de stat Dimpotrivă, din punctul de vedere al profesorului L I Petrazhitsky, domeniul dreptului este atât de vast, încât include chiar un acord între diavol și o vrăjitoare, obiceiurile jocului de cărți și dansului Astfel de dezacorduri apar din faptul că oamenii de știință privesc diferit conceptele de bază ale dreptului, ceea ce V A Savalsky le numește "categorii *: definesc în mod inegal atât legea în sine, cât și elementele sale individuale "Categorii" de drept nu reprezintă nimic dat, gata făcut, pentru care cercetătorul ar putea x) Êth " >) Et , - ') Citat cit , p Biblioteca "Runivers" PANMETODISM ÎN ETICĂ să se bazeze pe un raționament suplimentar; astfel de concepte ca subiect de drept, obiectul și raportul său juridic au un sens diferit pentru

diferiți teoreticieni: astfel, conform lui Iering, nu există subiect de drept "fără burtă"; după Petrazhitsky, dimpotrivă, subiectele dreptului sunt ideile noastre, "Fantasme emoționale", lipsite de realitate Potrivit lui Regelsberger și Dernburg, relațiile juridice sunt relații între persoane și între persoane și lucruri, în timp ce alți oameni de știință cred că sunt întotdeauna relaţii numai între persoane De aceea, a "orienta" etica în categoriile dreptului înseamnă a o orienta într-o doctrină definită despre acestea A cui învățătură urmează Cohen? Nu prin învățăturile lui Iering, și nu prin învățăturile lui Petrazhitsky și nu prin altcineva, ci prin propriile sale, căci subiectul dreptului pentru el este o ființă ideală "fără burtă" și, în același timp, nu o "Fantasmă emoțională", ci o categorie de gândire pură Dar dacă da, dacă baza noii doctrine morale a lui Cohen este propria sa doctrină a dreptului, atunci absența unei definiții a dreptului este în sine un astfel de păcat metodologic care face întreaga construcție inutilă Întrucât Cohen nu a clarificat conținutul și sfera de aplicare a conceptului de drept și nu l-a supus criticii, întreaga sa etică, bazată pe drept, trebuie recunoscută ca o doctrină necritică Avem aici nu vreo alunecare sau o neglijență accidentală, ci ceva mult mai mult Compoziția dreptului, așa cum am spus deja, include norme care sunt parțial morale în conținut, parțial imorale, parțial indiferente în termeni morali Orice definiție a dreptului care îmbrățișează această variație și diversitate a realității trebuie să dezvăluie fără îndoială această discrepanță între drept și morală, abisul care le desparte Prin urmare, pentru cel care încearcă să orienteze etica în jurisprudență, este mai bine să evite definițiile precise; sunt gânduri pentru care obscuritatea este singura mântuire Biblioteca "Runivers" Și ky EVGENIA TRUBETSKOY Această incursiune nereușită în domeniul jurisprudenței este, în același timp, o catastrofă pentru întreaga metodă a "eticii pure" gândirea pură Pe de altă parte, pentru a obține acest conținut, a fost necesar să se introducă imperceptibil în sistem un dat empiric - statul istoric cu legislaţia sa pozitivă s-a relevat inconsecvenţa apriorismului exclusiv în etică Etica voinţei pure a căzut într-o istorie murdară V Etica voinței pure nu poate lipsi deloc fără presupuneri și date empirice; aceasta este una dintre contradicțiile fundamentale ale întregii învățături morale a lui Cohen Pe de o parte, face abstracție, așa cum am văzut, de la omul empiric, natural și umanitatea; dar, pe de altă parte, presupune că există în lume o "ființă naturală - omul - capabilă de puritate " Pentru a folosi cuvintele lui Cohen, puritatea presupune natură și istorie *) Se poate înlocui persoana fizică cu o persoană artificială, juridică unul și să facă din acesta din urmă un centru de greutate al doctrinei morale, dar, în primul rând, o entitate juridică este încă o creație a unor oameni reali și nu poate exista fără ei; în al doilea rând, dacă nu ar exista oameni vii, nu ar putea servi drept model pentru nimeni În al treilea rând, oamenii vii pot exista doar ca parte a întregului natural) Et , , Biblioteca "Runivers" PANMETODISM ÎN ETICĂ" Moartea naturii și moartea omenirii ar fi, împreună cu aceasta, moartea eticii ξ) Pentru eternitatea idealului moral este nevoie de "o eternitate asemănătoare a naturii *) Pentru eternitatea progresului moral nu trebuie să lipsească neamul uman : Cohen nu insistă asupra necesității păstrării unui anumit tip morfologic de umanitate : are nevoie doar ca în lume să existe creaturi care să posede, în - în primul rând, logică, iar, în al doilea rând, etică: altfel moralitatea ar trebui să înceteze * * *) Panmetodismul este interesat de existența eternă a posibililor purtători ai "metodei purității": în același timp, Cohen este clar

conștient că credința în biruința binelui, în fezabilitatea lui, constituie de fapt asumarea inamovibilă a oricărei doctrine morale Unde sunt garanțiile acestei victorii? Aici Cohen ajunge la o concluzie neașteptată La pagina din Etica sa , el observă deodată un decalaj uriaș în metoda conceptelor sale, o eroare care amenință să-și taie toate rezultatele; aceasta îl conduce la ideea că "etica trebuie să accepte conceptul de Dumnezeu ca parte a doctrinei sale *) Scopul lui Dumnezeu este de a asigura eternitatea naturii și eternitatea rasei umane pentru morală ·) Ideea lui Dumnezeu este un antidot împotriva oricărui pesimism și quietism; nu lasă loc groaznicului gând al unui accident fatal care cântăreşte umanitatea şi cultura ei) Dumnezeu "garantează* idealului moral posibilitatea dezvoltării și îmbunătățirii naturii; ideea lui Dumnezeu este un fel de asigurare pentru eternitate: ne servește drept garanție (Gewãhr) că auto-îmbunătățirea poate deveni eficientă) Eth",) Eth ,) Et , *) Fth ,) Et , ·) Eth ,) Eth , Biblioteca "Runivers" KY EVGENY TRUBETSKOY realitatea pe pământ, realitatea în drept și în stat Ne dă încredere în armonie, armonie între natură și moralitate Dumnezeu este acel adevăr care le unește pe unul și pe celălalt; fără El, toate conceptele morale nu ar avea valoare, întrucât aplicabilitatea lor nu ar fi asigurată * *) În legătură cu ideea lui Dumnezeu, Cohen vorbește despre unificarea omenirii în adevăr, care este scopul și planul istoriei lumii) La prima vedere poate părea că avem de-a face aici cu o doctrină pur metafizică Dumnezeu poate salva omenirea de la distrugere, poate determina singur planul istoriei lumii, poate asigura biruința Binelui, într-un cuvânt, să fie Providența lumii numai dacă poate vii, dacă El este o Ființă reală și, în plus, atotputernică Și totuși, la începutul discursurilor sale despre Dumnezeu, Cohen nu fără motiv consideră necesar să repete că idealismul său este opusul metodic a tot ceea ce poartă doar numele de metafizică orice sens definit este distrus în ele Pe de o parte, Dumnezeu este o "garanție", dar, pe de altă parte, se dovedește că El este doar conceptul nostru metodologic, care ar trebui să umple golul metodologic El exprimă "legătura necesară dintre eternitate și natură, prin urmare, între etică și logică " ; dar tocmai aceasta demonstrează caracterul metodologic al conceptului de Dumnezeu Ea poartă "caracterul modalității" și servește ca o legătură logică între cei doi membri ai sistemului filozofic În sensul exact al cuvântului, conceptul de Dumnezeu coincide cu conceptul de adevăr sau adevăr (Wahrheit) !) Et , - *) Religion und Sittlichbeit, - ■ ') Et , ; cf Biblioteca "Runivers" YANMETODISM DE ETYK dar am văzut deja că nu conţine absolut nimic ontologic sau metafizic "Adevărul" este doar o punte de legătură între logică și etică'), "metodă", comună ambelor științe, "legătura metodologică" între problemele lor *) Dacă ne amintim că pentru Cohen "adevărul constă numai în căutarea adevărului" "'), atunci va trebui să ajungem la concluzia că Dumnezeu, din punctul său de vedere, nu este nimic diferit de căutarea noastră a lui Dumnezeu, căci două cantități, egale separat cu o a treia, sunt egale între ele Dumnezeu înseamnă legătura dintre legea conservării energiei cu autoconservarea etică *) Aici se pune întrebarea - poate fi Dumnezeu doar un concept metodologic, poate fi redus la principiul armoniei între două tipuri de cunoaștere, două științe? Cohen răspunde afirmativ; în justificarea sa, el citează referiri istorice, din care pare să fie clar că deja scolastica, începând cu părinții bisericești latini, a interpretat Treimea în sensul abilităților spirituale: astfel, la Toma d'Aquino, Fiul lui Dumnezeu înseamnă intelect, iar Duhul Sfânt înseamnă voință Dovada principală este analiza ideii de

Dumnezeu-Adevăr, din care reiese clar că "metoda" epuizează plenitudinea conținutului său "Nu denotă adevărul științei naturale și nu adevărul cunoașterii morale Adevărul se referă numai la acordul uneia și celeilalte științe în metodologia principiilor fundamentale" " Cu alte cuvinte, Dumnezeu sau Adevărul este punctul nostru de vedere, recepția gândirii noastre, tocmai lucrul pe care îl considerăm baza științei naturale și a eticii, ca principiu al unității lor În etică nu există altceva decât legi și concepte, și cu cât omul însuși este doar un concept, atunci Dumnezeu este cu atât mai mult Valoarea etică a poziției este "Dumnezeu Et ,) Et , , ') Et , *) Fth , β) EΛ > - EVGENIA TRUBETSKOY este Spiritul" constă numai în faptul că ne pregătește pentru gândul "Dumnezeu este o idee" Înțelese literal, astfel de atribute ale Divinității precum "viața", "personalitatea", "spiritul" sunt înrădăcinate în mitologie și nu sunt potrivite pentru etică * *) Caracterul metodic al ideii lui Dumnezeu este de mare importanță practică în acest caz Dacă Dumnezeu, nu ca idee, ci ca persoană, ar asigura realizarea idealului, atunci posibilitatea de autodeterminare și auto-îmbunătățire a unei persoane ar deveni astfel îndoielnică): atunci idealul moral ar fi lucrarea nu a unei persoane, ci a unei persoane divine excepționale Pentru a nu lăsa nicio îndoială cu privire la sensul ideii de Dumnezeu, Cohen explică că este singurul subiect al cunoașterii și nu al credinței O nouă obscuritate este introdusă în învățătura lui Cohen prin recunoașterea lui a transcendenței lui Dumnezeu Cu toate acestea, nu este greu de observat că nici aici nu există nimic metafizic "Transcendența" în acest caz nu înseamnă deloc existența detașată a lui Dumnezeu de lume: ea exprimă doar originalitatea ideii lui Dumnezeu, relația sa logică cu alte idei "Moralitatea constă dintr-un set de concepte etice, ale cărui temelii se întorc în cele din urmă la metodologia logică Nici Dumnezeu nu are nimic de-a face cu ea În consecință, el este transcendent față de ambele tipuri de cunoaștere * *) Într-un cuvânt, transcendența lui Dumnezeu este pur logică și nu înseamnă că conceptul de Dumnezeu, nefiind parte nici din etică, nici din logică, se ridică deasupra ambelor și le unește, fiind în esență străin de ambele í) Et , - ') Et , ·) Et , Et , ■ PANMETODISM ÎN ETICĂ Aici, ca și în altă parte în Cohen, ceața verbală acoperă deficiențele esențiale ale conținutului Incapabil să elimine sau să rezolve problema religioasă, "Etica Voinței Pure" recurge la un ocol complex și ca urmare se încurcă într-o contradicție inextricabilă Dacă Dumnezeu "garantează" cu adevărat continuarea eternă a rasei umane, atunci El nu poate fi o "metodă" " Dacă El este doar o "metodă", atunci ce fel de garanție este El? Metoda lui Dumnezeu nu salvează omul și omenirea nu numai de moarte, ci chiar și de o noapte nedorită La urma urmei, aceasta este metoda struțului A te salva de teama de distrugerea finală a omenirii bazându-ne pe "ideea" noastră, care evident pentru noi nu corespunde cu nimic real, înseamnă a-ți ascunde capul sub aripă VI Împreună cu ideea lui Dumnezeu, idealul "eternității" se evaporă în nimic Potrivit lui Cohen însuși, "eternitatea" este o abstracție: ființa îi este comunicată prin voință) Cu toate acestea, nu este greu de înțeles că nicio voință umană nu poate transforma o fantomă în realitate "Eternitatea", spune autorul nostru, "nu este altceva decât un punct de vedere pentru neliniștit (rastlose), lupta fără sfârșit a voinței pure Aceasta în sine nu înseamnă timp veșnic sau loc veșnic, ci doar lucrare veșnică Voința este îndreptată către această eternitate, conștiința de sine este concentrată asupra ei") Doar acea străduință care nu își atinge

niciodată scopul nu își poate găsi pacea pentru ea însăși: numai acea muncă care nu creează un rezultat durabil, nu înfrânge puterea distructivă a timpului, poate continua pentru totdeauna Acestea sunt chinurile lui Tantal, lucrarea Sizioi, rătăcirile evreului etern Dar chiar lucrul care pentru antici a personificat chinul infernal, în ochii lui Cohen exprimă un ideal moral *) Et ,) Et , Biblioteca "Runivers" kN EVGENY TRUBETSKOY Am avut deja ocazia să subliniem că "eternitatea" i se pare de neatins "Eternitatea înseamnă sarcina veșnică, sarcina eternității care nu poate fi niciodată rezolvată Individul nu găsește nemurirea în ea, dar cu toate acestea Cohen vede în ea ceva un fel de "consolare" pentru om Această mângâiere este de o natură destul de ciudată: se rezumă la faptul că, în străduința ei pentru eternitate, voința noastră devine necondiționat sigură pentru noi: setea de veșnicie este chiar lucrul care certifică existența voinței pure, căci voința pură nu poate doreşti orice altceva decât eternitatea) Cu alte cuvinte, consolarea celui însetat trebuie să fie însăși certitudinea setei sale, care nu poate fi stinsă niciodată În mijlocul Saharei, un călător visează la o oază bogată în surse de umiditate Și acum este mângâiat de faptul că această sursă este doar un miraj Trebuie să hoinărească la nesfârșit, fără nicio speranță de a se îmbăta vreodată "Eternitatea" nu conține niciun conținut în afară de continuarea eternă a lucrării voinței ') Nu este greu de înțeles că "eternitatea" astfel înțeleasă este un etern progres în gol, căci idealul moral nu poate fi niciodată realizat în el Posibilitatea de a atinge perfecțiunea morală este în contradicție cu conceptul de bază al voinței pure: "acest moral moral perfecțiunea ar face voință pură și i-ar distruge conștiința de sine") x) Et , ,) Eth' , ') Et ,) Et , ") Et , Biblioteca "Runivers" PANMETODIZM ÎN ETHIK(r) Cu alte cuvinte, odată cu atingerea rezultatului final, activitatea morală își pierde sensul și trebuie să înceteze Cohen admite aici posibilitatea doar progresului relativ și rezultatelor relative Valoarea științei nu scade pentru noi pentru că, din punctul nostru de vedere, ea nu numai că nu este terminată, dar nu poate fi terminată; este exact la fel cu valoarea moralei *) Această negare a fezabilității perfecțiunii necondiționate este cu atât mai frapantă cu cât Cohen recunoaște centralitatea ideii unui sfârșit necondiționat al eticii: în cuvintele sale, întrebarea cea mai apropiată de inima omului modern este dacă acțiunea are un "sfârșit absolut" "-nu una pentru care omul este cheltuit doar ca b a mijloc și unealtă, ci una în care el, ca om, rămâne scopul în sine al umanității**) În ce constă acest "absolut"? La prima vedere poate părea că aceasta este însăși voința pură; nu este condiționat de nimic altceva în afara ei; servește ca fundație și condiție proprie; este desprins de orice obiect dat exterior; pentru ea nu există un astfel de obiect, care ar fi necondiționat ca atare În sensul propriu al cuvântului, este fără obiect, pentru că fiecare obiect al lui trebuie să se rezolve în acțiune Și totuși, Cohen declară categoric că absolutitatea voinței pure este doar aparentă: este absolută numai în metodă În metodă, se presupune ca o condiție şi scara tuturor valorilor) Din aceasta reiese clar că necondiţionatul pentru etica lui Cohen nu este voinţa pură în sine, ci singura sa metodă Metoda voinței pure nu se poate manifesta decât în acțiune; aceasta explică de ce în etica lui Cohen dei *) Et , *) Et ,) Et , - ; cf zoi, unde Cohen vede în lipsa de obiect diferența dintre voința pură și dorința) Et , - Biblioteca "Runivers" KN EVGENY TRUBETSKOY acţiunea, indiferent de rezultatul ei, devine scopul Pentru el, "voința pură nu este nicidecum voință absolută în acel sens fals al absolutului, care

înseamnă ființă universală și în sine independentă" Acea ființă de substanță absolută, pe care logica a distrus-o, trebuie de asemenea recunoscută ca o iluzie goală în etică În etica voinței pure se poate vorbi nu despre această ființă goală, ci numai despre ființa acțiunii - "acea ființă care, în acțiune, ia naștere mai întâi" În ceea ce privește acțiunea, ea nu are alt conținut și nu are alt obiect decât ceea ce este conținut în sine și are loc în ea "Pentru voință nu există alt obiect și, în consecință, nici obiect absolut, cu excepția acțiunii în sine, care este o condiție *) Aici acţiunea este atât conţinutul cât şi subiectul) Aceasta este diferența dintre gândire și voință "Pentru gândire, obiectul este conținut și scop; iar acțiunea este un mijloc de a produce un obiect În testament, dimpotrivă, scopul și conținutul este acțiunea Iar obiectul nu este altceva decât un mijloc de a produce și de a realiza o acțiune Într-un cuvânt, în Etica Voinței Pure acțiunea este afirmată ca scop în sine și valoare în sine Cohen asociază cu aceasta una dintre cele mai importante teze pentru evaluarea filozofiei sale Tocmai pentru că voința este epuizată prin acțiune, ea, în cuvintele sale, atinge limita cea mai înaltă a "imanenței reflexive " În acțiune, voința nu numai că nu iese de la sine în lumea exterioară, ci, dimpotrivă, în ea și prin ea se îndreaptă spre interior, își desăvârșește autoaprofundarea *) Cohen nu observă că prin această învățătură a lui întregul proces volițional se transformă într-un nonsens pur) Et , a) Et ,) Eth , *) Eth , Biblioteca "Runivers" PANMETODISM ÎN ETICĂ Germană, lume empirică? Dacă însăși esența "voinței pure" constă în renunțarea necondiționată la tot ceea ce este dat, empiric, atunci cum poate această lume empirică să devină scopul ei? Mai mult, cum poate deveni mijloacele sale? Dacă mijloacele empirice pot servi scopurilor voinței pure, atunci este clar că este condiționată empiric, depinde de un obiect exterior și, în consecință, nu este deloc o voință "pură"? Dar dacă, așa cum spune autorul "eticii pure", "în acțiune și prin acțiune, voința nu intră în lumea exterioară, ci, dimpotrivă, doar se retrage în ea însăși, atunci nu este evident că toate ei exterioare activitatea este iluzorie, goală și, prin urmare, fără scop? Toate încercările lui Cohen de a pune orice gol înaintea voinței pure, eșuează În cuvintele sale, "scopul este o metodă: prin urmare nu poate deveni niciodată un lucru" * *) De fapt, scopul-metoda nu poate deveni nu numai un lucru, ci o realitate în general; prin urmare, nu este de mirare că în Cohen scopurile activității morale se transformă în modalități de atingere a scopurilor, acestea la rândul lor în modalități etc la infinit Toate raționamentul său se învârte într-un cerc vicios din care nu există nicio ieșire Prin însăși natura sa, "voința pură" nu poate fi îndreptată către nimic exterior Prin urmare, conținutul conștiinței sale de sine nu este un obiect diferit de acesta, ci subiectul *) Mai exact, în voința pură, subiectul și obiectul coincid există doar o parte, o latură, una dintre manifestările "tu") Este clar că pentru voința pură, conștiința de sine este adevăratul motiv, cel mai profund motor și hotărâtor), căci pentru ea subiectul este scopul ΰ Logik ,) Et , S) Et , *) Et , Întrebări de filosofie, carte , Biblioteca "Runivers" RH EVGENY TRUBETSKOY Care este acest scop? - De îndată ce îl privim mai de aproape, dispare ca o fantomă Am văzut deja că, potrivit lui Cohen, subiectul activității morale, sau "selfhood", nu numai că nu este dat, dar nu poate fi niciodată dat: este destinat să rămână pentru totdeauna doar o sarcină și, prin urmare, o sarcină de nerezolvat Adevărat, într-un singur loc Cohen face aluzie la posibilitatea, dacă nu o definitivă, atunci măcar la o rezoluție aproximativă a acesteia El

spune că "eul este o etapă în împlinirea sa de sine") S-ar părea că această zicală poate avea un singur sens definit - că "Eul" nostru este o realitate care devine, care există cu adevărat, dar nu poate fi considerată gata sau terminată în niciun moment, deoarece se dezvoltă constant Cu toate acestea, Cohen se opune unei astfel de înțelegeri și o recunoaște ca pe o rămășiță a unei "prejudecăți psihologice, senzualiste"* De fapt, în opinia sa, nu există eu în procesul de dezvoltare, nu doar ca perfect, ci și ca fiind realizat'): fiind sarcina și scopul nostru, eul conducător nu trebuie niciodată și în niciun caz înțeles ca un psihologic sursă, ca putere sau putere a așa-numitei conștiințe de sine) Ea nu este dată nu numai ca Fapt empiric, ci chiar ca prototip, căci în el totul se reduce la autodeterminare, la acțiune Nu subiectul este sursa acțiunii, ci tocmai opusul: în ceea ce privește voința pură, se poate spune: "la început a fost acțiunea"') Subiectul nu este punctul de plecare al activității morale, ci scopul său final Acesta este punctul de vedere călăuzitor al doctrinei libertății a lui Cohen și acesta este principalul lucru ') EL , , - , ' a) EL , ■) EL ,) Et , ') EL , Biblioteca "Runivers" PANMETODISM ÎN ETICĂ diferită de învățăturile lui Kant Kant înțelege libertatea ca "cauzalitate inteligibilă", ca capacitatea subiectului de a începe spontan o serie de acțiuni; pentru el, libertatea este autodeterminare reală, reală, deoarece servește ca manifestare a caracterului inteligibil al unei persoane, a lui "noumenon": acesta din urmă este o adevărată esență, un lucru în sine Dimpotrivă, Cohen îndepărtează tot ceea ce este real din conceptul de libertate Pentru el, "un personaj inteligibil în niciun caz nu înseamnă o cauză inteligibilă": el este doar o idee, doar un scop, doar o sarcină *) Din acest punct de vedere, nu se poate vorbi despre vreo figură spirituală independentă care ar fi precedat autodeterminarea și legislația morală Legislaţia morală nu este un produs sau o manifestare a "eului": dimpotrivă, ea este îndreptată spre crearea sinelui"*) Stăpânind terminologia kantiană, Cohen învață că libertatea este "autonomie"; dar, ca rezultat al interpretării sale atât asupra libertății, cât și asupra autonomiei, rămâne o coajă goală ^- "Autonomie" este un cuvânt grecesc care constă din cele două rădăcini ale lor αΰτο ς - sine și νόμος - drept Potrivit lui Cohen, nu înseamnă o manifestare a vreunei realități, ci o combinație a două sarcini - legea și egoismul Întrucât "legea" și "autoalitatea" nu sunt ceva dat, ci doar dat, de aceea "autonomia" nu poate fi dată niciodată: se reduce în întregime la o "sarcină"), iar soluția acestei sarcini ar fi anihilarea ei "Astfel", conchide Cohen, "libertatea este clarificată (umgedèutet) și transformată într-un scop ultim, un scop în sine "* Conceptul de autonomie este înlocuit aici de conceptul de "autotelia": sensul acesteia din urmă este că fața este un scop în sine!) !) Eth , ■) Et , - ') Et , *) Et , s) Et , Biblioteca "Runivers" KN EVGENY TRUBETSKOY Aici ne confruntăm cu o nouă încercare de a umple cu conținut concret schema abstractă a "eticii pure" Sub mâinile lui Cohen ea se transformă brusc într-un sistem socialist Conceptul de "scop în sine" trasează o linie ascuțită între persoană și lucru Dacă o persoană este un scop necondiționat, atunci un lucru este un mijloc necondiționat prețul de piață, deoarece valoarea este valoarea cifrei de afaceri Dimpotrivă, o persoană nu are valoare: are demnitate Este posibil să se concilieze valoarea de piață a muncii cu demnitatea individului? Aceasta este marea întrebare a politicii moderne și, în consecință, a eticii moderne *) Cohen găsește fundamentarea socialismului în a treia formulă a imperativului categoric al lui Kant: "acționează în așa fel încât umanitatea, atât în

fața ta, cât și în fața oricărei alte persoane, să fie întotdeauna un scop pentru tine și niciodată doar un mijloc "Înțelegerea omului exprimată aici ca scop în sine, potrivit lui Cohen, își găsește o expresie consecventă și completă numai în sistemul socialist: orice alt sistem social transformă individul uman într-un mijloc, un instrument de cultură: în socialism, individul primește pentru prima dată un sens corespunzător demnității sale: prin urmare, se dezvăluie în el un sens nou, adevărat, al libertății aici vorbim despre dacă o persoană este sursa originară și vinovatul inițial al acțiunii sale;conform pentru Cohen, această sarcină metafizică îl poate interesa pe măgarul lui Buridan; într-adevăr, este interesantă doar întrebarea dacă o persoană este scopul necondiționat al acțiunii) Nu este greu de văzut că toată această tranziție de la "etica pură" la socialism este de fapt un salt logic grosolan *) Et , a) Et , - Biblioteca "Runivers" PANMETODISM B ETICĂ subiect logic, ci subiectului etic, care, după cum am văzut, în lumea empirică nu este dat, ci dat Dimpotrivă, în socialism, "scopul în sine" este tocmai subiectul psihologic dat în experienţă - individul uman viu Dacă înlocuim subiectul etic cu subiectul psihologic, nu vom mai avea absolut nimic din "etica pură"; dimpotrivă, dacă ne stabilim ca scop al activității noastre o persoană nevie, ci o persoană abstractă "etică", de ce să nu tratăm o persoană vie ca pe un mijloc? Atunci nu vom mai avea nimic din înțelegerea coheniană a " socialism " Trecerea de la etica pură la socialism este, așadar, evident imposibilă: pe lângă saltul logic, există și o contradicție logică în el Rămânând pe baza "eticii pure*, Cohen declară categoric că "nici un individ, nicio personalitate nu ar trebui să aibă o valoare necondiționată pentru și deasupra eului moral*J) Între timp, întregul său socialism este stabilit pe baza "scopului în sine" și a valorii de sine a aceluiași individ-personalitate Strict vorbind, Cohen are nu una, ci două înțelegeri contradictorii ale subiectului activității morale sau "selfism" Pe de o parte, egoismul este doar o sarcină, doar un scop, care nu poate coincide niciodată cu "omul plural" și devine date empirice; pe de altă parte, este un fenomen multiplu, condiționat empiric Cohen admite că "sinele" omului poate fi ucis, că poate fi distrus printr-o explozie de dinamită*) Mai mult, viabilitatea sa poate fi subminată de foame sau de boală "Întrebarea stomacului" de care se preocupă socialismul este, de fapt, problema păstrării acelei forțe vitale care este necesară pentru "puritatea" conștiinței de sine și a voinței ; de aceea, el intră cu totul în domeniul "eticii pure")) Et ,) Et ,) Et , Biblioteca "Runivers" KN EVGENY TRUBETSKOY Din toate cele de mai sus reiese clar că la întrebarea pusă la începutul acestui studiu trebuie să se răspundă fără echivoc negativ "Etica voinței pure" nu este doar inaplicabilă omului, ci nici măcar nu-l privește deloc și îl trece pe lângă el Atâta timp cât Cohen rămâne fidel principiilor sale, el vorbește doar despre omul artificial, "metodic", despre omul "concept", despre "ideea", care nu se poate realiza niciodată voința se evaporă în nimic: autorul ei cade în contradicție totală cu principiile sale Etica "voinței pure" în esență nu are nimic de-a face cu omul: îl interesează doar chestiunea metodei Dar de aici rezultă o concluzie cruntă pentru aceasta: nici omul nu are absolut nimic de-a face cu ea VII Concluzie Rămâne să rezumam prezentarea noastră și să tragem concluziile finale Doctrina luată în considerare ne interesează din două puncte de vedere: în primul rând, este un sistem de apriorism pur, o încercare de a reduce filosofia la un sistem de concepte a priori; în al doilea rând, este una dintre cele mai tipice manifestări ale imanentismului pur raționalist din timpul

nostru Ambele aspecte din învățăturile lui Cohen sunt indisolubil legate Gândirea pură atrage totul din sine, își creează tot conținutul de la sine: asta înseamnă, în primul rând, că nu poate absorbi niciun conținut din exterior, din orice date empirice și, în al doilea rând, că, în general, nu există nimic dincolo de el sau din exterior Nu există o ființă transcendentală a gândirii pure: gândirea este identică cu ființa Aceasta arată că panmetodismul, care reduce totul la "puncte de vedere", "ipoteze" și moduri de acțiune de pur Biblioteca "Runivers" PANMETODISM ÎN ETICĂ gândirea și voința pură, se luptă pe două fronturi: împotriva empirismului și împotriva oricărei metafizici, în special împotriva metafizicii religioase Am văzut deja că de ambele părți suferă o înfrângere completă În primul rând, apriorismul din învățătura lui Cohen nu este susținut pe toată linia Acea contradicție internă între cererea de "puritate" și empirismul inconștient, pe care am remarcat-o în "etica voinței pure" străbate ca un fir roșu întregul sistem filozofic al profesorului de la Marburg În logica lui vedem exact același lucru Pe de o parte, toată știința este condiționată a priori de un sistem de categorii - concepte de gândire pură; pe de altă parte, întregul sistem de categorii este condiționat de o serie de date empirice - Faptul științei date, starea dată a acesteia, Faptul existenței rasei umane și starea dată a culturii sale Kant, după cum se știe, a dedus în Critica rațiunii pure* un sistem imobil de categorii, care poartă pecetea universalității și a necesității La Kant, categoriile sunt independente de Faptele empirice tocmai pentru că ele determină posibilitatea cunoașterii în general, posibilitatea experienței în general La Cohen vedem cu totul altceva: pentru el, existența categoriilor depinde de existența științei de scăldat; adică, în cele din urmă - se termină dintr-un anumit Fapt "Universalitatea și necesitatea* din acest punct de vedere nu sunt deloc o proprietate esențială a categoriilor: sunt mobile și schimbătoare, căci nu sunt altceva decât presupuneri, ipoteze de schimbare a cunoașterii umane "Știința în progres caută și, în conformitate cu progresul ei real, găsește baze mai profunde și mai precise; prin urmare, trebuie să-și re-Formuleze principiile și, în conformitate cu aceasta, să-și schimbe conceptele de bază Prin urmare, nu se poate vorbi despre fundamentele neschimbate ale științei * V cu atât mai puțin Logik, Biblioteca "Runivers" KN EVGENY TRUBETSKOY orice tabel de categorii poate pretinde a fi exhaustiv Pe măsură ce știința progresează, "cunoașterea pură" trebuie să progreseze Potrivit lui Cohen, noi probleme vor da naștere la noi categorii, pentru că vor necesita noi presupuneri *) Pe de o parte, la autorul nostru, în virtutea identității gândirii și ființei, toată realitatea într-un fel sau altul se reduce la categorii sau, la fel, la metode de gândire Pe de altă parte, categoriile sunt condiționate de o realitate mobilă, fluidă și, fără îndoială, diferită, un fapt al științei, care constituie o manifestare particulară a culturii Aceeași contradicție am găsit-o în etică, unde "pură", adică necondiționat a priori, moralitatea este și ea condiționată empiric de o serie de fapte psihice și fizice doar herbarul său și metodele de uscare a Florei care a intrat în ea în același timp, nu poate decât să-și amintească că herbarul își datorează originea plimbărilor pe câmp și pădure, că siguranța acestor plimbări se datorează stării înalte a culturii și, în special, existenței unui stat bine organizat nu este capabil să iasă din cercul vicios: pe de o parte, dacă nu ar exista acest ierbar și aceste metode de uscare, nu ar exista Floră; pe de altă parte, dacă nu ar exista Floră, nu ar exista ierbar fie Cohen s-a trezit în poziția unui prizonier în peștera lui Platon, a confundat

umbrele care pâlpâiau pe pereții temniței sale cu realitatea însăși Există două cantități care pentru el întunecă totul în lume - întreaga lume a ceea ce există și ar trebui: acestea sunt, în primul rând, acele metode științifice care îl umplu pe om de știință cu viață) Logik, - Biblioteca "Runivers" PANMETODISMUL ÎN ETICĂ, birou, și, în al doilea rând, acea organizație de stat care păzește liniștea acestui birou Nu de aceea știința a înlocuit pentru el lumea reală, iar statul - idealul moral? Dintre filozofii germani, această idolatrizare a cunoștințelor științifice în legătură cu cultul statului nu este singurul fenomen de acest fel: justificarea aici poate fi starea înaltă a științei germane și încrederea justă pe care statul german o inspiră în sine Nașterea învățăturii lui Cohen în Germania este, în orice caz, mai clară decât entuziasmul pentru aceasta în Rusia Raționalismul doctrinei luate în considerare și imanentismul ei sunt fenomene de aceeași ordine cu apriorismul ei Aici s-a exprimat starea de spirit, care se mulțumește și nu vrea să știe despre nimic dincolo: în atmosfera unui studiu învățat își găsește satisfacția deplină și finală Legat de aceasta este vrăjmășia împotriva oricărui fel de căutare metafizică și religioasă, o negare amară a transcendentului Una dintre principalele prevederi ale lui Cohen este că lumea accesibilă gândirii pure este singura lume reală și singura posibilă: pentru el nu există în general un astfel de obiect care să nu fie obiectul cunoașterii El respinge conceptul de "lucru în sine": prin urmare, lumea fenomenelor se transformă pentru el în realitate cu adevărat existentă, în realitate absolută, în afara căreia nu există nimic; în sistemul său, lucrul în sine este redus la o Formulă metodică, și din "apariţie" se înlătură în cele din urmă aparenţa fiinţă aparentă, neadevărată Prin urmare, etica lui nu are nimic de-a face cu transcendentul: este în esenţă antimetafizică şi antireligioasă Pentru ea numai natura sensibilă este reală *) Ultima afirmație pare să sune ciudat în x) Et , - ; Logik, ,) Et , , Biblioteca "Runivers" KN EVGENY TRUBETSKOY gura autorului "logicii pure", pentru care ființa este identică cu gândirea pură Și, totuși, căderea în planul empirismului este inevitabilă pentru un gânditor care nu poate sau nu vrea să se ridice la culmile speculației metafizice Din ea însăși, gândirea umană nu este capabilă să dea naștere niciunui conținut: ea îl trage fie din ceea ce este deasupra noastră, fie din ceea ce este dedesubt Un gânditor care a respins tot ce este de altă lume, misterios, mai înalt, trebuie inevitabil să afirme sensul existența lui în ceva aici, această lume: nu are aripi, să se ridice deasupra tărâmului sensibilului Dovadă vie în acest sens este "filozofia lui Cohen" În lumea fenomenelor, ea găsește nu numai o realitate necondiționată, ci și o valoare necondiționată Această lume își umple întreaga sa schemă a necondiționului Includerea ideii de Dumnezeu în "metoda conceptelor", pentru gânditorul nostru, cel puțin, la fel de caracteristică precum vrăjmășia lui împotriva religiei; nu numai că a respins religia, dar a scos sufletul din ea: a luat ideea lui Dumnezeu și a transformat-o mai întâi într-o coajă goală, apoi a umplut-o cu un conținut pur pământesc Ideea lui Cohen despre Dumnezeu înseamnă că natura senzuală locală, combinată cu statulitatea noastră pământească, este un adevăr absolut, limita oricărei perfecțiuni și, prin urmare, trebuie păstrată pentru totdeauna Cu alte cuvinte, ideea lui Dumnezeu aici este doar o sancțiune și apoteoză pentru tot ce este aici: este sigiliul divinului pentru viața acelor ființe care "dețin logică și matematică" Am văzut deja că această apoteoză se termină cu un eșec mizerabil Etica lui Cohen se încurcă în contradicții fără speranță și ne este clar de ce: am văzut deja că unele dintre ele se

datorează imposibilității de a face filozofie fără date empirice și, în consecință, sunt înrădăcinate în însăși esența apriorismului pur Altele se explică prin imposibilitatea Filosofului de a aranja Biblioteca "Runivers" PANMETODISM ÎN ETICĂ firul acelor presupuneri sau ipoteze metafizice și religioase necesare pe care se sprijină toată viața și conștiința noastră Lupta lui Cohen împotriva metafizicii este nereușită, în primul rând, pentru că este incapabil să elimine metafizica nici măcar din propriul său sistem Ce să spun despre o doctrină filozofică care crede în realitatea absolută a lumii fenomenelor? Nu este evident că conține o serie de judecăți despre existența cu adevărat, i e in sfarsit ontologie? Respingerea consecventă a metafizicii, fie că se numește pozitivism, agnosticism sau orice altceva, ia inevitabil forma scepticismului El afirmă că suntem lipsiți de orice posibilitate de a ști dacă există sau nu vreo realitate în afara fenomenelor Vedem cu totul altceva la Cohen: din moment ce el neagă existența dincolo, lumea fenomenelor se transformă astfel în absolut pentru el Astfel, contradicția stă la baza luptei scriitorului nostru împotriva viziunii metafizice asupra lumii Epistemologia sa este, la urma urmei, la baza ei metafizica dogmatică Același lucru trebuie spus despre etica lui Am văzut că această etică onorează în om "un scop în sine" și "valoarea de sine": are o înaltă părere despre "demnitatea umană" și condamnă necondiționat tot ceea ce o contrazice, ne amintim că aceste considerații îl conduc pe Cohen la idee obiectivele unei lumi, despre planul istoriei lumii Aici nu avem o simplă succesiune de gânduri, ci o legătură logică necesară Omul poate fi recunoscut ca "scop în sine" doar din punctul de vedere al unui absolut , scop universal A-l aprecia ca pe o "valoare necondiționată" înseamnă a presupune că el este astfel nu numai în opinia noastră umană, ci în structura obiectivă a universului Dacă omul este doar un fenomen trecător care există astăzi și trebuie să mâine Biblioteca "Runivers" KN EVGENY TRUBETSKOY dispare, dacă nu este obiectiv scump din punct de vedere al scopului mondial, pentru univers, atunci are o valoare foarte relativă Chiar și pentru noi, oamenii, o persoană poate fi indiferent de dragă numai cu condiția să fie un posibil purtător al unei vieți necondiționat divine și, prin urmare, nepieritoare Încercarea lui Cohen de a elimina problema soartei omului din domeniul filosofiei este extrem de nereușită și, în plus, complet inconsecventă, pentru că în cele din urmă admite că încrederea în conservarea rasei umane este o presupunere necesară a eticii Întrebarea este, ce este această nemurire a genului, dacă fiecare individ care face parte din el este muritor? Este posibilă credința în umanitate acolo unde nu există credință în om? Ambele sunt inseparabile de credința în triumful binelui, în victoria finală a vieții asupra morții Pe de o parte, Cohen nu este în măsură să renunțe complet la el; pe de altă parte, nu se încadrează în patul procrustean al "sistemului" său și servește aici ca element de contradicție Sensul vieții și sensul moralității presupune același "dincolo" , mai înalt, care este negat de învățăturile lui Cohen Este imposibil să negi cu impunitate tocmai lucrul prin care trăiește sufletul uman O viziune asupra lumii care respinge ipotezele necesare ale vieții spirituale și psihice devine astfel lipsită de suflet Din acest punct de vedere, învățătura lui Cohen merită atenție ca construcție tipică în întregime După ce l-a ucis pe Dumnezeu, el nu a lăsat nimic să trăiască în lume și a transformat lumea într-o împărăție a umbrelor Atât cerul, cât și pământul, și lumea spirituală, și lumea trupească, și Dumnezeu și omul, totul cu el este secat și transformat într-o "metodă" Nici Evgheni Trubetskoy Biblioteca

"Runivers" Ideea de îndumnezeire în vechea Biserică Răsăriteană Ideea îndumnezeirii (όεοποίησιζ, θέωσις), care este complet uitată în teologia modernă, a fost bobul însuși al vieții religioase a Orientului creștin Ea și-a lăsat amprenta asupra tuturor manifestărilor de gândire bisericească, morală creștină, evlavie și cult Eseul suplimentar va fi dedicat elucidării esenței și semnificației ideii de îndumnezeire în cele două forme principale ale sale Speranțele religioase ale Orientului creștin exprimă foarte exact următoarele Formule soteriologice "Dumnezeu s-a făcut om pentru ca omul să devină dumnezeu" "Fiul lui Dumnezeu a fost făcut fiu al omului, pentru ca fiii oamenilor să fie făcuți fii ai lui Dumnezeu" J) așa că noi, poporul, percepuți prin Cuvânt, suntem adorați (ίεοποίΰύμεθα) de dragul cărnii Sale" Á)! "Omul bun (Iisus) s-a făcut Dumnezeu, după ce s-a unit cu Dumnezeu și s-a făcut una cu El, pentru că cel mai bun a biruit, pentru ca eu să fiu Dumnezeu, pentru că) Ireneu Contra Haereses III, io, Migne, Ser gr T Rus per^ preot Preobrajenski Moscova, Cf Athanasius De incarnatone et contra arian Migne, ser gr T , p Rus pe Moscova, spirite, acad Ed , partea a III-a, p) Atanasie Alex Ad Epici Migne, t , p - Rus pe ПI,) Atanasie Alex Contra arian III, Migne XXVI, p Rus pe I, Biblioteca "Runivers" Și V preoti S-a făcut om "*) Pentru o ureche modernă asemenea expresii sună prea pretențios, dar în limba popoarelor antice cuvântul Dumnezeu nu avea acel sens necondiționat cu care este folosit de noi Sfânta Scriptură îl numește pe Moise zeu în relație lui Faraon (Ex IV, ib ; VII, I), un sclav care a refuzat să-și folosească dreptul de a primi libertatea în anul Sabatului, îi poruncește să se aducă "înaintea zeilor", adică în adunarea judecătorilor pentru încheierea unui act juridic adecvat (Ex XXI, -) În Psalmul există cuvinte care au servit drept bază biblică pentru învățătură, a căror expresie a fost Formulele soteriologice de mai sus: "Dumnezeu devenit în oastea zeilor (judecătorii lui Israel); pronunta judecata intre zei Până când veți judeca fără dreptate și veți arăta respect față de cei răi? Am spus: voi sunteți dumnezei și toți sunteți fii ai Celui Prea Înalt Dar vei muri ca oamenii și vei cădea ca oricare dintre prinți " Acest cuvânt a fost folosit într-un sens similar în literatura și viața popoarelor clasice, iar opinia publică nu a găsit nimic jignitor pentru sentimente sau neobișnuit în faptul că, pentru de exemplu, decretele Domitian a iesit cu o inscriptie tare - dominus ac deus noster Domitianus sic fieri jubet Literatura patristica pastreaza mult timp aceeasi folosinta a cuvantului Grigore Teologul spune ca un binefacator devine zeu pentru cei nevoiasi, pentru ca imita Mila lui Dumnezeu ') După acelaşi părinte al bisericii, înalta chemare a unui păstor este să "fii dumnezeu şi să creezi dumnezei") Astfel, "a deveni zeu" pentru Grigore Teologul Sau XXIX, Migue Ser gr T , col , A Rus · per sau III, p Sravn Jrenaeus, lib V, Praefatio; lib V, , Gregorius Theologus, Orai I, Migne T , col Rus pe , p - Tionysius Areopagita, De Eccles Ierarh II, , ï Migne, Ser gr T) Grigorie Teologul Sau la XIV, Migne, T col Rus pe II, p) Ibid Sau la II, Migne, , col , V Rus* per I, p Expresii similare se întâlnesc rar în slujbele bisericești, de ex Biblioteca Runiverse IDEEA DEPOZIȚIEI ÎN BISERICA ORIENTA ANTICĂ din acea vreme nu a însemnat să crească până la măreția absolută și să urce la infinitul perfecțiunilor Sale În conceptul de Dumnezeu, numai nemurirea, beatitudinea și plinătatea supraomenească și intensitatea vieții au fost în mod necesar concepute Principala trăsătură a speranțelor religioase, exprimată în soteriologia vechii Biserici Răsăritene, este setea de reînnoire fizică prin comuniunea cu natura divină Acest lucru, desigur, nu a exclus idealul perfecțiunii morale, dar sfințenia individului a fost privită

parțial ca o condiție, parțial ca rezultat al transformării însăși naturii omului de către puterea divină Cu toate acestea, această idee de îndumnezeire, comună întregii literaturi patristice orientale, nu a fost înțeleasă de toată lumea în același mod Fiecare națiune în viața sa religioasă este de obicei stratificată în mai multe straturi Conceptele rafinate ale lui Dostoievski, Hhomiakov și Solovyov, produsele teologiei școlare și bătrâna care se îndreaptă cu o bobină peste umeri către cancerul miraculos - toate acestea sunt tipuri diferite de înțelegere a unuia și același simbol Nu putea fi altfel în Bizanț Deja la sfârșitul secolului al II-lea, ceaiurile religioase ale Bisericii Răsăritene erau turnate în două Forme esențial diferite, identice în ideea lor de bază, dar divergente în înțelegerea sa concretă Cu toată originalitatea cu care aceste Forme apar în sisteme dogmatice separate, ele nu se exclud între ele și, luminând același subiect, doar din laturi diferite, ar putea fi ușor combinate într-o singură și aceeași conștiință Dar în ceea ce privește separarea prezentării, unul și celălalt trebuie luate în considerare separat În literatura bisericească, prima direcție este reprezentată de lucrările scriitorilor timpurii din Asia Mică, iar apoi de lucrările Sf Irineu, Atanasie al Alexandriei, Chiril Alexan- "da, arată cele două vise ale tale inexprimabile, , stând în mijlocul bătăliei, apostole, pe tabor, Moise și Ilie nespus ai strălucit" (Din canonul Schimbarea la Față a Domnului) Biblioteca "Runivers" și V preoti Drian și rămășițele literaturii monofiziților Al doilea s-a reflectat în lucrările lui Clement Alexandrinul, Origen, Capadocieni, Pseudo-Dionisie Areopagitul, Maxim Mărturisitorul Prima a fost înrădăcinată chiar în adâncul credinței populare, întotdeauna pozitivă și tactilă; al doilea, proprietatea celor mai educați teologi, era îmbrăcat într-o formă filozofică și nu se ferește de cele mai bune aspecte ale neoplatonismului, care controla apoi toate mințile și atrăgea toate inimile Instalându-se în atmosfera îngroșată a văilor, prima direcție s-a remarcat prin masivitatea conceptelor sale, claritatea imaginilor și certitudinea tendințelor Al doilea, zburând în atmosfera rarefiată a necorporalului, a prețuit abstractul mai presus de orice și s-a pierdut în nedeterminarea dulcilor presimțiri Punctul de plecare pentru primul a fost trupul îndumnezeit al lui Hristos, pentru al doilea, doctrina creștină a lui Dumnezeu în prelucrarea neoplatonică Prin urmare, vom numi prima direcție forma realistă a ideii de îndumnezeire, iar a doua, idealistă eu Forma realistă a ideii de îndumnezeire Revenind la analiza formei realiste a ideii de îndumnezeire, vom încerca să aflăm esența și semnificația acesteia în istoria dogmelor A Pentru o înțelegere corectă a esenței aspirațiilor religioase despre care vorbim, este necesar să se țină seama de faptul că ele considerau unirea fizică a Divinului cu sufletul și trupul celor mântuiți ca fiind baza transformării a naturii umane Pentru gândirea anticilor, uneori nu exista acea linie ascuțită care în conștiința noastră separă conceptele de spirit și materie Pentru el, spiritul este aceeași materie, dar extrem de subtil și rarefiat Bl Augustin, până la vârsta de de ani, nu și-a putut imagina nimic neprelungit, nu și-a putut imagina un spațiu neocupat și s-a gândit la Dumnezeu sub forma unui eteric subtil Biblioteca "Runivers" IDEEA DEPOZIȚIEI ÎN BISERICA ORIENTA ANTICĂ de substante turnate in tot universul') Această tendință și-a găsit expresia cea mai frapantă în sistemul materialist al stoicilor Neadmițând existența a ceva incorporal în afară de spațiu, timp și mental, acești filozofi au atribuit corporalitatea nu numai esențelor, ci tuturor proprietăților Calitatea unui obiect este un fel de tensiune a materiei pneumatice

inerente acestuia, răspândindu-se ca un curent de la centru la periferie și revenind de la periferie la centru Deoarece fiecare obiect are multe calități, a fost necesar să se afle cum aceste calități, precum unele Fluide materiale, pot fi combinate într-un singur și același corp Răspunsul la această întrebare a fost doctrina stoicilor despre diferitele tipuri de compuși ai substanțelor Termenii folosiți aici: παραθεσις, συγΧυσις, μιίις, ζράσις - aveau un sens strict definit Παρα'θεσίς este contactul corpurilor cu suprafața sa exterioară, ca într-un bob de cereale, în care se amestecă fasolea și grâul Σο'γΖοσις cel mai mult abordează conceptul modern de compus chimic Acest termen a fost numit o astfel de conexiune a două substanțe, în care acestea din urmă, pătrunzând reciproc, suferă o schimbare a esenței și proprietăților lor și formează o a treia substanță, care nu este similară cu elementele lor constitutive Dimpotrivă, χράσις și μϊ&ς, traduse în limbajul modern, desemnau amestecarea mecanică a substanțelor într-o soluție lichidă și erau caracterizate prin două trăsături În primul rând, legătura dintre două corpuri a fost recunoscută în acest caz ca fiind atât de strânsă încât cu fiecare particulă a unuia dintre ele s-a gândit o particulă dată a celuilalt S-a presupus chiar că, în cazul amestecării substanțelor în proporție neuniformă, mai puțin în cantitate) ^Augustinus Confessiones, VII, I Corp, script, eccles latin T Pyc pe ed Kiev spirit acad T I, p - Întrebări de filosofie, carte Biblioteca "Runivers" Și V preoti relația stvenny se extinde în tot mai mare O picătură de vin, căzând în mare și dizolvându-se în ea, se extinde până la ultimele sale limite În al doilea rând, două corpuri, atât de adânc înrădăcinate unul în celălalt, își păstrează însă fără nicio modificare esența și proprietățile lor Așa se unesc focul și metalul în fier înroșit, suflet și trup într-un om) Conceptele și termenii stoici, pe care tocmai le-am atins, s-au răspândit în literatura patristică Conform schemei lor, scriitorii bisericești și-au imaginat o combinație de spirit și materie, har și substanța sacramentelor, Dumnezeu și carne, numind-o amestec (μΐξις), dizolvare (ζράσις) Tertulian se apropie cel mai mult de stoici Îmbrăcat de materialismul acestei școli filozofice, el spune în tratatul său despre botez: "O substanță care ocupă o poziție inferioară, cu necesitate naturală, ia în sine proprietățile unui lucru care este deasupra ei În special, orice material este capabil să împrumute proprietățile spiritualului, deoarece acesta din urmă, datorită subtilității substanței sale, pătrunde ușor în primul Și acum, în timpul botezului, după invocare, Duhul Sfânt coboară imediat și, rămânând în vârful apei, o sfințește de la sine, iar apa, sfințită astfel, absoarbe (combibunt) în sine puterea de a sfinți ") Tertulian a adoptat opinii stoice în *) Ed Zeller Filosofia grecilor Th ΠI ï ed p - , ocoб p il Nota nd Cp Anunț Harnack, Manual de istorie a dogmei ed II, p -) Tertullianus Die baptismo, Migne Par lat T I, c - O prezentare masivă similară a relației dintre har și substanța sacramentelor se găsește în discursurile populare ale scriitorilor răsăriteni "Priviți cu atenție, spune Chiril al Ierusalimului, la cristelnita, nu ca apă obișnuită, ci ca har spiritual dat împreună cu apă Căci, precum ceea ce este oferit pe altar, fiind simplu din fire, este pângărit prin invocarea demonilor, tot așa, dimpotrivă, apa plată, după invocarea Duhului Sfânt, a lui Hristos și a Tatălui, dobândește puterea sfințeniei "(Cyriïlus Hierosol Orat Catechet II, ; Migne, Ser gr T Traducerea în limba rusă a academiei spiritelor de spălat p) Biblioteca "Runivers" IDEEA DEPOZIȚIEI ÎN BISERICA ORIENTA ANTICĂ în toată sfera lor, dar el este o excepție în acest sens Alți scriitori

ecleziastici sunt străini de materialismul stoic în ideea metodei de unire a lui Dumnezeu și a omului, dar, neluând termenii stoici în sens strict, ei au gândit totuși această legătură cel puțin după schema lor Într-un efort, pe de o parte, de a realiza în mintea lor ideea uniunii fizice a lui Dumnezeu și a omului, pe de altă parte, menținând un concept strict al spiritualității Divinității, au folosit imagini de amestecare, dizolvarea, dar i-a însoțit pe cei din urmă cu o rezervă exprimată sau implicită, care le-a luat un sens grosol de senzual, material *) Nu poate exista nicio îndoială că Origen avea o concepție precisă a spiritualității lui Dumnezeu și a Logosului și însemna prin aceasta nu materialitatea subtilă, ci ceva complet opus materiei, ca fiind extins și divizibil, dar acest lucru nu l-a împiedicat să reprezinte relația a Dumnezeirii Logosului la Dumnezeirea Tatălui după schema materială a confuziei Logosul este Dumnezeu prin comuniune, pentru că "el a fost primul, ca urmare a faptului că a fost cu Dumnezeu, care a atras în sine din divinitatea Tatălui" La rândul său, El îi adoră pe ceilalţi zei, fără să le transmită invidie Dumnezeirea, pe care El şi-a atras-o de la Tatăl *) Vasile cel Mare a avut același concept strict al spiritului, dar s-a gândit la relația Duhului Sfânt cu natura îngerilor după aceeași schemă "Tot ceea ce este sfințit este sfințit numai prin prezența Duhului Prin urmare, Cuvântul Creator, Creatorul tuturor lucrurilor, cheamă la viață îngerii, iar Duhul Sfânt le dă sfințirea Căci îngerii sunt o altă sală, o lume obișnuită, dar darul lui Hristos și al Sfântului Duh, făcut efectiv prin prezența Divinității Sale" (ibid Orai Mystag Ili, Migne Ser gr T Rus per pag) Așa este, de exemplu terminologia lui Grigore Teologul și Grigore de Nyssa Vezi K Holl, Amphilochius von le onium in seinem Verhâltniss zu den grossen Kappadoziern Tilbingen, , SS - ; -) Originile În împrumut lib II, Ed Preuschen * Biblioteca "Runivers" Și V preoti create nu de bebeluși care aveau să devină atunci vrednici să primească Duhul, ci sfințenia a fost pusă în compoziția originală și, ca să spunem așa, în soluția esenței lor De aceea nu sunt înclinaţi spre păcat, fiind imediat, parcă de vreo alcătuire, acoperiţi cu sfinţirea "i) Prin aceasta, printre altele, Vasile cel Mare explică posibilitatea căderii îngerilor Natura lor este complexă Este alcătuită din esența lor și sfințenia dată de Duhul Acesta împrumutat din afară, își pot pierde sfințenia Spre deosebire de ei, pentru Duhul Sfânt, păcatul este imposibil, deoarece în El esența și sfințenia coincid, esența este una și la fel) cu dizolvare O unire atât de strânsă a lui Dumnezeu și a omului a avut loc pentru prima dată în persoana Mântuitorului Fiul lui Dumnezeu, întrupat, a pătruns cu natura Sa pneumatică toate fibrele și curbele sufletului și trupului omului Isus percepute de El Proprietățile mele ar fi trebuit să se estompeze în strălucirea Divinului Astfel, o bucată de fier întunecat și rece, aruncată într-un cuptor înroșit, absoarbe focul în toți porii săi, iar simțurile noastre nu mai simt proprietățile metalului în ea, ci percep doar strălucirea și căldura focului) Omul, chiar și în starea de puritate primitivă, este slab și predispus la păcat, dar Dumnezeu și-a comunicat sfântul său !) Basilius Magnus Homil în ps XXXII, Migne, P gr , T col CD Rus pe chiuvete spirit academie partea I,) Ibid Er VIII, Migue P gr T , col - Rus pe partea VI, p -) Originile De principiis II, , Rus pe kaz spirit acad , p - Imaginea stoică a fierului și a focului din vremea lui Origen a devenit comună în literatura patristică pentru a clarifica modul în care cele două naturi sunt unite în Hristos Biblioteca "Runivers " IDEEA DEPOZIȚIEI ÎN BISERICA ORIENTA ANTICĂ putere şi tărie lui Iisus şi, ca urmare, Hristos nu a putut păcătui *) Omul nu poate

conduce sub demoni, nu poate vindeca boli, nu poate face minuni Dumnezeu în persoana Răscumpărătorului, folosind trupul ca instrument, a scos demoni, a înviat morții, a umblat pe apă) Chemat din abisul inexistenței, alunecând mereu peste el, mereu gata să cadă din nou în abisul neantului, omul poartă corupția în trup, ca un fel de principiu otrăvitor Dumnezeu este ființa însuși, viața însăși Unindu-se cu omul Isus, El a distrus principiul corupției din trupul său și i-a dat propria Sa nemurire "Trupului lui Hristos, îmbrăcat în Cuvântul trupesc al lui Dumnezeu, nu se mai teme de moarte sau de stricăciune, pentru că are haină de viață)" Prin urmare, dacă Hristos a murit, s-a datorat numai faptului că Logosul Divin a avut plăcerea să se îndepărteze temporar de trupul Său, dar moartea nu a putut să țină în puterea sa acest templu al vieții, iar omul, acceptat de Dumnezeu, a înviat în a treia zi și a învins fundamental ultimul inamic pe viață-moarte (r)) Respectând legea dezvoltării, natura umană a lui Hristos a fost treptat impregnată de proprietăți divine) Aici El este un prunc și nimeni nu îl bănuiește pe Dumnezeu în El La vârsta de unsprezece ani, El îi surprinde deja pe cărturari și bătrâni cu înțelepciunea Sa Apoi aplicația Peter recunoaște în x) Athanasius Alex, Contra arian I, și o Migne, P gr T , col - Rus nep II,) Ibid Contra arian HI, Migne, t , p Rus pe P, Dionysius Areopagita Er IV Migne, S gr T , col) Athanasius Alex, De Incarn Migne Ser gr T , col - Pyc pe I, - ·) Cyrillus Alex De adorat, in spiritu et viritate L IX Minne Ser gr T , col Rus pe vol I,) Atanasie Alex Contra arian Sh, Mignet T , p Rus pe ■ - De Incarn Migue T , col Rus pe I, G) Atanasie Alex Contra arian III, Migne, , col Rus pe II, - Biblioteca "Runivers" i v popov Nem Fiul lui Dumnezeu, după Petru, ceilalți ucenici văd asta *) La Tabor, pâraie de slavă divină se revarsă prin vălurile cărnii, căci Dumnezeu este lumină "Până și hainele Lui Hristos le-a arătat albe ca lumina, pentru că slava Divinității Sale curgea din tot trupul Mântuitorului și lumina Lui strălucea în toate mădularele" *) După Înviere, nu toată lumea și nici în orice stare poate vedea cu ochi senzuali trupul spiritualizat al Mântuitorului intrând prin ușile închise Odată cu înălțarea la cer, umanitatea lui Hristos devine un obiect de închinare pentru îngeri și deja ea însăși, și nu ca un simplu instrument, devine dătătoare de viață și primește capacitatea de a face minuni "Să am toată puterea în cer și pe pământ (Mo XXVII,), spune omenirea înălțată) Ea stă acum la dreapta slavei Celui Atotputernic și, păstrându-și conturul, strălucește cu o strălucire divină, ca în Tabor) Mai departe de această învățătură bisericească a mers Grigore de Nyssa "După învierea lui Hristos", spune el, "trupul său, rămânând trup prin natură, s-a transformat într-o mare de neputrezire, iar tot ceea ce uman a fost schimbat într-o natură divină și nemuritoare; nu era nici greutate, nici formă, nici culoare, nici duritate, nici moliciune, nici contur în mărimea ") Folosind analogia stoică, al cărei sens *) Ibid Împotriva arianului , Migne, de ani, col - Pyc пер Il, -) Efrem Sirin Cuvântul Creație in rusa pe Partea I, Pe această idee se construiește întreaga liturghie pentru Schimbarea la Față "O, natură adamică înnegrită, haite transfigurate, aprinse pe care le-ai creat, transformând gloria și domnia în Divinitatea Ta (stichere pe vers) Că lumina care a fost văzută pe Tabor este o manifestare a naturii însăși a Zeității, acest lucru este exprimat clar în oda a -a a canonului lui Cosma "Dumnezeu este Cuvântul, tot pământul a fost, după ce a amestecat omenirea în ipostaza Sa cu toată Dumnezeirea, chiar și Moise și Ilie au văzut în două esențe pe Muntele Tabor") Atanasie Alex Împotriva arianului Migne, de ani, col - Pyc пер Il, - Ibid III, Migne, , col Pyc пер ц,

Ibid III, M , c Рус пер II, - Ibid III, M , c * Рус пер II, Ibid III, M , c - Рус пер II, -) Grigorie Teologul Epist ad Cled Migne Ser gr L ! В Рус пер ч IV, стр ібі - в) Grigore de Nyssenus Apolinar advers Migne Ser gr , col A Рус пер ч VII, coperta - Eliminați "subiectele" IDEEA DEPOZIȚIEI ÎN BISERICA ORIENTA ANTICĂ a fost subliniat mai devreme, Grigore compară umanitatea lui Hristos cu o picătură de oțet care a căzut în mare și s-a extins până la ultimele limite ale întinderii sale incomensurabile Ca această picătură, umanitatea Mântuitorului a fost dizolvată în Divinitatea Sa *)· Ideea îndumnezeirii naturii umane a lui Hristos ca urmare a unirii sale cu Divinul și-a primit expresia extremă în învățăturile celor mai consecvenți și ireconciliabili monofiziți, conduși de Iulian din Halicarnas (așa-numiții Aphthodokes, sau Fantastici) b) Ei au afirmat că încă din momentul unirii lui Dumnezeu cu omul Isus, adică de la concepția celui din urmă, trupul Răscumpărătorului, prin puterea nemuririi ipostatice care locuiește în el, a suferit schimbări atât de profunde încât a încetat să mai fie consubstanțial cu corpul uman, a devenit incoruptibil și străin de tot ceea ce este logic legat de conceptul de mortalitate și dezintegrare - creștere, metabolism, ofilire Astfel, sângele Dumnezeului-om nu a fost ca sângele pământesc și în descompunere umană, ci s-a transformat în divin, nepământesc și incoruptibil Nemurirea și imuabilitatea erau pentru trupul îndumnezeit al lui Hristos o stare naturală, iar manifestările mortalității naturii erau doar o posibilitate abstractă Prin urmare, dacă Hristos a trăit foamea, a suferit, a murit, atunci acesta a fost un act al bunăvoinței Sale și o minune pe care Răscumpărătorul a făcut-o pentru a împărtăși soarta celor pentru a căror mântuire a venit În această învățătură avem de-a face cu logica unei idei care nu vrea să ia în considerare documentele istorice pe care creștinismul le are în Evanghelii *) Ibid Adv Apolinar ad Theophiluni Migne, de ani, col CD-uri Rus nep VII , p -) Ad Harnack Lehrbuch der Dogmengeschichte Aufl V II, - loh lunglas, Leontius von Byzanz Studien zu seinen Schriften, Quellen und Anschauungen Paderborn, , S - I Troitsky Prezentarea Credinței Bisericii Armene SPB Pg - Gieseler, D Comrnentationis, qua Monophysitarum variae de Christi persona opinions Biblioteca "Runivers" Și V preoti Dar Hristos este capul unei omeniri reînnoite În chipul Lui, Divinitatea nu era unită cu numai de Isus, ci cu întregul neam omenesc, pentru ca cei răscumpărați să dobândească o slavă asemănătoare Hristos a revărsat Duhul Sfânt asupra credincioșilor, iar Duhul, prin însăși esența Sa, se contopește cu sufletul și trupul lor Această unire fizică diferă de încarnare doar prin aceea că eul uman își păstrează independența și nu se contopește cu Duhul Sfânt într-o singură personalitate și o singură conștiință de sine Prin urmare, este numit prin aceiași termeni de amestecare, amestecare, aceeași analogie a focului și a fierului servește pentru a o ilustra *) "Cel care este unit cu Domnul nu este doar spiritual sau sfânt, ci este un singur duh cu Domnul S-a contopit cu Divinul (άνεχράθη) și a devenit una cu Dumnezeu "a) În conștiința lui Macarie Egipteanul, unitatea sufletului cu Dumnezeu se apropie de întrupare ιεΐ j έυντο'ν), inclusă în unitate (αναμίγνυται) , percepe sufletele sfinte și, după spusele lui Pavel, este un singur duh cu ele "') Când Duhul Sfânt coboară asupra unei persoane și se unește cu ea atât de strâns, acesta din urmă devine purtător de dumnezeu sau purtător de spirit, iar proprietățile divine sunt transferate naturii sale Prin puterea Duhului Sf el creează un semn meniya *), mintea lui, supranatural, reînnoită, vede viziuni, primește revelații, contemplă lumina Divinului în sine Însuși Duhul creează porunci în el În primul rând, din eseurile lor nou

publicate sunt ilustrate părțile I și II Gottingen) Chiril Alexandru De adoră, în spirit si este adevarat Lib Ili, Mignc^ Ser Gr , col Rus trans I, Macarius Egipt Notă , Migne ¡ Ser Gr Rus trans izd , p -) Amfilohie din Iconium Frag Adv se lipește Изд G Ficher, Amphilochiana Th I Leipzig, , S б) Macarius Egipt Notă IV, - Cp Se ridică, ei mint Rus trans p - ^ ^) Ibid Om L, i Rus trans p ; Corn , Rus trans p Biblioteca "Runiverse" IDEEA OBIECȚIEI ÎN BISERICA VECHE-VOSTOCHNOY Lord Dispoziția morală a unei persoane devine pură ca un cristal, iar acest lucru se realizează fără efort din partea sa Bucuria, o reflectare a fericirii divine, îi umple inima Dar glorificarea finală a celor răscumpărați se realizează numai după învierea generală Hristos va aștepta Duhul Sfânt pe oasele care se prăbușesc în praf, iar Duhul va informa aceste rămășițe despre nemurirea propriei lor naturi Dupa Inviere, viata trupului va iesi in sfarsit din sfera Fizicului si va fi direct conservata prin puterea Duhului Sfant In prezent, pentru a mentine viata, trupul are nevoie de hrana, locuinta, imbracaminte, apoi toate aceste nevoi vor fi satisfăcute prin acțiunea Duhului Sfânt, pătrunzând în trup și dându-i nestricăciune, nemurire și înfățișare slăvită, luminoasă B Iată esența speranțelor care au captivat inimile maselor largi ale populației din jumătatea răsăriteană a lumii creștine Influența acestor aspirații, aceste impulsuri pasionale spre nemurire și glorie divină se resimte pe tot parcursul disputelor dogmatice și exercită o influență puternică asupra dezvoltării doctrinei Dacă întruparea* Fiului lui Dumnezeu a fost momentul unirii Divinității și umanității și dacă personalitatea Răscumpărătorului a fost canalul prin care forțele divine coboară la rasa umană și omul se înalță la Dumnezeu, atunci este trebuie să admitem, în primul rând, prezența unei naturi divine și umană și, în al doilea rând, cea mai apropiată combinație a uneia și a celeilalte Și vedem într-adevăr că tocmai din punctul de vedere al ideii de îndumnezeire conduc scriitorii creștini i) Pentru materialele pe baza cărora se află secțiunea despre transformarea fizică a naturii umane prin acțiunea Duhului Sfânt, vezi broșurile noastre: "Idealul religios al Sf Atanasie al Alexandriei Sergiev Posad, , p - , - "Justificarea mistică a ascezei în lucrările Sf Macarie al Egiptului Sergiev Posad, , p - o Ed Weigl Die Heilslehre des hl Cyril von Alexandriei! Mainz, , S - , - , etc Biblioteca "Runivers" Și ■ c preoti polemica împotriva doctrinelor care se abat de la această cerinţă În biserica antică, așa-numiții ebioniți au văzut în Hristos un om simplu, născut din Iosif și Maria, care i-a întrecut pe alții doar prin înțelepciune și dreptate Sfântul Irineu contestă vehement această învățătură Dacă Hristos nu este Dumnezeu, atunci principiul nemuririi nu a pătruns în firea noastră coruptibilă și noi rămânem muritori ca înainte "Cum", exclamă el, "va trece omul în Dumnezeu, dacă Dumnezeu nu a trecut în om"? În secolul IV Arianismul a afectat în cel mai semnificativ mod aspirațiile religioase asociate cu ideea de îndumnezeire Dacă o ființă îngerească, creată de Dumnezeu din nimic, s-a întrupat în Hristos, cum va deveni omul un participant la viața substanțială? Uniunea lui fizică cu Dumnezeu încă nu a urmat, iar principiul otrăvitor al mortalității rămâne neschimbat în corpul său Pe aceasta se bazează întreaga politică a lui Atanasie cel Mare împotriva arienilor Motivul ei dominant este "dacă Cuvântul, fiind o făptură, ar deveni om, atunci un om ar rămâne tot ceea ce a fost, neunit cu Dumnezeu"), "omul nu ar fi îndumnezeit atunci când este combinat cu o făptură" *), pentru că creatura nu putea uni alte făpturi cu Dumnezeu, ea însăși având nevoie de un unitor "'), Dar dacă, din punct de vedere al speranțelor religioase, era necesar să recunoaștem în chipul lui

Isus Hristos întruparea lui Dumnezeu, atunci *) Ireneu, Contra haereses I, , v-a Migne, Ser gr T Cp Rusă transl Sfânta Schimbare la Față,) Ibid IV, , ; III, , - б) Atanasie Alexandru Contra arian II, Mignez ser gr T , col Rus pe II, *) Ibid II, , Migne , col Rus pe II, t) Ibid II, , M , p Rus pe II, , cp II, M, , p noi pe II, USD Biblioteca "Runivers" IDEEA DEPOZIȚIEI ÎN BISERICA ORIENTA ANTICĂ nu era mai puţin consecvent să insistăm asupra naturii Sale umane Când realitatea celui din urmă a fost negat, a căzut și legătura care leagă Dumnezeu de omul Între timp, pentru mulți, impregnați de un dispreț oriental sau platonic față de materie, ideea întrupării părea seducătoare și nedemnă de Dumnezeu Acești oameni susțineau că Fiul lui Dumnezeu purta doar înfățișarea unui trup, sau altfel S-a ascuns sub o coajă țesătă dintr-o substanță pneumatică Astfel, relația Lui reală cu omul a fost refuzată și, în consecință, posibilitatea mântuirii Este exact ceea ce Ignatie Purtatorul de Dumnezeu si Sf Irineu În drum spre Roma, Ignatie a scris bisericilor din Asia Mică: "Dacă Hristos a suferit iluzorii, atunci de ce sunt eu în lanțuri? De ce mă rog să mă pot lupta cu fiarele? Deci mor în zadar " *) "Dacă Domnul a luat trup dintr-o altă esenţă, spune Irineu, atunci omul nu se împacă cu Dumnezeu" *) Apolinar din Laodicea, după cum i se părea, prin considerații raționale foarte puternice, credea că Fiul lui Dumnezeu a perceput doar trupul și sufletul omului, dar nu mintea, sursa conștiinței de sine și a autodeterminarii Cât de mult a fost contrară soteriologiei și aspirațiilor religioase această teorie dogmatică despre natura umană incompletă a Mântuitorului, este ușor de observat din polemicile împotriva ei a lui Grigorie Teologul, Chiril al Alexandriei, nordul Antiohiei Punctul de plecare al criticii lor la adresa apolinarismului a fost axioma soteriologică: "ceea ce nu este perceput, atunci nu se mântuiește " ') vindecare și reînnoire *) Ignatie Antiochena Ad Trall X; anunț Smini IV Lighfooì, Părinții Apostolici, Part Il, vol II p - -) Irineu, Contra heraeses V, , s) Cyrilius Alexandr În Tohan lib VII Migne^ ser gr T , col Biblioteca "Runivers" Și V preoti Mintea întunecată, inițiatoarea păcatului și ghidul omului, are nevoie în special de reînnoire J) Din același punct de vedere, a fost necesar să recunoaștem în persoana Răscumpărătorului cea mai strânsă și indisolubilă unire a două naturi, deoarece numai sub această presupunere se putea vorbi de transferul proprietăților divine către natura umană De aceea, învățătura lui Nestorie despre unirea morală a Fiului lui Dumnezeu cu omul Isus a întâmpinat o condamnare atât de unanimă din partea bisericii Influența ideii de îndumnezeire nu se limitează la dogmele care stau în legătură directă cu persoana Mântuitorului, ci merge mult mai departe Iată câteva fapte Mântuirea este creată de Duhul Sfânt Prin El, Dumnezeu lucrează în cei care sunt mântuiți Dar dacă Duhul Sfânt nu este Dumnezeu prin fire, atunci El nu poate înălța pe om deasupra limitelor creației Această imposibilitate este prezentată în polemicile cu Doukhobors Atanasie din Alexandria, Vasile cel Mare și Grigore Teologul "Nu cred", spune acesta din urmă, "nu cred în posibilitatea de a fi mântuit prin cineva egal cu mine ¡Dacă Duhul Sfânt nu este Dumnezeu, atunci să devină mai întâi Dumnezeu însuși și apoi să mă îndumnezeiască pe mine" a)) Gregorius Theologus AdCled Eu, Migue, Ser gr I col A Rus pe Partea a IV-a, pp - Ibid col V Rus pe Partea a IV-a, - Devita sua - Migne, y] col - Rus pe Partea a VI-a, - Același lucru spune și Chiril al Alexandriei, pornind de la principiul: "ceea ce nu este perceput nu este mântuit " Textele sunt adunate în lucrările: Weigl Die Heilslehre des hi Cyrillus von Alexandrien Mainz , - Rehruiann Die Christologie des Hi, Cyrillus von

Alexandrien, Hildeshaim, , S , Sqq Adepţii din nordul Antiohiei au aceeaşi idee, vezi Die soge-nannte Kirchengeschichte des Zacharias Rhetor hrsg ' ') Gregorius Tbeologus sau la Migue Ser gr T col Rus pe partea a II-a, pagina Biblioteca "Runivers" IDEEA DEPOZIȚIEI ÎN BISERICA ORIENTA ANTICĂ vii Chiar și cei în care locuiește Duhul sunt adorați de Duhul Și dacă Duhul creează zei, atunci nu există nicio îndoială că natura Lui este natura lui Dumnezeu Doctrina Euharistiei la mulți scriitori ecleziastici poartă pecetea unor idei soteriologice deja revelate Prin acest sacrament este introdus în organismul uman principiul divin al nemuririi Trupul lui Hristos era trupul Vieții Însuși Ea a devenit purtătoarea forțelor prin care totul este însuflețit și păstrat în ființă Hristos i-a atins pe morți și prin trupul Său a transmis viață celor deja morți Dacă printr-o atingere a cărnii îndumnezeite morții au prins viață, atunci comuniunea propriu-zisă a Euharistiei dătătoare de viață, asimilată de întregul nostru trup Se va transforma, spune Chiril al Alexandriei, în propria sa calitate, adică în nemurire, cei care devin părtași la ea prin mâncare Apa încălzită într-un cazan capătă proprietățile focului La fel, amestecându-ne cu Viața adevărată, ne pierdem și slăbiciunea naturală și ne transformăm în Viață') Grigore de Nyssa compară principiul decăderii, care a preluat natura fizică a omului după căderea primilor oameni, cu un principiu otrăvitor care a pătruns în corp, al cărui efect distructiv nu poate fi oprit decât printr-un antidot, de asemenea introdus în corp Euharistia servește ca un astfel de antidot "Trupul dat morții de Dumnezeu, intrând în trupul nostru, transformă întregul și se transformă în sine Așa cum, ca urmare a amestecului dintre perniciosul cu cel sănătos, orice confuzie a devenit inutilă pentru nimic, tot așa trupul nemuritor, când se află în cel care l-a primit, transformă totul în propria sa natură Prin urmare, este necesar ca natura să poată *) Atanasie Alexandru Ad serap I, Migne, Ser gr Col - Rus pe III, Basilius Magnus Adversus Eunom III, Migne, ser gr , col Rus pe III,) Cyrillus Alexandr În împrumut Evang lib IV, c Migne, Ser gr T , col - USD Rus nep i , p - Biblioteca "Runivers" si in preoti suspine (adică gustând) pentru a primi puterea dătătoare de viață a Duhului" Începând din secolul al IV-lea în doctrina Fecioarei Maria, influența acelui cerc de concepte care se reduc la ideea de îndumnezeire devine din ce în ce mai vizibilă Sursa tuturor avantajelor și slăvirii Maicii Domnului este apropierea ei fizică absolut excepțională de Fiul lui Dumnezeu: L-a purtat în sine, a fost templu, tron al Lui, L-a hrănit și L-a ținut în brațe În consecință, gândul la păcătoșenia ei sau la perisabilitatea corpului ei este complet inacceptabil și contrar tuturor cerințelor sentimentului religios Așa cum locuirea Divinității în persoana Răscumpărătorului a fost cauza lipsei de păcat și a nemuririi umanității Sale, tot așa prezența lui Dumnezeu în pântecele Fecioarei în timpul pântecelui ei a curățat-o de păcat și i-a păstrat fecioria în chiar ea nașterea și trupul ei în moartea ei însăși Viața care purta în sine nu putea vedea decăderea "Odată cu apariția soarelui, ochiul este și el luminat, sclipind în lumina lui Și Maria este ca un ochi Lumina a intrat în ea, i-a spălat mintea, i-a făcut gândurile curate, grijile caste, i-a sfințit fecioria "*) "Cum, exclamă Sfântul Ioan Damaschinul în discursul său despre Adormirea Maicii Domnului, - ar înghiți moartea o femeie plină de eficacitatea Duhului Sfânt, care a născut fără boală, pe deplin unită cu Dumnezeu ?? Acest lucru este inconsecvent și complet străin de sufletul și trupul purtător de Dumnezeu "*) Dar nici în acest moment monofiziții extremi nu s-au oprit înainte *) Gregorius Nyssenus Oratio Catechet magna c

Migne Ser gr T , col , VS Rus pe etc IV, p - Sr Irineu, Contra haereses, IV, , ; V, , - Cyrìlìus Alexandr în împrumut Evang Lib IV, c Migne, ser gr T , col Rus nep T , p) Efraim Sirul Maria si Eva, Rus traducere ed păr spirit Acad cap V, p - Cuvântul este eretic Rus pe cap II, , -) Joannes Damascenus, Homi! În dormit B, V Mariae - Migne, Ser gr T , col - Biblioteca Runiverse IDEEA DEPOZIȚII ÎN BISERICA CORPULUI VECHI concluzie, care a rezultat din poziţia principală a doctrinei îndumnezeirii Dacă incoruptibilitatea este o consecință a unirii fizice a omului cu Dumnezeu, atunci Fecioarei Maria, credeau ei, trebuie să i se atribuie un trup nestricăcios încă din momentul conceperii în pântecele ei a omului-Dumnezeu Leontius din Bizanț, care ne informează despre acest Fapt interesant, obiectează adepților lui Iulian că însăși nașterea, incompatibilă cu conceptul de incoruptibilitate, respinge doctrina nemuririi, comunicată Maicii Domnului din momentul în care Cuvântul lui Dumnezeu a intrat a ei *) Concluziile extreme trase de monofiziți din ideea de îndumnezeire, pe care am observat-o mai devreme, se pare că au dat o lovitură mortală înțelegerii sale realiste Termenii χράσις și μΐξις, folosiți anterior de scriitorii bisericești autorizați și acum compromisi de eretici, au fost condamnați de cel de-al patrulea sinod ecumenic și au căzut din uz "În Hristos", scrie Ioan Damaschinul, formulând rezultatul final al controverselor eristologice, două naturi perfecte - divină și umană - sunt unite - nu prin amestecare sau îmbinare, sau contopire sau transmutare ") secolul al IV-lea Această împrejurare a adus în prim-plan înțelegerea idealistă a ideii de îndumnezeire, la care ne întoarcem acum Și Forma idealistă a ideii de îndumnezeire În forma sa cea mai pură, forma idealistă a ideii de îndumnezeire a fost reflectată în scrierile atribuite lui Dionisie Leontius Buțantin Migne^ Ser gr T , , col D cp laborator Junglas Leontius von Byzanz Studien zu seinen, Schriften,Quellen und Anschauungen Pa-derbon - , Ioan Damaschinul Expunerea corectă a credinței ortodoxe Moscova, p Biblioteca "Runivers" Și V preoti acest Areopagit Nu conțin deloc elemente care să caracterizeze prima direcție În lucrările lui Grigore Teologul și Grigore de Nyssa predomină și elementul idealist, dar în ele se găsesc și formule realiste, mai ales în acele cazuri când este vorba de îndumnezeirea umanității lui Hristos și de învierea generală La baza formei idealiste a ideii de îndumnezeire stă conceptul filosofic de Dumnezeu, format sub influența filozofiei neoplatonice Prin urmare, trebuie să începem caracterizarea noastră tocmai din acest punct Nu este nevoie să dovedim influența neoplatonismului prin paralele Pentru cititorul familiarizat cu sistemele ulterioare construite pe principiile filozofiei platonice, acest lucru va fi clar din prezentarea în sine Aici trebuie făcută o singură avertizare Concepția creștină despre Dumnezeu, care este caracteristică scriitorilor sus-menționați, și mai ales lui Pseudo-Dionisie, al cărui întreg sistem este determinat de învățăturile lui Proclu, nu este epuizată de acele elemente filozofice, pe care doar ne propunem să le remarcăm Cu toată convergența scriitorilor creștini cu neoplatonismul, doctrina lor despre Dumnezeu nu a fost niciodată identificată cu neoplatonismul și nu și-a pierdut caracterul specific creștin Pentru neoplatoniști, Dumnezeu este Chila Fizică, inconștient în viața sa interioară și nu liber în autodezvăluirea exterioară El nu intră în relații morale și personale cu o persoană, providența Sa în lume este doar o legătură legală de cauze și efecte Rugăciunile omului nu se înalță la El, iar dacă sunt împlinite, este doar din cauza simpatiei părților universului, răspunzând mecanismului prestabilit în mecanismul său de repercusiuni asupra (schimbărilor conștiente ale

spiritului uman În literatura creștină) , Dumnezeu este întotdeauna o personalitate morală, liberă și conștientă, în iubirea fără margini coborând la nevoile și suferințele nesemnificației umane Biblioteca "Runivers" IDEEA DEPOZIȚIEI ÎN BISERICA ORIENTĂ ANTICĂ pentru a clarifica semnificația ideii de îndumnezeire, avem nevoie tocmai de cadrul neoplatonic al acestui concept; prin urmare, în rândurile următoare, ne vom atinge doar de ea Dumnezeu în esența Sa este de neînțeles Nu este nici corp, nici imagine, nici amabilitate, nici cantitate sau calitate El este mai înalt decât esența, ființa, bunătatea, frumusețea, rațiunea *) "El transcende orice proprietate, mișcare, viață, imaginație, opinie, nume, cuvânt, reflecție, minte, esență, fundație, unitate, granițe, infinit și tot ce există") Prin urmare, se poate spune cu certitudine că există nici un Dumnezeu, dar fiecare calificare pozitivă are un caracter simbolic și constituie o umbră și o reflectare vagă a realității) Dar Dumnezeu, îndepărtat de lume, dar ascuns în esența Sa, este încă Creatorul universului și scopul aspirațiilor universale Ca Creator, El se comunică tuturor, imprimând ideile, predestinațiile, imaginile Sale asupra tuturor Din El, ca și din centru, forțele divine curg către toată natura: ființă, bunătate, viață, frumusețe, conștiință, unitate Ele cheamă lucrurile în ființă și le oferă o certitudine calitativă Divinitatea este turnată peste tot în lume "Dumnezeu în duhuri, suflete și trupuri, în cer și pe pământ, este același pretutindeni și în toate El este în lume, în jurul lumii, deasupra lumii El este mai înalt decât cerul și tot ce există El este soarele, steaua, focul, apa, suflarea vântului, roua, norul, piatra, stânca - tot ce există și nimic din ceea ce există "* El trăiește și acționează în calitativ determinarea lumii demoni, pentru că există, trăiesc, gândesc), chiar inexistență, pentru că devine și pre- J) Dionysius Areopagita Dedivin, nom eu, eu Minne Ser gr Sau, col -) Ibid dediv nom I, M col De Myst teol C IV M col) Ibid dediv nom XIII, M col) Ibid dediv nom , M col · (r)) Idid dediv nom IV, M col B Întrebări de filosofie, carte , Biblioteca "Runivers" Și V preoti roşu şi bun, dacă, ca negaţie a tot ceea ce este sensibil, este conceput în Dumnezeu *) Dar nu toți îl poartă pe Dumnezeu în sine în aceeași măsură Cu cât creația este mai perfectă, mai complexă, mai bogată în conținut, cu atât ea reflectă mai deplin Creatorul în sine Numai natura anorganică există, planta trăiește deja, animalul nu numai că trăiește, ci și simte, omul, de altfel, are rațiune - aceasta este scara ființelor după gradul de apropiere a lor de Dumnezeu Deoarece fiecare ființă, bunătate, frumusețe, viață vine de la Dumnezeu, atunci tot ceea ce caută să păstreze sau să sporească aceste binecuvântări, în esență, se străduiește pentru Dumnezeu Dumnezeu este scopul aspirațiilor universale Piatra, rezistând loviturilor de ciocan, își păzește ființa - amprenta Divinului - și în aceasta se exprimă aspirația ei către Dumnezeu Planta luptă nu numai pentru a fi, ci și pentru viață, animalul este îndreptat către Prima Cauză a tuturor cu capacitatea sa de a simți, iar persoana se străduiește pentru Dumnezeu prin voință și cunoaștere Din această luptă universală pentru Sursa ființei, ia naștere armonia universului Fiecare parte a creaturii, atât în sine, cât și în alte creaturi, iubește doar reflectarea,) ora, și aceasta leagă întregul univers cu legături de atracție reciprocă Soarele vizibil este un simbol al lui Dumnezeu Mâncarea, îmbrăcămintea, combustibilul nostru, însuși corpul nostru este transformarea unei raze de soare, iar către această sursă de putere, în dragoste și bucurie, toate lucrurile vii și simțitoare a) -Astfel, viața lumii se mișcă în cerc: forțele lui Dumnezeu, revărsate din ființa Sa simplă, sunt

zdrobite ca o rază de lumină în cristal fațetat și, pe măsură ce se îndepărtează de sursa lor, se slăbesc în intensitate, iar multiplicitatea astfel formată în lupta sa către Dumnezeu este din nou rezolvată în unitate Care este trăsătura caracteristică a studiului declarat *) Ibid De div nom IV, M col B) Ibid De div nom V, M col) Ibid De div nom IV M col Q ;I, col ;IV, ,col   despre Dumnezeu și în ce relație se află acesta față de conținutul Sfintei Scripturi? Dacă, pentru a clarifica această întrebare, luăm ca punct de plecare relațiile obișnuite dintre oameni legați de prietenie sau iubire, atunci ne vom convinge cu ușurință că într-o persoană iubită suntem atrași de noi înșine sau de perfecțiunea sa fizică - talent, inteligență, puterea, frumusețea sau înălțimea morală a caracterului În relația sufletului credincios cu Dumnezeu, o parte sau cealaltă poate domina Biblia vorbește atât despre perfecțiunile ontologice ale lui Dumnezeu ca Creator și Furnizor, cât și despre relațiile Sale morale cu poporul ales; dar sentimentul religios al profeților era alimentat în principal de idei de ordinul doi "Când Israel era tânăr", citim în carte profet Osea, l-am iubit și l-am chemat pe fiul meu din Egipt Eu însumi l-am învățat pe Yeorem să meargă L-am purtat în brațe, dar ei nu și-au dat seama că îi vindeam Cu legături omenești i-am desenat, cu legături de dragoste, și eram pentru ei ca și cum le-aș ridica un jug din fălci și le-am pus cu blândețe scrisul Dar poporul Meu a stătut în căderea de lângă Mine Cum mă voi comporta cu tine, Efraim? Toată inima Mea este întoarsă în Mine, toată mila Mea este aprinsă! Nu o voi face din furia mâniei Mele, nu voi nimici pe Efraim, căci Eu sunt Dumnezeu, și nu om" (X, I-) În aceste cuvinte, reproducând tonul principal al scrierilor profetice, ne învârtim în sfera relațiilor și conceptelor pur morale Dumnezeu este Tată, un nou educator, zelot al lui Dumnezeu și curte plină de har Mai important, acest lucru este foarte important - aceste reprezentări se găsesc direct în același spirit Un spirit diferit este în prezentată științifică a Areopagitei despre Dumnezeu Ea ridică ideea de creativitate în lume Conceptul său de Dumnezeu este compus exclusiv din categorii ontologice Dumnezeu este ființă, frumusețe, viață, unitate, asemănare, egalitate, mișcare El pune impulsurile religioase ale omului la egalitate cu rezistența δ* și V preoti nici o piatră de ciocan, cu tenacitatea vieții în plante, cu instinctul de autoconservare al animalelor, ca fenomen de același ordin Dintre numele lui Dumnezeu, explicației cărora autorul le dedică un eseu special, sunt doar două, pentru care, la prima vedere, se poate recunoaște un caracter moral - dreptatea și pacea - dar cea mai atentă analiză a acestor concepte mai ales arată clar cât de înclinat este Areopagitul să transforme moralul în cosmic Dumnezeu este drept, pentru că, păstrând totul individual neamestecat, dă fiecărui fel de ființă uniformitate, frumusețe, simetrie, repartizându-le după demnitatea indivizibilului și locul lui în natură *)· Dumnezeu este lumea, pentru că El este sursa armoniei și ordinii universului El dă oricărei eforturi indivizibile de autoconservare, adică la pace cu sine El leagă totul printr-un lanț de cauze, astfel încât natura să nu se estompeze în nemărginit și nedefinit Asemenea lumii, Dumnezeu a pus în mintea noastră capacitatea de a generaliza reprezentările individuale și de a face concepte generale din ele) Toate acestea au atât de puțin conținut etic încât a folosi cuvântul lume în acest sens înseamnă a folosi o metaforă în loc de vorbire directă Așadar, conceptul de Dumnezeu, cu care ne întâlnim în scrierile lui Pseudo-Dionisie, se distinge prin caracterul său

cosmic și prin predominanța atributelor ontologice ale Divinului în el, și asta în mare măsură predetermina proprietăţile religiozităţii asociate acestuia La elucidarea acestui din urmă ne întoarcem acum Pentru scriitorii creștini ai grupului de care ne preocupă acum, precum și pentru scriitorii mai îndepărtați de influențele filozofice, mântuirea constă în îndumnezeire Nu mai puțin decât ultimii, ei tânjeau după participarea la viața divină și erau împovărați de ■ Ibid : De div nom VIH, M, col , , ?) Ibid De div nom XI, - M col , , Biblioteca "Runivers" IDEEA DEPOZIȚIEI ÎN BISERICA ORIENTA ANTICĂ tsami, în care ordinea naturală a lucrurilor pune o persoană La fel ca teologii unui mod de gândire realist, ei și-au pus toate speranțele în harul lui Dumnezeu, cucerind și recreând naturalul, și sperau să atingă scopul final și destinul omului numai prin unirea cu Dumnezeu Dar tocmai din acest punct începe divergența celor doi curenti Pentru o direcție realistă, participarea la viața divină este o consecință a pătrunderii sufletului și trupului de către forțele divine ale Duhului Sfânt, care a fost concepută după schema amestecării stoice a trupurilor Pentru teologii din direcția idealistă, punctul de contact fizic al naturii umane cu Divinul este mintea, care, fiind îndumnezeită prin comuniunea cu Dumnezeu, transferă îndumnezeirea trupului care se află în posesia sa Dar paralelismul dintre întruparea Fiului lui Dumnezeu și îndumnezeirea celor răscumpărați persistă și aici Origen a fost primul care a formulat clar această idee Dumnezeu și carnea sunt prea diferite în esența lor, așa că ar fi imposibil ca natura divină să se unească cu trupul fără vreun intermediar Sufletul uman al lui Hristos a servit ca un astfel de principiu intermediar între ei, cu care Logosul Divin intră mai întâi în unitate ipostatică Nu era nefiresc ca sufletul, ca substanță obișnuită, să se îmbrace cu un trup, pe de altă parte, pentru el, ca substanță rațională, nu era nefiresc să-L perceapă pe Dumnezeu Creat din același timp cu alte spirite, sufletul lui Hristos în opusul celorlalte suflete, într-o măsură mai mare sau mai mică, care s-a îndepărtat de Dumnezeu, a strălucit cu o iubire invariabilă pentru Creator și pentru ea drăguț și nedespărțit în el, ca dacă în adevăr şi la fel percepând cu ea fiind întregul Fiu al lui Dumnezeu şi intrând în lumina şi strălucirea Lui, ea a devenit un duh cu El") Învățăturile lui Origen) Originile De principes, II, , Rus pe ed ceaun, spirit Academician, numărul I, p - Biblioteca "Runivers" Și V preoti Odată cu eliminarea doar a ideilor de preexistență a sufletelor, Grigore Teologul și Grigore de Nyssa au acceptat în sistemele lor teologice și au făcut acest lucru cu atât mai mult de bunăvoie pentru că ar putea servi ca un argument filozofic foarte puternic împotriva lui Apollinaris, care a negat prezența minții umane în fața lui Isus Hristos "Dumnezeu nu este unit cu trupul", scrie Grigore Teologul, "iar sufletul și mintea sunt ceva intermediar, pentru că pe de o parte trăiesc împreună cu trupul, pe de altă parte, sunt create după chipul lui Dumnezeu Prin urmare, firea lui Dumnezeu, unindu-se cu rudele sale, prin această neam a intrat în comuniune cu grosolănia cărnii "*) În același mod, omul este adorat prin minte Mintea este ca o oglindă Dacă este întors spre Dumnezeu și reflectă frumusețea Lui în sine, apoi trupul - aceasta este o oglindă a unei oglinzi, - ascultând mintea, poartă asupra sa o reflectare a frumuseții sale divine *) "Sarcina sufletului este de a rafina treptat chiar și de cel mai rău din natura umană, de a atrage spre sine și de a ridica întristarea Devenit călăuză pentru substanţa de slujire şi transformându-l într-un co-slujitor cu Dumnezeu, sufletul trebuie să fie acelaşi pentru trup precum Dumnezeu pentru suflet ") rezultate ale dezvoltării doctrinei în perioada

patristică Gregorios Thocologus Cântece, Poezie dogmă Sec , , - , Migne, Ser Gr T col Rus trans cap V, str) Grigore de Nyssa Despre bărbat Averea XII Migue, domnule Gr T , col C Rus nepoată I, p -) Grigore Teologul· Cântări Poeme, seipso Sec I, , - Grozav, domnule Gr T col Rus trans cap V, str) Ibid, Orat П, Migne, ser gr T , col Rus pe Partea I, p Același gând se găsește în Proclus: "fiecare corp este adorat printr-un suflet îndumnezeit, fiecare suflet printr-o minte divină, fiecare minte prin comuniunea unei enada divine" Vezi H Koch, Pseudo-Dionysius Areopagita în seinen Beziehungen zum Neuplatonismus und Mysterienwesen Mainz, , S Biblioteca "Runivers" IDEEA DEPOZIȚIEI ÎN BISERICA ORIENTA ANTICĂ "Dumnezeu intră prin minte în trupurile sfinților", scrie el *) Dacă Divinul intră în comuniune cu natura umană prin intermediul minții, iar mintea este purtătoarea libertății, organul cunoașterii și directorul simțirii, atunci aceasta aduce în față elementul de autoactivitate a sufletului, care merge spre iubirea divină care coboară la om Pentru gânditorii creștini de direcție idealistă, îndumnezeirea este, în primul rând, unitatea morală cu Dumnezeu, asemănând cu proprietățile Sale, în al doilea rând, unitatea intelectuală, acea unitate interioară care se stabilește între subiectul cunoaștere și adevărul cunoscut și, în al treilea rând, fuziunea a două indivizibile într-un sentiment de iubire reciprocă, când despărțirea de gheață care separă doi atomi conștienți de sine se topește și două personalități, ca niște bile de mercur, care se ating, se unesc, parcă, într-o singură ființă Omul este unit cu Dumnezeu prin asemănarea cu Dumnezeu a unei personalități schimbate din punct de vedere moral, extazul minții și extazul iubirii · A "Oricine în viața lui este asemănat cu trăsăturile distinctive ale naturii lui Dumnezeu, el însuși devine într-un fel același, cu care a găsit asemănare prin asemănare exactă"): aceasta este ideea principală a elementului moral în ideea de îndumnezeire De foarte multe ori cea mai obișnuită chemare este îmbrăcată în această formă la viața creștină În anul , după un fel de tulburare populară, locuitorii din Nazianse, cu frică, se așteptau la o represalii crunte din partea autorităților țării prilej, Grigorie Teologul s-a îndreptat către primar cu cuvintele: "Într-un om, totul este mai divin decât poate face bine Poți deveni zeu, fără a sacrifica nimic din averea ta, ci doar arătând milă și) Ioan Damaschin Despre credința ortodoxă Lib IV, Migne , Ser Gr T col) Grigore de Nyssa Se roagă lui Dumnezeu dom V Migne, ser Gr I , col V Rus trans Ch eu, str Biblioteca "Runiverse" i c popov iertare: nu rata o ocazie de îndumnezeire"*) "Cel ce s-a eliberat de patimi a ajuns mai înalt decât omul și a fost transformat de natură în divin") Cel care iartă păcatele fratelui său "arată că se află deja în afara limitelor naturii umane și este asemănat în virtute cu Dumnezeu însuși, astfel încât făcând ceea ce se cuvine numai lui Dumnezeu să facă, aparent, el însuși devine un al doilea zeu , căci iertarea păcatelor este proprietatea primară a lui Dumnezeu" *) Cu toate acestea, nu este greu de observat că predominanța predicatelor ontologice în conceptul de Dumnezeu are și un impact asupra ideii de asemănare morală cu Dumnezeu La fel ca în cadrul doctrinei lui Dumnezeu, trăsăturile morale ale celei mai înalte personalități sunt interpretate în sens cosmic, deci în domeniul eticii, perfecțiunea morală este privită din punctul de vedere al asimilării cu proprietățile metafizice ale lui Dumnezeu Morala își caută sancțiunea nu atât în faptul că "Dumnezeu este iubire", cât în faptul că El este o monada care în societate seamănă pace și distrug cearta, dar și cei "care opresc în ei înșiși luptele intestine", dând marginea finală a minții asupra pasiunilor și creând armonie a

personalităţii *) Gregorius Teolog sau la XVII Migue, s gr , col D Rus trans ^ Partea a II-a, p) Gregorius Nysseus De beatitudine Sau I Migne, T col D Rus pe Partea a II-a pagina Ibid incantat cant hom I Migne, de ani, col S Rus pe III, p) Ibid De virgin I Rus pe Partea a VII-a, p (r)) Ibid De orat dom V Migne, col V Rus pe partea I, p , Biblioteca "Runivers" IDEEA DEPOZIȚIEI ÎN BISERICA ORIENTA ANTICĂ dar, de nedescris Asemenea lui Dumnezeu, și natura umană devine în acest caz simplă, de nedescris și, parcă, în adevăratul sens al unuia, astfel încât în ea unul și același lucru este vizibilul cu secretul și cel ascuns cu vizibilul * În Areopagită, conform perseverenței , cu care ideea monadei este prezentată în doctrina lui Dumnezeu, această trăsătură se realizează sistematic și domină toată terminologia etică a autorului Cel care s-a lepădat de rău "a devenit de același fel și a făcut un jurământ să se unească complet cu Unul * *) Oamenii vicioși "luptează pentru schimbări materiale și multi-pasionale* * *) Pocăitul este o persoană "care nu s-a uniformizat încă pe deplin " *) Asceții creștini sunt numiți călugări "prin viața lor nedespărțită și uniformă, care îi unește într-o respingere evlavioasă a divizării grijilor și a faptelor vieții și îi înalță la un unitate asemănătoare lui Dumnezeu*k) Această unitate își primește expresia în armonia unei persoane care și-a cucerit scindarea interioară, în pacea și armonia unei societăți creștine, din care aspirații egoiste și erori teoretice, întotdeauna individuale în contrast cu universalitatea adevărului, sunt expulzați , la apropierea dumnezeiască a diverșilor oameni, dă tuturor comuniune și unitate cu Unul*) , urcă la primul !) Ibid De beatitudine VII Migne, de ani, col D Rus pe Partea a II-a, pp -) Dìonysius la Areop, De eccles ierar II, , Migne, ser gr , col ÎN) Ibid L, h, col D) Ibid III, , col , V) Ibid IV, i, col A e) Ibid Dedivin, nom IV, Col b) Decles ierar III, col C Biblioteca "Runivers" Și V preoti unitate iniţială în simplitatea liber creată a personalităţii morale Ideea de îndumnezeire presupune comuniunea fizică a omului cu Dumnezeu Între timp, la prima cunoaștere cu grupul de concepte schițate, se pare că acestea nu conțin nimic mistic și nu reprezintă altceva decât o anumită formă de predicare morală De fapt, și în acest caz, îndumnezeirea este înțeleasă în sensul prezenței reale a lui Dumnezeu în om Dar dacă doctrina realistă a îndumnezeirii se bazează pe schema stoică a confuziei, atunci aici ideea platoniciană de comuniune servește ca o astfel de schemă de bază Pentru a ne convinge de acest lucru, trebuie avut în vedere, în primul rând, conceptul cosmologic al neoplatoniștilor, acceptat cu schimbări semnificative, care nu sunt importante pentru noi în cazul de față, de gânditorii creștini, și în al doilea rând, noțiunea inerentă în gândirea străveche despre relația internă necesară dintre prototip și mod Natura este împărțită în două elemente Baza sa pasivă, materia fără calitate, nu are nimic divin în ea Deși vine de la Dumnezeu, este o negare a Divinului, privarea, lipsa, limita Lui, dincolo de care ființa pozitivă se transformă în negarea ei Lumea participă la Dumnezeu în elementul ei activ Dumnezeu îl pătrunde cu propriile sale puteri, dar nu ca o Ființă care nu are nimic în comun cu el Cauza principală a tuturor trăieşte şi acţionează tocmai în determinarea calitativă a lumii Ființa lumii este puterea ființei, emanând de la Dumnezeu "Nimic nu poate rămâne în ființă fără a fi în ființă", spune Grigore de Nyssa, "în mod corect și inițial, ființa este natura lui Dumnezeu, despre care, în mod necesar, trebuie să credem că în toate ființele este însăși sălașul lor" *) În mod similar, lumea frumuseții Despre Gregorius Nyssenus sau la cateh mag Migne, , col D Rus pe Partea a IV-a, p Biblioteca "Runivers" IDEEA

DEPOZIȚIEI ÎN BISERICA ORIENTA ANTICĂ există o reflectare a frumuseții divine Astfel, natura este zeificată prin prezența reală a lui Dumnezeu în ea i) Dar din toate părțile lumii, numai omul este liber; numai el, prin eforturile voinței sale, se poate asemăna cu Dumnezeu și, în măsura acestei asemănări, poate percepe în sine din ce în ce mai multe forțe divine Prezența lui Dumnezeu în determinarea calitativă liber creată a caracterului moral este îndumnezeirea lui Sfera și semnificația acestui gând vor deveni și mai clare pentru noi dacă vom acorda atenție cât de strâns a reunit literatura patristică prototipul și asemănarea Scrierile scriitorilor cărora le este dedicată această secțiune ne oferă puțin material în acest sens, dar avem dreptul să comentăm tendințele învățăturii lor pe baza unui fenomen ulterior în care au ajuns la deplina expresie Dacă aveți o țesătură subțire în fața dvs , al cărei model nu este perceput de ochi în toate detaliile sale, luați o lupă și examinați locația firelor printr-o lupă După aceea, veți distinge cu ușurință între un model subțire și un ochi simplu Așa este și cu întrebarea noastră Ideea unei legături necesare între prototip și imagine, care a fost prezentată celor doi Grigori și Pseudo-Dionisie, când vorbeau despre îndumnezeire prin asemănarea cu Dumnezeu, a ajuns la deplina dezvoltare și a fost elucidată din partea tuturor consecințe logice, când nevoia arzătoare de controversă cu iconoclaștii a creat suficiente stimulente pentru activitatea gândirii în această direcție Într-o formă atât de completă găsim această idee pe paginile scrierilor lui Teodor Studitul în apărarea cinstirii icoanelor Tot, *) Dionisie Areopagitul vorbește despre îndumnezeirea propriu-zisă a naturii în măsura posibilului pentru ea (De div nom IX, col D XII, , col D ΣΠ, , col A II, , col A) Maxim Mărturisitorul a mers mai departe El a extins idealul divinizării omului asupra întregii naturi Prin Hristos omul este mai întâi adorat și prin om toată natura va fi adorată Biblioteca "Runivers" Și V preoti care, privind frumusețea parfumată a Zeității, spune: Areopagit, o reflectă în sine și devine ca ea, seamănă cu un artist care privește cu atenție chipul care servește drept prototip pentru portretul său, nu este distras de nimic din ce este înainte ochii lui și nu este împrăștiat de nimic, ci încearcă doar să producă originalul cu toată acuratețea Un astfel de artist "va face, dacă pot să spun așa, un dublu față de cel pe care îl înfățișează și va prezenta realitatea în asemănare, prototip în imagine și unul în celălalt, cu excepția diferenței de esență" *) Cuvintele subliniate Areopagitului a devenit un slogan pentru apărătorii icoanelor imagine Adevăratul trup al lui Hristos este un prototip,icoana Lui este o imagine Ambele sunt strâns legate între ele Trupul lui Hristos în sine are o imagine,contur,exterior înfățișare Și aceeași imagine, în virtutea asemănării, este inerentă icoanei De aceea, între prototip și imagine există o diferență de substanță, natură, esență, dar în raport cu asemănarea sunt una și aceeași "Chipul lui Hristos nu este altceva în comparație cu Hristos, cu excepția diferenței de esență"*) Relația reală necesară între prototip și imagine se exprimă, pe de o parte, în faptul că puterea inerentă prototipului este transferată imaginii, pe de altă parte, în faptul că tot ce se întâmplă peste imagine urcă la prototip ■ Icoana este plină de puteri divine Dumnezeu este peste tot, dar nu în același grad, ci în funcție de capacitatea unei ființe date de a percepe Divinul Trupul îndumnezeit al lui Hristos este în întregime impregnat de divinitate Dar trupul are o imagine, o formă, care în fața lui Hristos au fost și purtători de putere divine Icoana nu conține toată carnea îndumnezeită, ci doar umbra ei, Dianysius Areop Ecoles, hir IV, , i col , c) Theodor Stud Antirrh Sh, Mine p Ser gr

col Rus pe a -a ed SPb academie SPb Vol I, p Biblioteca "Runivers" IDEEA DEPOZIȚIEI ÎN BISERICA ORIENTA ANTICĂ imaginea exterioară, conturul și, prin urmare, Divinul este prezent în ea, în măsura în care această umbră poate găzdui J) Întrucât onoarea acordată unei imagini se întoarce la arhetip, aceeași închinare este acordată ambelor "Când închinarea este dată lui Hristos, este dată și chipului Său ca fiind în Hristos; iar când închinarea este dată chipului Său, atunci este dată și lui Hristos, căci în chip închinătorul este tocmai Hristos Și dacă Hristos, fără îndoială, este adorat de fiecare seminție al raiului, pământului și lumii interlope, atunci este clar că fiecare seminție al raiului, pământului și iadului se închină fără îndoială chipului Său ca fiind în Hristos ") legendă a celor profanați și străpuns de o icoană suliță a Domnului, care emana sânge și apă, care vindeca bolnavii, adaugă Teodor Studite: mănâncă pe Hristos însuși) O astfel de strânsă relație necesară între icoană și prototip se bazează tocmai pe asemănarea lor: acolo unde nu există o asemenea similitudine, nu există nicio relație între ele Lemnul, aurul, argintul, în general, substanța pe care este realizată imaginea, nu au nicio semnificație Apărătorii icoanelor au urmărit cu insistență ideea că substanța nu este venerată), din moment ce icoana, pe care J) "Zeitatea este prezentă și adorabilă în icoană atât cât este prezentă în ea, ca și în umbra cărnii legate de ea" "Este prezentă și în chipul crucii și în alte divinități obiecte, dar nu prin unitatea naturii, deoarece aceste obiecte nu sunt îndumnezeite de carne, ci conform participării lor relative la ea Ibid Antirrh II, M col Rus pe pagina) Ibid Antirrh II, ; M col Rus pe p Cf W, ; M col Rus pe p i) Ibid Antirrh II, M, col Rus pe pp - *) Ibid III, , M col Rus pe p i o Biblioteca "Runivers" și V π despre p aproximativ în ъ roire imaginea a fost ștearsă, "se arde ca un copac după acest inutil"') În fine, icoanele de scris nepricepuți sunt venerate numai în gradul de corespondență lor cu prototipul) reprezintă o imagine identică cu prototipul "a) Așadar, conceptul cosmologic și teoria filozofică, prezentate ulterior de ortodocși în apărarea cinstirii icoanelor, arată ce relație strânsă a gândit biserica a stabilit între prototip și imagine, iar aceasta, la rândul său, aruncă o lumină puternică asupra sensului religios a doctrinei îndumnezeirii prin asemănarea cu Dumnezeu În sufletul care a devenit ca Dumnezeu, El locuiește cu adevărat Astfel, îngerii "atât de mult au reflectat și întipărit Binele în ei înșiși, încât au devenit secundare, lumini, și prin revărsările și transmisiile primei Lumini, îi pot lumina pe alții"*) ; iar despre sfinți, spune Ioan Damaschinul același lucru ca și despre icoane: "cinstea dată slujitorilor noștri harnici dovedește dragostea față de Stăpânul comun, iar cinstirea chipului trece la Arhetip *) loannes Damasc De imagine Sau S Migne, Ser gr , col A Rus pe Bronzov Trei cuvinte defensive împotriva celor care îl condamnă pe Sf pictograme p ') Theodor Stud Antirrh III, M col Rus pe str i o-v v) Gregorius Theolog sau la teolog Il, Migne ser gr T , col , V Rus pe eu Ili, p ') loannes Damasc De fide Orthod IV, Mìgne; Ser gr , col Rus nep - Biblioteca "Runivers" IDEEA DEPOZIȚIEI ÎN BISERICA ORIENTA ANTICĂ zu" *) · Astfel, comunitatea ideii principale a legat două dogme în conștiința bisericească - cinstirea sfinților și icoanelor *) B O persoană poate intra în aceeași unire strânsă cu Dumnezeu prin cunoaștere Dar el întâmpină un obstacol în acest sens în natura sa, pe care, prin urmare, trebuie să-l depășească și să-l depășească În starea sa obișnuită, gândirea umană nu poate pătrunde în tainele naturii divine Ea privește totul prin ochelarii colorați ai subiectivității sale și, prin urmare, totul pentru ea este pictat în

propriile ei culori Formele gândirii umane sunt direct opuse proprietăților lui Dumnezeu ca obiect al cunoașterii Dumnezeu este o monada necondiționată, mintea umană trăiește în mijlocul pluralului și cunoaște adevărul în părți Dumnezeu nu este material, sufletul este asociat cu carnea și târăște cătușele senzualității Pentru Etern, totul este dat într-un moment oprit, dar mintea noastră sparge integritatea acestui moment și reprezintă eternitatea sub forma unei prelungiri fără început și fără sfârșit a aceluiași timp Scriptura îl numește pe Dumnezeu spirit, foc, iubire, înțelepciune, dar atunci când încercăm să realizăm aceste imagini în gândirea noastră, inevitabil le vom pune pecetea corporalității și a pluralității Cu reprezentarea spiritului asociem mișcarea și expansiunea în spațiu; nu ne putem imagina focul fără culoarea lui caracteristică și contururile șovăitoare Vorbind despre iubirea și înțelepciunea lui Dumnezeu, ne referim întotdeauna la iubirea și înțelepciunea omului) Deci, spune Grigore de Nyssa, "indiferent la ce se uită mintea noastră, ea *) Ibid IV, Col S Rus pe pagina) În apărarea cinstirii icoanelor au fost citate numeroase dovezi de natură pur bisericească: referiri la Sf scriptura și tradiția, argumentarea de natură dogmatică, considerațiile de utilitate etc Era important pentru noi să ne oprim doar pe latura filozofică a acestor dovezi) Gregorius Theolog sau la teol II, Mìgne, ser gr T, , col ani Rus pe Partea a III-a, - Cf sau la teol I, , col Rus pe Partea a III-a, p Orat , Col , D Biblioteca "Runivers" Și V preoti se vede numai pe sine, închipuindu-şi că vede ceva mai înalt decât el însuşi ") "Toate ideile noastre despre Dumnezeu", continuă el, "nu sunt altceva decât idoli şi idoli, interzise de Decalog") De aici și regula: "care, văzându-L pe Dumnezeu, a înțeles ceea ce a văzut, aceasta înseamnă că nu L-a văzut" Pentru a intra în contact intelectual cu Dumnezeu, mintea umană trebuie să se elibereze treptat de tirania Formelor gândirii sale - sensibilitatea și pluralitatea Revelația îl ridică la această înălțime Aceasta adaptat proprietăților gândirii umane și în esență este trecerea adevărului de la o stare de unitate și spiritualitate la o stare de pluralitate și materialitate) Tot ceea ce poate servi ca punct de plecare în efortul minții către cunoașterea lui Dumnezeu - natura, scripturile, personalitatea istorică a lui Hristos - toate acestea, în ansamblu, nu sunt decât o vastă alegorie care trebuie dezvăluită Dacă revelația merge de la unul la cei mulți, de la spiritual la cel sensibil, atunci ascensiunea omului în tărâmul divin trebuie să se desfășoare în ordine inversă Calea către Dumnezeu într-o schiță generală a fost deja conturată de Clement al Alexandriei, iar această învățătură și-a primit forma completă în Areopagitică "Să ne imaginăm, spune Clement, un obiect material și să abstragem din el atât proprietățile fizice, cât și proprietățile geometrice, adică trei dimensiuni spațiale Rămânând după asta ') Grigore Nyssenus sau Eclesiastul Hот VU Migne, ser gr , col B Рус пер ч II, стр ■) Ibid Din viața lui Moysis M col , B Рус пер eu, стр -) Dionisie Areopagitul Ep I Migne Ser gr , col , cp Gregar Nyss· Vita Moys M col , A Рус пер eu, стр *) Grigore Theol Otat teol П, Migne , col , B Рус пер IП, Dionisie Areopagitul De eccles hierar I, , Migne, s gr III, col - · ' Билиотека"Рунверс" ИДЯ ОБОЖЕНІЯ ВЪ ДРЕВНЕ-ВОСТОЧНОЙ ЦЕРКВИ punctul este o monada, dar având o poziție în spațiu Dacă facem abstracție și de aceasta din urmă, atunci obținem monada în sensul necondiționat Astfel, renunțând la ideea a tot ceea ce este corporal și a așa-zisului incorporal, ne vom arunca în fața măreției lui Hristos, iar de aici, prin mijlocul sfinteniei, vom ajunge la ideea Infinitului, cunoscând nu ceea ce este El, ci ceea ce nu este * x) În procesul de ascensiune

intelectuală la Dumnezeu, Areopagitul, bazându-se pe ideile deja mai dezvoltate ale predecesorilor săi literari imediati - în principal Grigorie de Nyssa, - marchează trei etape În primul rând, Cunoașterea începe cu cele mai concrete simboluri ale naturii și scripturilor "După ce a primit ființă de la adevărata Frumusețe, natura în toate părțile ei poartă o reflectare a acestei Frumuseți* Deci soarele este un simbol al lui Dumnezeu, care creează totul și atrage totul spre sine * * * *) Florile și verdeața pajiștilor sunt o imagine a scurtei durate a vieții umane și a efemerității fericirii sale Strugurele amintește de Cel Care Însuși S-a numit Vița) Necorporalitatea sufletului indică necorporalitatea lui Dumnezeu, iar capacitatea gândirii de a fi transportată la mii de mile depărtare într-o clipă, de a se întinde în trecut și viitor este o imagine a eternității și neextinderii lui Dumnezeu) Sfânta Scriptură este, de asemenea, plină de simboluri "S-a exprimat în ghicitori, imagini, alegorii și așa-numita vorbire întunecată a adevărurilor înalte legate de contemplare și depășind înțelegerea oamenilor obișnuiți * b *) Cъ Clemens Alexandru Strom V, i, - Potrivit ed Otto Stahlin, Leipzig, W P, s) Dionys areop De coelest ierar Il, Migne, s gr col Ep IX, col) Basilus Magnus, In hexaëni V, Migue, Ser gr T , col , S Rus pe Partea I, pp - *) Ibid V, Col Rus pe Partea I, pp - *) Ibid Nosh in illud, atten tibi ipsi Migne, T , col , Pyc nep IV, p -) Origenes, Contra Cels VII, Întrebări de filosofie, carte , Biblioteca "Runivers" Și V preoti cu acest scop "Îmbrăcă binele inexprimat în haine de foc omenesc, vorbește despre ochii, gura, mâinile Sale, Îl înconjoară cu pahare și cupe " Aceste imagini trebuie înțelese în conformitate cu spiritualitatea și măreția Ființei la care se referă X) A doua etapă este cunoașterea lui Dumnezeu prin gândire abstractă Conceptele la care ajunge o persoană, generalizând datele specifice percepțiilor senzoriale, reflectă mai exact natura lui Dumnezeu "Cunoscând ceea ce este prin inferență de la efect la cauză și reducând astfel diversitatea a ceea ce este la unitate, gândirea umană se apropie de calea cunoașterii îngerilor " Ființa, unitatea, egalitatea, sunt numite în Areopagitate numele spirituale și necorporale ale lui Dumnezeu) Cunoașterea spirituală a Logosului Divin în manifestarea istorică a lui Hristos aparține acestui stadiu Fiul lui Dumnezeu, coborând din cer și intrând în hotarele cuvântului și activității omenești, a fost acoperit din toate părțile de trup, ca un văl) Prin urmare, revelația în umanitatea lui Hristos nu conține încă ultimul și ultimul adevăr Potrivit lui Clement Alexandrinul, doar un simplu credincios (începător și needucat) se poate limita la cunoașterea manifestării trupești a Logosului, extragând de aici edificare morală Un creștin desăvârșit, un gnostic, trebuie să pătrundă cu privirea sa spirituală dincolo de vălurile trupești și să urce la contemplarea Cuvântului Divin însuși Origen a recunoscut că însuși trupul lui Hristos s-a schimbat în funcție de gradul de dezvoltare spirituală a celor cu care El avea de-a face: unora acest trup părea să nu aibă "înfățișare, sub bunătate", altora li se părea frumos și divin *) V Dionisie Areopag Div nom I, Migne, ser gr Oraș, col ; IX, $, col -) Ibid VII, , col ■ i ') Grigore Theol Sau la , Migne, , col , A Peru пер III, acoperire Poezie Dogm , Migne, aa, col Рус пер IV, acoperire) Origins, Against Cels II, VI, - Билиотека"Рунверс" IDEEA DEPOZIȚIEI ÎN BISERICA ORIENTA ANTICĂ Conform tradiției răspândite în Alexandria, sfinții din ceruri vor găsi pentru ei înșiși o fericire inexplicabilă în contemplarea Divinității necorporale, în timp ce cei drepți, care nu sunt complet desăvârșiți, nu vor merge mai departe decât contemplarea umanității slăvite a lui Hristos Toate acestea arată că mistica

răsăriteană a avut o relație exclusivă cu necorporal și ea era complet străină de experiența împrejurărilor vieții pământești a Mântuitorului, a cărei vivacitate în Occident a determinat uneori chiar formarea de stigmate A treia etapă O persoană se poate ridica în cunoștințele sale nu numai deasupra percepției senzoriale, ci și deasupra rațiunii în sine, deasupra gândirii discursive și a Formelor ei Ridicându-se astfel deasupra lui însuși, depășindu-și însăși natura, el intră în unire directă cu Dumnezeu, parcă identificat cu Însuși Incognoscibilul Aceasta este o stare de extaz Din punct de vedere psihologic, se caracterizează, în primul rând, prin pierderea conștiinței nu numai a percepțiilor senzoriale, ci și a ideilor abstracte "Lăsând totul vizibil, nu numai ceea ce percepe simțul, ci și ceea ce vede mintea, mintea se îndreaptă neîncetat către lucruri mai interioare, până când, prin iscusința ei, pătrunde în invizibil și neînțeles și acolo îl vede pe Dumnezeu " *) Potrivit cuvintelor Areopagitului, "în străduința pentru contemplare, este necesar să se abandoneze atât sentimentele, cât și activitatea minții, tot ceea ce este sensibil și inteligibil, tot ceea ce există și poartă *) Dispariția conștiinței obiectului gândirii atrage în mod necesar, ca al doilea semn al extazului, slăbirea conștiinței de sine În această stare, după același autor, "mintea nu există nici pentru ea însăși, nici pentru alții, ci există doar pentru Cel Care este deasupra tuturor" *) *) Chiril Alexandru Glaphyra, lib П, Migne, ser Gr T col -) Gregorius Nyssen Din viața lui Moise Migne, T , col - Rus nepoată Eu, cap s) Dionisie Areop De myst teol , Migne, ser Gr Ei, col , în absența unei atitudini critice față de sine, duc la faptul că un astfel de Individ devine în mod natural nu numai sensibil, ci și de asemenea suspect; manifestă o preocupare excesivă pentru "eu"-ul său, îl protejează mai mult decât este cerut de împrejurările înconjurătoare Uneori, cu raționament patologic, este foarte ușor pentru subiect să aibă idei că alții îl tratează nu tocmai corect, nu-și exprimă respectul cuvenit, nu-l apreciază, nu observă că este mai înalt și mai inteligent decât mulți în talentele sale și abilități Ba mai mult, un astfel de individ crede uneori că unii dintre cei din jur vor să-l umilească, să-i facă un fel de necaz, să-i ofere insulte Observarea anumitor personalități morbide în viața de zi cu zi arată că nu este neobișnuit să întâlniți oameni foarte sensibili la fleacuri, dintr-un motiv nesemnificativ, sau chiar fără; în raționamentul patologic, această trăsătură de caracter este mult mai comună, Biblioteca "Runivers" S SUKHANOV decât cu alte organizații neuropsihice; o persoană aparținând acestei categorii de personalități patologice se poate supăra atunci când nu știi despre asta, nici măcar nu ghici despre asta, nu bănuiești, când nu există nicio vină din partea ta și nici măcar niciun motiv "Acest patologic trăsătură, exprimată prin interpretarea și explicarea incorectă, eronată și unilaterală a cuvintelor, acțiunilor și acțiunilor din partea altora conferă întregului caracter al acestui subiect un element care poartă denumirea de "paranoic" în psihiatrie, în timp ce individul crede că alții vrei să-i provoci necazuri, întoarce piciorul, îl invidiezi, chiar gata să faci ceva dăunător Multe dintre persoanele la care se poate vorbi de raționament patologic sunt reputate în societate pentru persoane cu un caracter dificil; și acest lucru este destul de adevărat și drept; nu sunt ușoare pentru cei din jur, mai ales pentru familie și prieteni, pentru cei care au de-a face cu ei constant sau des; aici dezvăluie o pretenție unilaterală; dar, în același timp, le place și să se plângă că o persoană nu o tratează suficient de bine, cu neatenție; și adesea aceste plângeri sunt, de fapt, nefondate și lipsite chiar și

de un anumit motiv uneori Este curios că indivizii cu raționament patologic, criticând greșelile celor dragi și ale celor din jur și acordând atenție greșelilor și faptelor lor, adesea minore și nu semnificative, uită în același timp, parcă despre calitățile lor pozitive, despre ce alții au făcut pentru ei în sens pozitiv; atenția lor se oprește cu ușurință la o nedreptate întâmplătoare arătată față de ei de cineva dintre rudele lor sau cei din jur, iar în mintea lor nu apar idei despre acel pozitiv, despre acel bine și bine pe care l-au primit și l-au văzut de la alții În același timp, par să uite complet de acele necazuri, necazuri pe care ei înșiși le aduc altora Printre trăsăturile comportamentului, manierelor în societate, observate în raționamentul patologic, trebuie remarcat, de asemenea, că mulți oameni din această categorie iubesc Biblioteca "Runivers" RAȚIONAMENT PATOLOGIC se amestecă în treburile altora; este interesant că au o dorință dureroasă de a dovedi și a-și arăta nu numai propria dreptate, ci și de a presta servicii în aceeași direcție altora; și aici își arată aceleași calități, aceeași anomalie în aparatul de gândire, aceeași unilateralitate Uneori un astfel de individ face multe nedreptăți mărunte față de ceilalți, neobservând acest lucru în insensibilitatea sa morală; dar în același timp îi ia sub protecția sa, sub protecția sa pe cei care, după părerea lui, sunt considerați suferinzi pe nedrept, asupriți; pentru aceasta, desigur, este necesară o condiție, ca cel căruia i se face un astfel de serviciu, cel puțin în cuvinte, să-și exprime surprinderea, admirația pentru patronul său temporar și protectorul de multe ori nepoftit Un individ cu raționament patologic, nu lipsit de plăcere, își dă sfatul cu fiecare ocazie convenabilă și incomodă, fără să-și dea seama că uneori nu sunt potriviți, naivi și deloc necesari și parcă nu ar fi interesat dacă cei către care sunt îndreptați doresc sa folosesti sfatul lui În unele cazuri de raționament patologic, subiectul, protejându-și inutil interesele morale și materiale, apelează la administrație sau la autoritățile judiciare pentru a le proteja pe acestea din urmă, iar uneori face acest lucru din cauza unui asemenea fleac, la care majoritatea oamenilor nu plătesc orice atentie si care de obicei este ignorata chiar Observând astfel de indivizi în mediul obișnuit de zi cu zi, ești uimit de faptul că adesea le place să vorbească despre o atitudine nedreaptă față de ei înșiși și se plâng că alții sunt vinovați în fața lor, îi jignesc, în timp ce exagerează atitudinea celorlalți din jurul lor, oferă este o interpretare unilaterală, supraestimează unele fapte și par să nu observe altele care le compensează; dar, considerându-se jigniţi, nu văd deloc cât de împovărător şi de neplăcut este pentru alţii propriul lor caracter Mai sus, m-am concentrat în principal pe calitățile pur intelectuale ale indivizilor, reprezentând fenomenele de raționament patologic; acum este necesar să spunem mai multe, cel puțin pe scurt, despre emoționalul lor Biblioteca "Runivers" S SUKHANOV nyh manifestări, deoarece în acest sens au și trăsături deosebite La imaginea schițată în descrierea anterioară, rămâne să adăugați ceva care se exprimă sub formă de dispoziție S-a menționat deja că în raționamentul patologic există o stare de spirit crescută și adesea o stare bună de sănătate; într-adevăr, trebuie remarcat că majoritatea persoanelor din această categorie se remarcă prin vioiciune, adesea prin veselie, izvorâtă, poate, din superficialitatea gândirii, din lipsa ei de profunzime, din a fi purtate de momentul actual Un subiect de acest fel dă adesea impresia de exaltare, iar aceasta se exprimă prin mobilitate excesivă, agitație și vorbăreț Îi place compania, de multe ori dă dovadă de multă

energie; posedând darul cuvintelor, el exercită adesea o influenţă
asupra celor din jur şi este capabil să-i captiveze, ■ temporar măcar,
pe alţii cu ideile sale; mai mult decât atât, cei din jurul lui s-ar
putea să nu observe uneori superficialitatea opiniilor sale Și asta îi
face adesea o mare plăcere Starea de sănătate ridicată, o oarecare
exaltare, aparentă vivacitate a gândirii contribuie la faptul că
defectele procesului de gândire în raționamentul patologic rămân
neobservate imediat; iar acest lucru îl menține într-o bună dispoziție
pe un astfel de subiect, iar el este și mai capabil, sub influența
acestuia din urmă, să se supraestimeze pe sine, abilitățile sale
Procesul mental în raționamentul patologic este ușor; aceasta este
însoțită de un sentiment de ușurare, mulțumire cu sine, cu sănătatea
mintală Fiind de obicei impresionabil, individul cu raționament
patologic este, desigur, nu întotdeauna într-o dispoziție plăcută; are
treceri de la o dispoziție binevoitoare la o stare de nemulțumire,
neplăcută și proastă; și pentru aceasta există un timp cu totul diferit
chiar și un fleac Este mai probabil ca un astfel de subiect să fie
supărat de o insultă personală decât de orice problemă morală, oricât
de mare este Îndură greutățile cotidiene relativ bine, ușor; iar
rezolvarea unei emoții neplăcute se realizează în aceste cazuri într-un
mod ușor O emoție neplăcută se uită aici mai repede decât în alte
cazuri; și nu numai că se netezește ușor, dar amintirea ei se ridică
puțin oblic Biblioteca "Runivers" RAȚIONAMENT PATOLOGIC a fi în câmpul
conștiinței acestui individ Datorită acestor trăsături de caracter, un
astfel de subiect este puțin înclinat spre anxietate; rareori are
sentimente de anxietate în inimă, însoțite de o stare de sănătate
neplăcută, cu excepția cazului în care, desigur, există un element
patologic suplimentar în mecanismul său neuropsihic; și astfel de
adăugiri, adică combinarea sau concurența cu o altă stare de boală, nu
sunt neobișnuite aici Apropo, persoanele cu raționament patologic
prezintă adesea schimbări dureroase de dispoziție sub formă de așa-
numita ciclotimie, care este o formă ușoară a ceea ce este cunoscut
acum sub numele de psihoză maniaco-depresivă; ciclotimia se exprimă
prin faptul că la acest individ are loc o schimbare de stare, o
oarecare oprimare, care este apoi înlocuită cu o perioadă de renaștere
și se alătură relativ adesea raționamentul patologic Fazele prelungite
de depresie și stare de rău, mai ales nerezonabile, fără legătură cu
circumstanțele înconjurătoare, se explică în timpul raționamentului
patologic, fără îndoială, prin perioada depresivă a ciclotimiei,
deoarece, așa cum am văzut mai sus, subiectele despre care vorbim acum
sunt, pe dimpotrivă, aproape întotdeauna sau de obicei cu un spirit
ridicat; iar dacă sunt prost dispusi, atunci depinde de iritabilitatea
lor, de înclinația spre certuri și ciocniri cu ceilalți, influențând și
reflectând asupra stării lor de spirit Caracterizarea indivizilor cu
raționament patologic ar fi incompletă dacă nu m-aș opri asupra încă o
trăsătură a dispoziției lor mentale, și anume care sunt sentimentele
lor morale În aceste cazuri, din anumite motive, se observă unul sau
altul grad de insuficiență a acestor sentimente de ordin superior S-a
subliniat mai sus că, cu raționamentul patologic, trebuie să afirmăm
existența egoismului, preocuparea crescută pentru "eu" propriu; în
același timp, aici este necesar să se constate un grad sau altul de
sensibilitate scăzută în raport cu durerea și nenorocirile umane
Uneori, indivizii din această categorie sunt izbitor de indiferenți la
lucrurile teribile care se întâmplă în jurul lor, ceea ce se întâmplă
în fața ochilor lor Și acest lucru li se întâmplă nu din defecte de
percepție, ci dintr-un slab înnăscut - Questions of Philosophy, Vol ,

Biblioteca "Runivers" S SUKHANOV sti sentimente morale Dacă vreo durere umană lovește temporar un astfel de subiect, dacă l-a supărat, atunci din nou nu durează mult, amintirea ei dispare rapid, în timp ce sentimentul dureros este netezit și, așa cum ar fi, nu lasă urme și de durată consecințe; de parcă ar fi avut prea puţină afinitate cu alcătuirea lui mentală Aceste defecte morale se pot explica de la sine, cel puțin parțial, și unele nereguli în relația unui astfel de subiect cu ceilalți, preocuparea lui sporită pentru sine, pentru Kommersant SE ACCEPTĂ ABONAMENTUL PENTRU Singurul din Rusia YATRPPTs À ITT ODj UD fllJGNAL popular-științific D pe probleme de spiritualism, psihism, mediumnitate și misticism Revizuirea și studiul unor teorii și fapte puțin cunoscute: telepatie, clarviziune, transmitere a gândurilor, personalitate divizată, obsesie, somnambulism, magnetism animal, mediumism, hipnotism, spiritism și alte fenomene și fapte oculte) Un cuvânt independent în afara școlilor și a partidelor pe toate problemele controversate ale științei și vieții Iese de cel puțin ori pe lună în numere de la una la coli tipărite Articolele sunt însoțite de desene explicative, desene și portrete, după caz Sunt postate recenzii ale cărților noi și vechi; clarificări și răspunsuri editoriale la întrebările și scrisorile abonaților Secțiunea literară va conține nuvele, nuvele, romane, poezii și nuvele care corespund direcției revistei În ultimii ani, în jurnal, printre alte articole, au fost publicate: prof F Myers - "Despre existența post-muritoare" și "Fantome intravitale"; profesorul A Butlerova - "Articole despre mediumitate"; A Aksakov - "Animism și spiritualism"; prof N Wagner - "Fotografia mâinii invizibile"; A Dassier - "Pozitivismul în domeniul spiritismului"; Prof C Richet - "Ar trebui să studiem spiritismul"; Dr J Maxwell - Fenomene psihice, Dr M Prince - "Pluralitatea personalității"; prof C Lombroso - "Case neliniştite";A Schopenhauer - "Despre viziunea spirituală"; Dr Du Prel - "Sufletul ca principiu organizator"; M Saburova - "Moartea este doar o metamorfoză"; prof Charcot - "Despre somnambulism și hipnotism"; Dr Okhorovich - "Prelegeri despre magnetismul animal"; A Wallace - "Darwinismul spiritual";Prof W Crookes - "Despre relativitatea cunoașterii umane"; P Chistyakova - "Istoria magiei și superstiției"; "Kant ca spiritist"; "Radiumul și clarviziunea", etc ; apoi Rapoartele Societății din Londra pentru Cercetare Psihică a Societății Spiritualiste Ruse etc PpLPSHCHIYAYA IIIIYA· în Rusia: pentru un an ruble, pentru i/, un an ruble semnul prețului Zya frontieră pentru un an θ pt pentru iA *ode r k Emisiune separată la vânzare S k (se poate trimite cu timbre poștale) LpPPiRIYA PPIIIYYAYATRP* a -a Moscova: în redacția revistei - Arbat, casa Neidgart, IIIODIISH IirINIMAVTBI m, nr , și în toate librăriile din Rusia Biblioteca "Runivers " ANUNTURI VESTNIN DE EFICIENȚĂ EXPERIENTĂ ȘI MATEMATICĂ ELEMENTARĂ Publicat de de ori pe an în numere separate, de nu mai puțin de de pagini fiecare, editat de Privatdozent VF Kagan Programul jurnalului: articole originale și traduse din domeniul fizicii și matematicii elementare Articole dedicate problemelor predării matematicii și fizicii Experimente și dispozitive Cronica stiintifica Stiri diverse Trivia la matematică Teme pentru angajați Probleme de rezolvat Rezolvari ale sarcinilor propuse cu numele celor care le-au rezolvat Exerciții pentru elevi Atribuții de premii Departamentul bibliografic: recenzie a revistelor speciale; note și recenzii ale cărților noi Articolele sunt scrise cât mai popular posibil, fără a aduce atingere laturii științifice a problemei Semestrele precedente au fost recomandate: Uchen Com Min Nar etc pentru imn soțul si sotii , rfaln uch , prohimn , oraș, uch , învață Internet

și seminarii; Principal Militar-educativ Cap - pentru militari - uch unități; Uchen Com la Sfântul Sinod - pentru duh seminarii și școli Un număr de probă este trimis gratuit la cerere Condiții de abonament: Prețul abonamentului cu poștă: ruble pe an, ruble pe șase luni Profesorii și profesorii școlilor inferioare și toți elevii care se abonează la jurnal direct de la redacție plătesc ruble pe an, ruble pe șase luni Este permisă instalarea taxei de abonament prin acord cu redacția Numerele individuale ale semestrului curent câte de copeici fiecare, semestrele precedente câte de copeici Adresă de corespondență: Odesa Redactorilor Buletinului de fizică experimentală * Ziarul Svoboda*, suspendat pe baza prevederii privind protecția în caz de urgență, este din nou permis și va fi publicat la Sankt Petersburg din decembrie în două ediții până la de numere separate pe an ABONAMENTUL ESTE DESCHIS PENTRU la un mare cotidian progresist şi independent politic, economic ziarul literar şi ştiinţific "SVOBODA ZIARUL DE DIMINATEA ZIARUL DE SEARA Preț abonament pentru două ediții ale ziarului Svoboda cu livrare și expediere în Sankt Petersburg și nerezident: timp de un an ruble, timp de o jumătate de an - ruble, timp de luni - ruble k , timp de o lună - p k Rata este permisă: cu abonament - ruble, în martie - restul frecați În străinătate - timp de un an - de ruble, pentru o jumătate de an - ruble, pentru o lună - ruble Redacția și sediul principal al ziarului "Freedom*": Sankt Petersburg, Nevsky Prospekt, Telefon Je - Expediție și tipografie "Freedom*": Sankt Petersburg, Zagorodny pr , Redactor-editor al ziarului "Libertatea * P" N Podligailov Biblioteca "Runivers " ÎNTREBĂRI DE FILOZOFIE ȘI PSIHOLOGIE REVIZIE CRITICA SERIA DE COLECȚII PERIODICE, publicată de Comisia pentru organizarea lecturii la domiciliu Redactori catedre: Pr -Conf univ N D Vinogradov (Sec Fil), M O Gershenzon (Sec Literară), Pr -Conf P P Genzel (economist, departament), B A Kietyakovekiy (catedra juridică), inc -profesor asociat N K Koltsov (catedra natural-științifică), prof D M Petrushevsky (istorie, departament) Publicația urmărește să informeze cititorii despre mișcarea literaturii științifice și populare și să urmărească dezvoltarea vieții publice ruse În fiecare număr plasate:) recenzii,) recenzii și) sistematice indexul cărților noi În șapte numere pentru , au fost publicate recenzii și recenzii În fiecare număr tipărite sistematic pointer nou cărți (c științifică și populară) - Titlul recenziilor: Țăranii ruși (obz economie, lit), N A Svavitskhago - Problemă sexuală, pr -docent M A Chlenova -Antichitate vie în rusă aprins artă, bar N N Wrangel, - Studiul lui Pușkin și Pușkin jurnal, V E Yakuikina -Teoria valorii, V K Dmitrieva - Legislație, prof univ E N , Efimova -Estetica generală, N V Samsonova,-Creștinismul timpuriu, H, M Nikolsky Zemsk, autoguvernare și zemsk economie, N I Avinova - Chestiunea națională, H L, Boretsky-Beri-feld,-Istoria Micii Rusii, I P Zhitetsky,-Filosofia marxismului, H N Aleksyev -Economie, statistică etc -Conf univ G G Schwittau -L Tolstoi și inteligența rusă (literatura jubiliară), S D Frank, Siberia (geograf, recenzie), A A Borzova Cooperarea agricolă, A N Antsiferova Al -lea an de publicare - cărți pe an * De la ianuarie , se transformă în revistă Anul - p k Podgoda-I p k Emisiune separată - k Abonamentul este acceptat în toate librăriile din Moscova, Sankt Petersburg și provinciile și în biroul revistei: Moscova, Arbat, Nikolsky per Telefon - Vă puteți abona și la seria C p k O jumătate de an- p k "Critic Review " pentru se vinde sub forma unui volum legat, c p Cuprins: recenzii, recenzii, programe ale comisiei de organizare a lecturilor la domiciliu Numele individuale sunt vândute în biroul revistei și în toate cele mai bune librării C otd emisiune - de

ani, anii următori - de ani Editor B A Kietyakovek Editura E N Orlova Al patruzeci și patrulea an de publicare "ASTRAKHAN LISTOK" va fi publicat în sub aceeași ediție și cu aceeași componență de angajați permanenți Ziar de direcție progresivă, dar independent de orice partide și cerc Reprezentarea activă a intereselor regionale Cunoaștere largă a afacerilor locale Anunturi din provincii: Nizhegorsk, Kazansk, Simbirsk, Samarsk și Sarat și din Zakasyaisk regiune și Caucaz, precum și anunțuri guvernamentale, bancare birou, cale ferată drumurile și ziarele sunt acceptate direct de redacție (Malo-Demid , sob d), dar restul este exclusiv de biroul central al L și E Metzl and Co (Moscova, Myasnitsk , satul Sytova) Taxă pentru reclame din linia minion: înainte de text copeici, după text copeici Prețul abonamentului cu transport" an - ruble de copeici, V ani - ruble de copeici, luni - ruble de copeici, lună- frec • - · ·Editor-editor VI Sklabinekiy Biblioteca "Runivers " ANUNTURI Din noiembrie, de către DOOSKB, apare lunar o revistă ilustrată AURORĂ BOREALĂ Dorind să ofere publicului larg posibilitatea de a ține pasul cu cultura contemporană, "Northern Lights" va oferi în fiecare carte cel puțin articole ilustrate completate despre literatură, artă, știință și afaceri publice bibliografie etc Într-un an, în cărți, vor exista cel puțin nouăzeci și șase de coli tipărite, cel puțin de ilustrații în text și, în plus, cel puțin douăsprezece ilustrații color pe coli separate ANGAJATI: Yu I Aikhenvald, A E Arkhipov, A N Benois, II Ya Bilibin, A Blok, gr V N Bobrinskaya, p -d M M Bogoslovski, prof S N Bulgakov, I A Bunin, A M Vasnetsov, S A Vengerov, S Vinogradov, V V Vladimir "rov", A S Volzhsky, pr -d A E N Wrangel, L I Galbershtadt, M N Gernet, M O Gershenzon, M O Z N Gippi,us Giatsintov, Serghei Glagol, pr -d V A Gorbunov, Serghei Gorodetsky, I E Grabar, B A Griftsov, Prof N V Davydov, A K Dzhivelegov, A F Diesperov, Dioneo, M V Dobuzhinsky, A V Elev B K Zaytsev, V D Zamirailo, A U Zelsenko, L Zilov, S V Ivanov, I A Ilyin, prof N A Kablukov, V V Kallash, pr B A Kistyakovsky, pr -d I A Kistyakovsky, P S Kogan, P Kozhevnikov etc θ θ Kokoshkin, pr -d I K Koltsov, S S Kondurushkin, pr M A Menzbir, D S Merezhkovsky, A M Mire, A V Modestova, P Muratov, P A Nilus, I A Novikov, prof eu l Ozerov, L V Pasternak, S S Peremilovsky, V V Perepletchikov, A S Petrovsky, prof D M Petrushevsky, N Poyarkov, A S Prugavin, G A Rachinsky, A M Remizov, N K Roerich, N I Romanov, pr P M Sakulin, A V Seredin, A A Smirnov, Fedor Sologub, M P Somov, V I Strazhev, Treplev, A M Fedorov, P A Florensky, D V Filosofov, V N Kharuzina, prof A V Tsinger, A N Chebotarevskaya, G I Chulkov, pr G G Shpett, B F Ern, K θ Yuon, Ave A I Yakovlev, S P Yaremin și mulți alții altele, de la care redactorii nu au avut încă timp să primească un răspuns Πηππιιηυοα lituo· timp de un an cu livrare și expediere în toate orașele Rusia p , timp de b luni - p k , timp de luni - I p, k , timp de lună - k În străinătate timp de un an - p Prețul unei cărți individuale este de de copeici O concesiune către librari flnnnunua PPMShSHARTPYa în revista principală YAOJAT ° Rѣ, în departamentul Izhur-IIIiDPIipi IIrIpIMai I un cash la N Pechkovskoi și în toate cele mai bune librării din Moscova, Sankt Petersburg și provincii Se vând numerele individuale în toate librăriile și în gările de cale ferată scump Adresa sediului central: Kuznetsky per , satul Khomyakova, nr b, apt Telefon - Biroul este deschis zilnic, cu excepția sărbătorilor, de la : la : Editor gr V N Bobrinskaya Editor A M Pozzo Biblioteca "Runivers " ÎNTREBĂRI DE FILOZOFIE ȘI PSIHOLOGIE III-th fw ISCHIA ABONAMENTUL ESTE DESCHIS PENTRU la un mare ziar politic, economic, public și literar "VOCEA MOSCOVEI" Luând ca slogan independența și punând ca scop principal o conștientizare largă și

deplină, redactorii "VOCEA MOSCOVEI" au atras oameni de știință și specialiști remarcabili din toate ramurile cunoașterii pentru participarea imediată la ziar, au format o rețea extinsă de corespondenți săi și, fără a se opri în fața unor cheltuieli majore, și-a creat propria agenție de telegraf Oriunul sau altul a oferit ziarului posibilitatea de a ocupa un loc complet independent printre alte publicații Informații despre viața actuală din Sankt Petersburg și activitățile tuturor instituțiilor statului sunt primite zilnic prin telefon Cele mai importante evenimente sunt ilustrate de artiști În principalele orașe ale lumii și în toate orașele rusești există corespondenți PROPRII "FEULETONI" satirice şi umoristice zilnice pe tema zilei Un loc larg este acordat "ÎNTREBĂRILOR DE ARTĂ" şi "LITERATURILE" artistice Prețul abonamentului pentru : Pentru persoane spirituale știind , militari, profesori și studenți Pentru chipurile spiritului ei sunt cunoștințe, militari, profesori și studenți timp de luni r -k r -k " " " " " " " Ш" " " "-" η θ" "" " " " θ" " " "-" " " " " " , timp de luni p k p - k " " "" " " " " " " "" " " " " " " " " " " " " " V η θθ "" θθ " Atașat gratuit noilor abonați care s-au abonat de cel puțin luni, tipărire separată a romanului de N Engelhardt "REGULA MOSCOVĂ" Adresa șefului biroului: Moscova, Leontievski per , casa nr Tel Responsabil redactor P I Smirnov Editura: "Parteneriatul de la Moscova pentru editarea de cărți și ziare" Abonamentul pentru este deschis PE REVISTA PENTRU PROFESORUL POPORULUI (al -lea an de publicare) CORPUL EDUCAȚIEI POPORULUI Apare de de ori pe an în cărți de la - coli Prețul abonamentului pentru revistă este de ruble într-un an, timp de șase luni - p k Prețul unei cărți separate este de copeici ADRESA EDITORIALĂ: Moscova, Polyanka, Uspensky pereulok, , apt Editori-editori: N V Tulupov și I M Shestakov Biblioteca "Runivers " ANUNTURI Abonamentul pentru este deschis (XIV* an de publicare) la o revistă ilustrată literară și de știință populară pentru familii și școli " din X o d y" În , VVSHODY va fi publicată în același spirit și direcție ca în anii precedenți În , abonații la "ÎNîmprejurimi" vor primi: №№ format mare de conținut variat Acestea includ: povestiri și nuvele, originale și traduse, poezii, povestiri istorice, basme, legende, biografii ale unor oameni celebri, călătorii, eseuri de științe naturale, geografie, etnografie etc Secțiuni permanente: Din știință și viață și popular literatură Q Nr "Biblioteca lăstarilor" - cărți de format mic, fiecare conținând o operă întreagă, ficțiune sau știință populară imagini separate pe cea mai bună hârtie peisaj Printre altele, componența "Bibliotecii lăstarilor" din va include "Cronica familiei" și "Copilăria lui Bagrov-Nepot" S T Aksakov Ediție aniversară cu portrete și ilustrații în text Prețul abonamentului: cu livrare și expediere: tía an în Rusia ruble, pentru al treilea an ruble k , pentru i/ ani p k , timp de lună k În străinătate p Taxa de anunț: pagină- r în cont Pechkovskaya: Moscova, linii Petrovsky și în toate librăriile cunoscute Ed -ed E Monvizh-Montvid În , publicarea (anul) a REVISTĂ "RAPORTUL DUMEI ORAȘULUI MOSCOVA Revista este publicată de două ori pe lună în cărți de la la buc foi și este împărțit în două departamente, câte numere fiecare: un departament general dedicat dezvoltării problemelor vieții urbane în Rusia și în străinătate și un departament de referință oficială Prețul revistei cu transmitere către toate orașele Rusiei: general Departamentul de manipulare de birou Timp de luni ruble copeici ruble cop frecați " " " " " " "" " " " " " " "" " "- "-" "" " Moscova Primăria publică lunar revista "Abatoare dedicat problemelor abatorului Prețul revistei este de ruble timp de un an si p timp de luni, cu transfer si livrarea Se acceptă abonament · Moscova,

Consiliul Local, Piața Voskresenskaya, clădirea Dumei Biblioteca "Runivers " ÎNTREBĂRI DE FILOZOFIE ȘI PSIHOLOGIE GÂNDIREA RUSĂ, Abonamentul pentru este deschis Cartea noiembrie (a unsprezecea) a fost publicată Cuprins: I Lideri - carte L L Sumbatova IL Air Way - JL D Balmont III Poem N Gumiliov IV Viața de căsătorie - Edith Wharton, trad din engleza H M Korelina V Stepan Stogov -A I Fedorova VI Poem I A Rachinsky VIL E timpul pentru dragoste Rom Gerard d'Uvilla Pe din franceza N Zhuravskoy cont VIII Opt luni într-o închisoare siberiană -V Absolvire IX Vlad Solovyov despre creștini public -Volzhsky X Organizarea angajatorilor în relaţiile cu organizaţiile muncitori -G B Schwittau XI Personalitate și lucru -S L Frank XII Viaţa lui Maupassant -Al Cebotarev-cerul XIII Scrisoare de la S -A Sed State -ZГ A Tverskoy XIV În ţările slave de sud - A A Stahovici XV Scrisoare din Anglia, - S I Rapoport XVI O notă despre "pasărea albastră" Yu Lensky) XX Biblie otd XXI Anunturi Continua;! abonat pentru TERMENI DE ABONAREA: An luni, luni luni luna Cu ven și transfer: p r r p p În străinătate p freci k r p k str k Se acceptă abonament: la Moscova-cont Jurnal: Vozdvizhenka, Vagankov per , d Kumanina În Sankt Petersburg, Vilna, Varșovia - în carte magazin Karbasnikov La Kiev - cărți magazin Ogloblin și Sokolovsky În Odesa - Prinț magazin "Trud" Librăria revistei "Gândirea Rusă" Moscova Trimite prin comandă, impusă, cu plată toate cărțile rusești și străine existente la vânzare, cărțile din toate ramurile de cunoaștere și literatură, precum și notițe și rechizite educaționale Execuția este rapidă și precisă · Biblioteca "Runivers" ANUNTURI unsprezece mare cotidian politic, social și literar Publicat cu cea mai apropiată participare a lui A A Suvorin și constant colaborare "Rus* Prețul abonamentului la ziarul "Novaya Rus*": Cu ven și trans timp de un an - p , timp de m - p k , m - p k , la m - p , la m - p , la m - p , la m - p , la m - p k , m - p k , m - p k , m - p k , pentru m - p k timp de un an - p , m - p k , m - p k , m - p k , m - p k , m - p k , m - p k , min - p k , m - p ' O k , m - p k , m - p , m -Jr În străinătate timp de un an - r , pm - r , pm - pm, pm - r , pm - r , m - p , m - p , m - p , m - p , m - p , m - p m p Prețul abonamentului de ani de zile studenți, profesori rurali, clerici rurali și paramedici rurali timp de un an ruble și lunar - copeici Abonamentul preferențial este acceptat exclusiv la sediul principal al ziarului Novaya Rus *, St gg profesorii rurali, clerul rural și paramedicii rurali pot semna în plus față de biroul principal din instituțiile zemstvo Se acceptă abonament: în sediul principal al ziarului Novaia Rus*, Sankt Petersburg, Moika, Filiale: Moscova, P S Arseniev, Bolshaya Dmitrovka, , ap , Vilna: II I Grodzensky, Yakovsky per , d nr , ap Varşovia* Mereţki Medovaya, Riga: Gazetchikov artel, Ivanovskaya, No Odesa: M Arfin, Richelevskaya St , No Sevastopol: H N Savostin, chioșc împotriva monumentului lui Nakhimov Și în agenții din toate orașele Rusiei Pentru a evita întârzierile în poștă și în livrarea ziarului, Novaya Rus* trebuie scrisă integral Editura G M Mikhin Editor I K Zaionchkovky frecați intr-un an LUNAR frecare intr-un an, "gânduri noi" Începând cu luna noiembrie a acestui an , va începe să apară lunar "GANDURI NOI" de tipul celor mai bune lucrări străine ediții, cu ilustrații și un program amplu Redacția revistei are deja o varietate de materiale, conținut și a primit promisiunea de a coopera: M I Artsybasheva, V V Bashkip, A Grin, Ya Godin, A I Kuprin Anatoly Kamensky, V Lensky, N F Oliger, A Roslavlev, Fyodor Sollogub, Wanderer, T Shchepkina-Kupernik În plus, editorii negociază și așteaptă primirea unei părți din lucrarea deja începută de la Leonid Andreev, Valery Bryusov, Al Blok, K Balmont, I D Boborykin, S Gorodetsky, Gusev-

Orenburgsky, I I Gnedich, S Ya Elpatyevsky, Boris Zaitsev, N Timkov-skago, Semen Yushkevich Artiști: G Kuming, A Eberling, A Eissner și alții Romane, povestiri, povestiri, poezii, opere dramatice, bibliografie, departamente provinciale, artistice și științifice În plus, sarcinile pentru rezolvarea cărora sunt premii interesante și valoroase Cuprins nr : Fedor Sologub - "Vanka deținătorul cheilor * și" Pagina Jean * M Artsybashev - "evreu * V Bashkin - "Sever" N Oliger - "Guslyar" Anatoly Kamensky - "Balul de Nord" V Lensky - "Frații * S Thurston - "Mascarada" * Poezii: T Shchepkina-Kupernik, A Roslavlev și alții Flammarion - "Praful universului" Recenzie critică Articole despre sport, probleme pentru femei și copii, departament provincial, sarcini Prețul abonamentului (șapte) ruble intr-un an Cei care au semnat înainte de noiembrie g va primi gratuit cărțile din noiembrie și decembrie Adresa: Sankt Petersburg, Yekaterininsk can , , ap D G McDonald Pchtglfrlgp James Henry McDonald, editori viola ρθ Scott Întrebări de filosofie, carte Biblioteca "Runivers " ÎNTREBĂRI DE FILOZOFIE ȘI PSIHOLOGIE organizarea lecturii acasă, format din Departamentul Educaţional al Societăţii de Difuzare a Cunoştinţelor Tehnice Comisia a emis două tipuri de programe în lumina: D) episodice,) programe pentru un curs sistematic de ani) Programe de lectură la domiciliu pentru primul an al cursului sistematic Pret k cu plata rambursk) Programe de lectura la domiciliu pentru anul de curs sistematic Pret k , cu livrare ramburs k) Programe de lectură la domiciliu pentru anul de curs sistematic Preț de copeici, cu ramburs de copeici) Programe de lectură la domiciliu pentru anul de curs sistematic Preț k , cu ramburs k) Istoria și) Istoria literaturii Conținuturile fiecăreia dintre aceste secțiuni sunt distribuite pe parcursul a patru ani de curs sistematic Episodul al programului, seria I Pret copeici, ramburs copeici Cuprins: Piramide (Egiptul Antic) Oraș medieval Istoria Revoluției Franceze Timp de necazuri în statul moscovit a) Istoria codificării dreptului civil în Rusia b) Comunitățile de plante din Rusia Centrală Wallenstein al lui Schiller Byron și timpul lui epopei din Novgorod Economia orașului și finanțele orașului Factori de criminalitate Fundamentele reformei judiciare în în Rusia Problema pedepsei cu moartea în literatura veche și nouă Programe cu episoade seria II Pret copeici, cu ramburs copeici Cuprins: Coreea Japonia Dreptul de război Istoria medievală a Angliei, "Vai de la Wit" Griboydov "Anna Karenina", rom L N Tolstoi Darwinism În plus, "Comisia pentru lectură la domiciliu" a publicat o colecție de programe de lectură privind problemele sistemului de stat Cuprins: Prefață Partea I Programe istorice Programe despre istoria lumii Programe despre istoria Rusiei Partea a II-a Programe pe probleme ale sistemului de stat I Ceai general Doctrina generală a dreptului Istoria filozofiei dreptului Dreptul statului II Programe separate Doctrina generală a statului Reforme de stat Starea juridică Separarea puterilor Judecătoria în stare de drept Autoguvernarea Zemstvo Politica lui Aristotel Istoria medievală a Angliei Ordinea veche și revoluția Catedralele Zemsky Planul transformării de stat a lui Speransky Pretul Colectiei este de de copeici, cu livrare ramburs de copeici COMISIA DE CITURI ACASĂ Pokrovka, M Uspensky per , d Nr Debui Biblioteca "Runivers " ANUNTURI V an de publicare ABONAMENTUL ESTE DESCHIS PENTRU V an de apariție pentru o revistă lunară ilustrată pentru copii "FAMILIE ŞI ŞCOALA" Revista este destinată în primul rând copiilor de vârstă mijlocie (- ani), care au încă puțin acces la reviste mai vechi care există la noi În același timp, "Familia și școala" își stabilește ca sarcină să se aplice în mod egal atât intereselor copiilor care studiază în clasele

inferioare ale instituțiilor de învățământ secundar, cât și înțelegerii elevilor din școlile publice elementare "Familie și școală" se compune din cărți lunare ale revistei și cărți separate ale "Bibliotecii de familie și școală"* E A Bakunina, I A Belousov, E Volkova, N A Goltseva, S G Grigoriev, S D Drozhzhin, P Zaso-dimsky, li I L Infantiev, V V Kapelkpn, O Karysheva, A A Kizevetter, S A Knyazkov, N K Koltsov, M A Krukovskyi, V N Lvov, T N Lvov, Vl Lvov, D I Mamin-Sibiryak, I I Mitropolsky, N Novici, Yur Novoselov, K D Nosidov, Serghei Orlovsky, O P Runova, S P Rerberg, A II Rozhdestvenskaya, R Rubinova, V G Rudnev, P N Sakulin, A Serafimovich, V D Sokolov, L P Sushkin, N D Teleshev, M V Tilicheova, V II Kharuzpna și alții PREȚ DE ABONAMENT pentru cărți "Familie și școală" și pentru cărți "Biblioteci pentru familie și școală": cu livrare și expediere ruble, fără livrare ruble k În străinătate p Abonament pe șase luni p k (acceptat exclusiv în redacţie) Abonamentul fără livrare este acceptat la Moscova: în redacție, în biroul lui N Pechkovskaya și în librăriile "Trud" și N Karbasnikov Un număr de probă al revistei este trimis de la redacție pentru trei mărci de șapte copecii Familie și școală" Moscova, str Goncharnaya, Editor-Editor Vl Lvov "voce Abonamentul este deschis pentru anul - și anul publicării Ilustrație bisăptămânală revistă dedicat lit , general viață, arte și științe "Vocea" în va fi publicată într-un volum sporit la Moscova cu o compoziție completată de angajați într-o copertă de artă Aspect grațios Colaboratori la revista Voice: Leonid Andreev, Iv Belousov, Iv Bunin, A Verbitskaya, Dm Glushkov, A Dobrokhotov, S Drozhzhin, P Zasodpmsky, Bor Zaitsev, Alex Istomin, N Kiselev, A I Kuprin , L Malinin, R Moguchaya, M Mikhalovskaya, N Moguchiy, Sergey Pinus, A Prugavin, N Stepanenko, Prof N Sumtsov, N Teleshov, N Timkovsky, Pavel Tulub, A Turkin și mulți alții Pe lângă o secțiune de ficțiune bine înființată, revista Golos va publica articole critice, articole și note despre toate ramurile cunoașterii și artei Călătorii Istorie, articole și memorii General și economie, articole "Literatura și viață" Bibliografie Satiră ilustr sărbătoare Prețul abonamentului cu livrare și transfer: Pentru un an - ruble, pentru / an - ruble Rata: La abonament rub ; până la februarie și până la martie, de asemenea, câte o rublă Banii pot fi trimiși cu timbre de economii (dar nu poștale) Sediul principal și redacția revistei "Voce" Moscova, Rozhdestvenka Zvonarskiy ier , d Nr Editor-editor H JB Puternic * Biblioteca "Runivers " ÎNTREBĂRI DE FILOZOFIE ȘI PSIHOLOGIE Abonamentul pentru la reviste este deschis:) "Yuna> și Rusia" ("CITEREA COPIILOR") revistă lunară ilustrată pentru familii și școli AN DE EDIȚIE Revista este permisă a fi eliberată, prin abonament prealabil, bibliotecilor studențești ale instituțiilor de învățământ secundar, școlilor orășenești, conform Regulamentului din , precum și sălilor și bibliotecilor publice gratuite În anul p k fără expediere, ruble cu redirecționare În , revista "Rusia tânără" ("Lectură pentru copii") oferă tuturor abonaților: CĂRȚI LUNAR, care includ: a) povestiri, povestiri si basme b) poezii; c) eseuri și biografii istorice; d) articole științifice de popularitate; e) fotografii din portrete ale unor oameni remarcabili, din picturi ale unor artiști celebri etc APLICAȚII GRATUITE: L Maykov, A K Tolstoi, Polonsky, Fet, Tyutchev Culegere de poezii cu portrete și biografii ale poeților, editată de D I Tikhomirov II Oameni de orice rang și rang (Din istoria societății umane) Eseuri culturale de Ya A Berlin:) Oameni comerciali;) Judecătorii;) Oameni de știință;) Medici;) Poeți și scriitori) Artiști și) Războinici III Albumul scriitorilor ruși (portrete)) "Minciuna Hsjamwiî", revista pentru educatori si profesori populari

PATRICEȘI UNUL AN DE EDITARE Ministerul Învățământului Public este permis să fie emis, prin abonament prealabil, pentru bibliotecile profesorilor și sălile publice de lectură gratuite p k fără expediere, ruble cu redirecționare Revista apare de ori pe an, în cărți de până la coli ADRESA EDITORIALĂ: Nr , Bolshaya Molchanovka, Moscova Abonamentele sunt acceptate și în toate librăriile cunoscute Librării % concesiune Taxă pentru reclame în revistele "Rusia tânără" și "Listok pedagogic": Pentru pagina de ruble, pentru pagina de ruble, pentru */ pagini ruble, pentru i/ pagini ruble Editura E N Tikhomirova Editor D I Tihomirov Sub jurnalul "Rusia tânără" și "Listoc pedagogic" a fost organizat un depozit de carte cu publicații de D I Tikhomirov:) Biblioteca pentru familie și școală;) Biblioteca profesorului,) Manuale de D I Tikhomirov Catalogul se trimite gratuit la cerere Biblioteca "Runivers " ANUNTURI ABONAMENTUL ESTE DESCHIS PENTRU - LA REVISTA LUNARĂ "Creștere GRATUITĂ: Publicat de A N Konshin Editat de I Gorbunov-Poeadov Jurnalul "Educația liberă" are ca scop dezvoltarea întrebărilor despre educația și educația liberă, adică o astfel de creștere și educație, care se bazează pe autoactivitate, pe satisfacerea cerințelor gratuite ale copiilor și tinerilor și pe productivitate munca, ca bază necesară a vieții În legătură cu sarcina principală a revistei, stau următoarele sarcini:) dezvoltarea problematicii reformării vieții personale, familiale și sociale în sensul schimbării însăși condițiilor de educație și) ajutarea la protejarea copiilor de cruzime și exploatare Toate aceste sarcini ale revistei ar trebui să fie dezvoltate conform următorului program:) Articole, eseuri și corespondență pe probleme de educație mentală, morală și fizică, educație și autoeducație) Articole, eseuri și povestiri din viața de familie, școală și socială din punctul de vedere al intereselor creșterii și educației) Articole despre maternitate și creșterea copilului în primii ani de viață) Articole și eseuri despre protecția copiilor împotriva cruzimii și exploatării) Articole privind inițiativele educaționale gratuite pentru populația muncitoare) Articole și eseuri despre munca manuală (agricolă, meșteșugărească etc)) Eseuri și articole despre natură, organizarea de excursii etc) Eseuri despre igiena copilăriei și tinereții > "Din cărți și viață" Recenzie de reviste, cărți și ziare pe probleme de creștere și educație) Corespondența dintre părinți, educatori, profesori și, în general, toți cei interesați de problemele reformei educației și educației) Întrebări și răspunsuri de la editori și cititori) Bibliografie Colaboratori la revista: E M Bem I A Benevsky, Dr G M Berkengeim, L A Bessel, П II Biryukov, P I Biryukova, E II Bulgakov, Dr A S Butkevici, prof IO N Vagner, V M Velichkina, K N Wentzel, S A Venztel, M V Veselovskaya, Yu A Veselovskiy, A M Vikhrov, E E Gorbunova, I II Gorbunov-Posadov, A A Trombakh, H N Gusev , E A Dunaeva, S I Durylii, II I Jivago, A U Zelenko, A S Zoyaov, A A Zubrilin, O V Kaidanova, E A Karavaeva, acad N A Kasatkin, M V Kistyakovskaya, M M Klechkovsky, A II Konshin, P V Krotkov, S A Levitsky, V II Lukyanskaya, Yu I Menzhinskaya, *K A Mikhailov, Dr D V Nikitin, Serghei Orlovsky, A P Pechkovsky, E I Popov, S A Pervukhin, A B Petrishchev, V V Petrov, S A Portsky, A S Prugaviv, F A Rau, Dr V V II Rakhmanov A Rubakin, prof II E Repin, M X Sventitskaya, I M Solovyov, E K Solomin, V M Sukhova, A M Khpryakov, S G Chefrayaov, E I Chizhov, S T Shatsky,'d -r A Shkarvan, M A Ertel și alții Anul abonamentului este considerat de la septembrie până la septembrie Prețul abonamentului: timp de an cu livrare și expediere ruble, timp de șase luni - I p k Fără livrare la Moscova ruble k Pentru profesorii din mediul rural cu livrare și expediere timp

de un an ruble, timp de șase luni - I p Taxa de abonament poate fi plătită în două termene: prima jumătate la abonament, a doua până cel târziu în februarie Abonamentele sunt acceptate la Moscova:) la biroul redacției Svobodnago Vospitaniya, Devichye Pole, Trubetskoy per Nr) la librăria Posrednik (linia Petrovsky) și) la biroul H N): în Sankt Petersburg: în Muzeul Mobil al Tehnologiei total (Prilukskaya,), precum și în toate birourile de abonamente și librăriile care acceptă abonamente la reviste Biblioteca "Runivers " ÎNTREBĂRI DE FILOZOFIE ȘI PSIHOLOGIE ABONAMENTUL ESTE DESCHIS PENTRU la revista lunară literar-politică și popular-științifică J£["EDUCAȚIE" sài Pe octombrie, revista a trecut în mâinile unei noi redacție și este publicată în timp util "În viitor, învățământul va fi un organism nepartizan, care și-a propus sarcina de a oferi un departament sănătos, frumos fictiune Secțiile economice și jurnalistice și trecerea în revistă a vieții interne și externe sunt amplasate pe scară largă Se introduc noi departamente: știință populară și pedagogie În secțiunea critică și bibliografică, pe lângă articolele de natură istorică, literară și critică, va fi făcută o recenzie detaliată a cărților și revistelor publicate în Rusia și în străinătate Revista este publicată cu participarea editorială: Dm Karyshev, V Toto-mianets, P Novorueskago, N Noskov Cartea dublă pentru septembrie-octombrie se află în arest, impusă prin ordin al Direcției Generale de Presă, urmând ca la eliberare să fie trimisă de îndată domnilor abonati Numărul din noiembrie este publicat pe decembrie, următoarele numere urmând să fie publicate în data de a fiecărei luni Prețul abonamentului: cu livrare și expediere pentru un an ruble, pentru o jumătate de an - ruble k , timp de luni p de copeici, pentru o lună - de copeici, în străinătate pentru un an - copeici, pentru o jumătate de an - copeici, numerele individuale se vând în biroul jurnalului și în librării cu de copeici Abonamentul este acceptat în Sankt Petersburg, Rozhdestvenskaya, , în biroul "Educație" Editor-editor Dm Karyshev Abonamentul pentru este deschis (ediția a -a) Către jurnalul profesional și social-pedagogic ,-Profesorul oamenilor" (publicat de de ori pe an) Personalul a inclus: II S Abramov, prof G E Afanasiev, prof A K Borozdin, II II Belokonskiv, V P și E Vakhterovs A G Vyazlov, B D Grinchenko, D I Doroșenko, I Ya Dushechkin, S A Efremov, E A Zvyagintsev, S A Zolotarev, V V Kiryanov, K F Lebedintsev, S II Lisenko, A A Loktin θ II Matushev-sky, L L Mishchenko, I E Oreshin, A B Petrishev, P II Poltoratsky, S S Raetsky, vr M II Rashkovich, L N Rutzen, S F Rusova, V V Simonovsky, O II Smirnov, Pr -Conf univ B II Tverdokhlebov, Dr P II Tutyshkin, G A Falbork, V II Chargolusky, II V Cehov, I' P Sher-styuk, P M Shestakov, E G Polyi, M L Citron etc Programul jurnalului: Articole orientative privind problemele actuale ale reformei școlare Dezvoltarea cuprinzătoare a problemelor vieții profesorului profesionist Articole de știință populare despre pedagogie, psihologie, igiena școlară, salubritate etc Probleme ale educației extrașcolare Secţiile permanente ale revistei: I Probleme de învăţământ public în stat Duma II În societățile de profesori (recenzii critice) III Cronica educaţiei naţionale IV Din viața unei școli străine V Învățământul public în zemstvos și orașe VI la universităţile populare VII Printre reviste pedagogice VIP Mesaje de la locul respectiv IX Știri literare X Informații de referință privind învățământul public XI Pentru a ajuta la autoeducația XII Cărți de mijloc (bibliografie) xsh Cutie poștală XIV Scrisoare catre editor Din , revista a apărut cu ilustrații Prețul abonamentului pentru un an este de ruble k , timp de șase luni - Í p de copeici, pentru luni - de copeici, pentru lună - de copeici Este permis

cel mai larg plan de rate Mai puțin de o rublă, puteți economisi în timbre Un număr de probă al revistei este trimis gratuit Nerezidenții sunt rugați să aplice exclusiv la următoarea adresă: Kiev, redacția revistei "Profesorul Poporului **, Lvovskaya, , apt Biblioteca "Runivers " ANUNTURI I ABONAMENTUL ESTE DESCHIS pe "Buletinul teologic" anul (Al optsprezecelea an de publicare) În , Academia Teologică din Moscova va continua să publice Buletinul Teologic pe aceeași bază, conform următorului program: I Opere ale Sfinţilor Părinţi în traducere rusă (Sf Chiril Alexandru) II Cercetări originale și articole despre științe teologice, filozofice și istorice, care în cea mai mare parte sunt lucrări ale profesorilor Academiei II Din viața modernă: recenzii ale celor mai importante evenimente din viața bisericească a Rusiei, estului ortodox, țărilor slave și vest-europene IV Din presa periodică: răspunsuri ale presei spirituale și laice la cele mai importante probleme ale gândirii și vieții bisericești și sociale moderne V Cronica vieții academice: relatări despre disputele de master, despre aniversările academice, despre activitatea societăților și cercurilor academice științifice și despre diverse schimbări în viața externă și internă a Academiei noastre VI Bibliografie, recenzii și critici ale noutăților remarcabile ale literaturii teologico-filosofice și bisericești-istorice ruse și străine VII Cereri în care vor fi tipărite procesul-verbal al Consiliului Academiei pentru și note autobiografice ale Înaltpreasfințitului Savva, Arhiepiscopul Tverului, pentru anii - Ca anexă la jurnalul Buletinul Bogoslovski, abonaților săi din li se va oferi o carte valoroasă a venerabilului nostru istoric bisericesc și academician E E Golubinsky: Cuviosul Serghie de Radonezh și Lavra Trinității creată de el Biografia Sfântului Serghie și un ghid al Lavrei Cu apendicele a patru gravuri: două vederi ale Lavrei secolului al XVII-lea și planul actual al lui Sergievski Posad și o hartă a drumului de la Moscova la Trinity Prețul într-o vânzare separată este de ruble cop Prețul abonamentului pentru "Buletinul Bogoslovski" împreună cu anexa cărții de E E Golubinsky Opt ruble cu poștă Notă Șapte ruble fără poștă, zece ruble în străinătate Este permis un abonament la jurnal fără apendice (prețul este de ruble) Rata pentru doi termeni este permisă (cu un abonament de ruble și până la iulie, ruble Cei care se abonează la jurnal fără anexă se bucură de următorul plan de rate: pentru doi termeni, cu un abonament de ruble iar la iulie, ruble Pentru schimbarea adresei copeici Notă Abonații Buletinului Teologic din toate edițiile redacției beneficiază de o reducere de - °/ , în funcție de mărimea comenzii Adresă editorială: Sergiev Posad, provincia Moscova, către redacția Buletinului Bogoslovski Editor al E Ord prof A Pokrovsky Biblioteca "Runivers " ÎNTREBĂRI DE FILOZOFIE ȘI PSIHOLOGIE Abonamentul pentru QOQ este deschis la revista lunară socio-politică UNIREA FEMEILOR (al treilea an de publicare) Revista este dedicată problemelor legate de lupta pentru egalitatea în drepturi a femeilor și îmbunătățirea statutului lor material, cultural și juridic Revista este publicată lunar, în numere de la P/ la coli de format mare (- coloane, - coli de revistă obișnuită) PREȚ DE ABONAMENT cu livrare și expediere: timp de un an - ruble k , timp de șase luni - I p k Abonamentul este acceptat în redacția revistei: St Petersburg, str Nikolaevskaya, , apt Ed -Ed M A Cehov ? ABONAMENTUL ESTE DESCHIS Anul II pe revista Modern Psychiatry, publicat cu participarea lui N A Vyrubov, V A Gilyarovsky, V I Semidalov și S A Sukhanov, editat de A N Bernshtein și P B Gannushkin Revista va fi publicată lunar în cărți de dimensiunea de aproximativ coli Prețul abonamentului pentru un an cu livrare și expediere ruble, -

în străinătate ruble Se acceptă abonament la sediul redacției Psihiatrie Modernă**; Moscova, B Levshinsky per , Taxa de publicitate; Înaintea textului: pagina p , Í/ pagini p , */ pagini p În spatele textului: pagina ruble, x / pagini ruble, paginile ruble " COMERCIAL G Λ MO EDUCAȚIE A NIE Biblioteca - o revistă de CUNOAȘTERE COMERCIALĂ, publicată de un cerc de specialiști, ed N Ivanova Pret abonament cu acc si peres frecați Au ieșit primele cinci numere și se usucă pentru abonați, restul de cărți urmând să fie publicate lunar, câte un număr peste luni incepand din decembrie Cu g Cu cerinţele adresei la biroul de "Autoeducatie comerciala* Sankt Petersburg, Italianskaya , ap Se acceptă abonamentul la cotidianul ORENBURGSKII KRAI, publicat în Orenburg Termenii abonamentului: timp de un an - ruble, timp de ani - ruble de copeici, luni - ruble, lună - de copeici Adresa redacției: Orenburg, strada Neplyuevskaya, satul Gorodisskago Biblioteca "Runivers" ANUNTURI Abonamentul pentru este deschis PE REVISTA "BISERICA VESTNIK" , publicat la Academia Teologică din Sankt Petersburg TERMENI DE ABONAREA: a) Separat pentru "Church Herald" ruble, b) cu aplicarea unuia dintre volumele "I Hrisostom" sau "θ Studita" - ruble k , c) cu apendicele revistei "Lectura creștină" ruble, d) cu ambele apendice (b și c) - ruble In strainatate! a) pentru revista separat ruble, b) cu aplicarea uneia și volume de lucrări "Sf I Hrisostom" sau "Sf J Studit" - ruble c) cu apendicele "Lecturii creștine" - ruble, d) cu ambele apendice - ruble k Editor prof I Evseiev ABONAMENTUL ESTE DESCHIS PENTRU PE VESTNIK DIN PROVINCIA OLONETSKI ZEMSTVO, II an de publicare Taxa de abonament pentru primul an de ruble Abonamentul este acceptat în orașul Petrozavodsk, la Administrația Provincială Zemstvo Abonament pentru acceptat Pe revistă MOSCOVA SĂPTĂMÂNALĂ Editor al revistei KN-E-N-TRUBETSKOY, Cei mai apropiați colaboratori: S A Kotlyarevsky, A L Pogodin, P B Struve și Prince G N Trubetskoy Pe parcursul anului, abonații vor primi de cărți în foi în fiecare săptămână, cu excepția sărbătorilor de Crăciun și Paște Condiții de abonament pentru Timp de un an ruble, timp de luni ruble, timp de luni mă frec cop Dublu peste ocean Rata este permisa numai pentru abonatii anuali in urmatoarele conditii; la abonare p și k la mai, p Anunturile sunt acceptate la birou intre orele : si : Se acceptă abonamente în toate librăriile și în redacție Adresa biroului: Moscova, bulevardul Prechistensky, satul Kalmeer Temp - Biblioteca "Runivers" ÎNTREBĂRI DE FILOZOFIE ȘI PSIHOLOGIE NOTE SUCURSALA MOSCOVA Societatea Imperială de Televiziune Rusă (zece numere pe an) Pentru, un an cu transport și livrare ruble, timp de șase luni ruble, fără transport și livrare pentru un an ruble de copeici, timp de șase luni ruble cop CONȚINUT: Odd JVãAfè - lucrări și studii originale pe probleme tehnice și socio-economice pe baza realității ruse, recenzii, bibliografie (articolele traduse nu sunt tipărite) Chiar și JXfèAÍ(r) - din viața internă a Societății, procese verbale de ședințe, rapoarte despre activitățile Filialei și departamentelor; cereri constând în lucrări finalizate ale membrilor Societății sau ale departamentelor acesteia Abonamentul este acceptat:) în librăria N Lidert, Moscova, linii Petrovsky și) în redacția Zapisok, Znamenka, M Znamensky per , casa K K Mazinga Anunțurile sunt acceptate la S S Kalmanson, Moscova, Myasnitskaya, , ap , tel - Í Ya F Kagant-Shabshay Comitetul editorial: θ Deryuzhinsky Biblioteca "Runivers " EVENIMENT -B] Anul publicării Se acceptă abonamentul pentru la JOURNAL Nshshmvy i Psihiatrie numită după S S Korsakov, publicată de Societatea Neurologilor și Psihiatrilor, care se află sub conducerea Imperială Universitatea din Moscova, editat de Prof V K Rota și V P Serbsky, profesori asistenți A N Bernstein, L S

Minor, P A Preobrazhensky, G I Rossolimo și Dr V I Yakovenko Revista este publicată de ori pe an în cărți de - file și conține:) articole originale de neuropatologie și psihiatrie, antropologie criminală, psihopatologie criminalistică, psihologie, probleme pedagogice) Rezumate) Corespondența și rapoartele congreselor și ședințelor societăților) Recenzii de cărți) Cronică și amestec) Anunturi - Anexe: a) Index bibliografic al articolelor si cartilor de neuropatologie si psihiatrie; c) Protocoale ale Societății Neurologilor și Psihiatrilor de la Universitatea din Moscova Prețul abonamentului pe an cu transport și livrare - ruble; în străinătate - ruble Prețul pentru anunțuri în pagină - ruble; pentru% pagina - ruble Se acceptă abonament în redacție: Moscova, Câmpul Fecioarei Clinica de boli nervoase Biblioteca "Runivers" ÎNTREBĂRI DE FILOZOFIE ȘI PSIHOLOGIE O carte nouă este epuizată: În memoria lui L I Polivanov (La ani de la moartea sa) Publicația Societății Foștilor Elevi ai Gimnaziului L I Polivanova Portret Eseu biografic -Vlad Solovyov: Necrologul lui L I Polivanova -L Lopatin: Personalitatea și opiniile lui L I Polivanova -L Belsky: L I Polivanov ca profesor - V Giatsintov: Despre caracteristicile lui Lev Ivanovici -A Wenk-sterv: L I Polivanov și cercul Shakespeare -A Sli-vitsky: L I Polivanov după amintirile mele personale și după scrisorile sale - Din lucrările lui L I Polivanova: Reflecții filosofice O scrisoare către un romancier aspirant - Anexă: Regulamentul Premiului L I Polivanov Un interes deosebit este materialul scris de L I Polivanov; două dintre articolele sale sus-menționate din lucrări inedite și incluse în "Memoriile" lui A Slivitsky sunt numeroase fragmente din scrisorile lui L I Polivanov (de pe vremea gimnaziului până în ultimii ani ai vieții) Destinând colecția în principal celor care l-au cunoscut și apreciat personal pe L I Polivanov, și mai ales pentru numeroșii săi studenți, compilatorii colecției speră ca personalitatea originală a lui L I Polivanov și activitățile sale din domeniul științei, literaturii și socio-pedagogice să atragă interes general, în afara cercului de oameni care l-au cunoscut : - Pret p k Veniturile din publicație merg către Societatea foștilor elevi ai Gimnaziului L I Polivanov Magazine de ediții la tipografia T-va I Y Kushnerev și K (Moscova, str Pimenovskaya, s d) Telefon nr - , - Biblioteca Runiverse